

**БЕЛКААПСАЮЗ
УСТАНОВА АДУКАЦЫИ
“БЕЛАРУСКИ ГАНДЛЁВА-ЭКАНАМІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
СПАЖЫВЕЦКАЙ КААПЕРАЦЫИ”**

**А. П. ШАЎЛЮКОЎ
Т. Ф. ГЕРЦАВА
М. Г. СМІРНОЎ**

**РАХУНКАЗНАЎСТВА
І РАХУНКАВОДСТВА АРГАНІЗАЦЫИ
ПРАКТЫКУМ**

*Дапушчана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь
у якасці вучэбнага дапаможніка для студэнтаў устаноў
вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці “Фінансы і крэдыт”*

Пад агульнай рэдакцыяй
доктара эканамічных навук, прафесара А. П. Шаўлюкова

Рэцэнзенты: кафедра бухгалтарскага ўліку ў сельскай гаспадарцы Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі (загадчык кафедры канд. экан. навук, дацэнт А. М. Кліперт);
Г. В. Савіцкая, прафесар кафедры бухгалтарскага ўліку, аналізу і аўдыту ў АПК Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта, канд. экан. навук, прафесар;
Г. І. Кулеш, дацэнт кафедры гісторыі беларускай мовы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, канд. філал. навук, дацэнт (тэрміналагічная экспертыза)

Шаўлюкоў, А. П.

Ш 37 Рахунказнаўства і рахункаводства арганізацыі. Практыкум : вучэбны дапаможнік / А. П. Шаўлюкоў, Т. Ф. Герцава, М. Г. Смірноў ; пад агул. рэд. д-ра экан. навук, прафесара А. П. Шаўлюкова. — Гомель : установа адукацыі “Беларускі гандлёва-эканамічны ўніверсітэт спажывецкай кааперацыі”, 2012. — 160 с.
ISBN 978-985-461-879-1

Практыкум падрыхтаваны з улікам асноўных нарматыўных дакументаў па арганізацыі і методыцы вядзення рахункаводства па стане на момант выдання вучэбнага дапаможніка. Змест практыкуму ахапляе як тэарэтычныя асновы рахунказнаўства, так і прыкладныя аспекты рахункаводства ў камерцыйных вытворчых арганізацыях і бюджэтных установах. Выданне прызначана для студэнтаў спецыяльнасці “Фінансы і крэдыт”, а таксама можа быць выкарыстана для правядзення практычных і семінарскіх заняткаў са студэнтамі іншых спецыяльнасцей.

УДК 657
ББК 65.052.2

ISBN 978-985-461-879-1

© Шаўлюкоў А. П., Герцава Т. Ф.,
Смірноў М. Г., 2012
© Установа адукацыі “Беларускі
гандлёва-эканамічны ўніверсітэт
спажывецкай кааперацыі”, 2012

УВОДЗІНЫ

Практычная падрыхтоўка студэнтаў спецыяльнасці “Фінансы і крэдыт” з’яўляецца неад’емнай часткай працэсу авалодвання прафесійнымі ведамі і навыкамі. Курс “Рахунказнаўства” ўваходзіць у склад цыкла агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін. Ён накіраваны на стварэнне фундаментальнай базы будучай паглыбленай падрыхтоўкі па адпаведнай спецыяльнасці. Пасля вывучэння ўказанага курса спецыяліст павінен мець уяўленне аб метадах уліку і месцы рахункаводства ў сістэме кіравання, валодаць сістэмай рахункаў і метадыкай вядзення рахункаводства, умець ажыццяўляць улік асноўных паказчыкаў дзейнасці арганізацыі.

Матэрыял практыкума згрупаваны ў 4 раздзелах: “Асновы рахунказнаўства”; “Прыкладныя заданні для падрыхтоўкі да здачы заліку”; “Рахункаводства ў арганізацыях”; “Прыкладныя задачы для падрыхтоўкі да здачы экзамену”. Раздзелы “Асновы рахунказнаўства” і “Рахункаводства ў арганізацыях” прызначаны як для правядзення семінарскіх і практычных заняткаў, так і для самастойнай работы студэнтаў пад кантролем выкладчыка.

Матэрыял раздзелаў “Асновы рахунказнаўства” і “Рахункаводства ў арганізацыях” падраздзяляецца на тэмы, якія змяшчаюць заданні па агульных аспектах тэорыі рахунказнаўства і рахункаводству ў камерцыйных і бюджэтных арганізацыях. За аснову пры распрацоўцы заданняў па рахункаводству ў камерцыйных арганізацыях узята вытворчае прадпрыемства. Бухгалтарскі ўлік ў бюджэтных арганізацыях разглядаецца на прыкладзе выканання мясцовага бюджэту.

Па кожнай тэме практыкум змяшчае пералік тэрмінаў, тэставыя заданні і задачы, якія замацоўваюць у студэнтаў тэарэтычныя веды па рахунказнаўству і дазваляюць авалодаць прыёмамі практычнага вядзення рахункаводства ў камерцыйных арганізацыях, азнаёміцца з асновамі ўліку выканання дзяржаўнага бюджэту ў фінансавых органах, выканання каштарысу расходаў бюджэтных устаноў і банкаўскага рахункаводства.

Асобнымі раздзеламі выдзелены прыкладныя заданні для падрыхтоўкі да здачы заліку і экзамену.

Раздзел 1. АСНОВЫ РАХУНКАЗНАЎСТВА

1.1. УЛІК У СІСТЭМЕ КІРАВАННЯ ДЗЕЙНАСЦЮ АРГАНІЗАЦЫІ

1.1.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Адзінкавы паказчык.
- ◆ Арганізацыя гаспадарчага ўліку.
- ◆ Бухгалтарская апрацоўка.
- ◆ Гаспадарчы ўлік.
- ◆ Грашовы вымернік.
- ◆ Дакумент.
- ◆ Дакументаабарот.
- ◆ Дакументацыя.
- ◆ Дыскрэтны ўлік інвентару.
- ◆ Дыскрэтны ўлік.
- ◆ Зводныя паказчыкі.
- ◆ Інвентарны ўлік.
- ◆ Інвентар.
- ◆ Інвентарызацыя.
- ◆ Канцэпцыя ўліку.
- ◆ Карыстальнік уліковай інфармацыі.
- ◆ Макраўлік.
- ◆ Метад гаспадарчага ўліку.
- ◆ Мікраўлік.
- ◆ Множны паказчык.
- ◆ Назіранне.
- ◆ Натуральны вымернік.
- ◆ Натуральны паказчык.
- ◆ Перманентны ўлік.
- ◆ Першасны ўлік.
- ◆ Першасны ўліковы дакумент.
- ◆ Працоўны вымернік.

- ◆ Сінтэтычны паказчык.
- ◆ Сістэматычная рэгістрацыя.
- ◆ Тэхніка гаспадарчага ўліку.
- ◆ Улік.
- ◆ Уліковая інфармацыя.
- ◆ Уліковая працэдура.
- ◆ Уліковыя вымернікі.
- ◆ Фінансавыя патокі.
- ◆ Храналагічная рэгістрацыя.
- ◆ Электронны дакумент.

1.1.2. Сямінар “Сутнасць уліку і яго роля ў кіраванні эканомікай”

1. Сутнасць гаспадарчага ўліку.
2. Вымернікі гаспадарчага ўліку.
3. Уліковыя паказчыкі і карыстальнікі ўліковай інфармацыі.
4. Рэгуляванне дзейнасці аб’екта кіравання з дапамогай уліковай інфармацыі.

1.1.3. Тэставыя заданні

1. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ўяўляе сабой гаспадарчы ўлік?

Варыянты адказу:

- а) кансалідацыю інфармацыі гаспадарчага ўліку мікраэканамічнага ўзроўню ў сістэму збалансаваных паказчыкаў, патрэбных для эфектыўнага кіравання галіной або адміністрацыйна-тэрытарыяльным утварэннем;
- б) кругаабарот капіталу ў выглядзе грашовых патокаў, якія ўзнікаюць у выніку ажыццяўлення арганізацыйнай гаспадарчай дзейнасці;
- в) колькаснае адлюстраванне і якасную характарыстыку гаспадарчай дзейнасці з мэтай кантролю і кіравання ёй.

2. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з’яўляецца гістарычнымі перадумовамі з’яўлення ўліку?

Варыянты адказу:

- а) мова, пісьменнасць;
 - б) мова, арыфметыка, пісьменнасць;
 - в) арыфметыка, пісьменнасць.
3. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Што можна аднесці да зместу гаспадарчага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) складанне фінансавай справаздачнасці;
- б) вылічэнне абагуленых паказчыкаў, якія характарызуюць вынікі эканамічнай дзейнасці арганізацыі;
- в) назіранне фактаў гаспадарчага жыцця;
- г) даследаванне дынамікі мікраэканамічных паказчыкаў;
- д) групоўку фактаў гаспадарчага жыцця.

4. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Колькі частак мелі інвентары, якія складаліся ў Вялікім Княстве Літоўскім?

Варыянты адказу:

- а) дзве часткі;
- б) тры часткі;
- в) чатыры часткі.

5. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія спосабы назірання выкарыстоўваюцца ў гаспадарчым ўліку?

Варыянты адказу:

- а) дакументацыя і групоўка;
- б) дакументацыя і інвентарызацыя;
- в) інвентарызацыя і групоўка.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з'яўляецца галоўнай умовай люстранай натуралістычнай канцэпцыі гаспадарчага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) выкарыстанне працоўнага вымерніка;
- б) выкарыстанне грашовага вымерніка;
- в) выкарыстанне натуральных вымернікаў.

7. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ўяўляе сабой перманентны ўлік?

Варыянты адказу:

- а) вопіс маёмасці ды фіксацыю атрымання і выдачы матэрыяльных каштоўнасцей;
- б) вопіс маёмасці і складанне справаздач, якія адлюстроўвалі рух аб'ектаў ўліку;
- в) вопіс маёмасці, фіксацыю атрымання і выдачы матэрыяльных каштоўнасцей, вывядзенне астаткаў ды складанне справаздач, якія адлюстроўвалі рух аб'ектаў ўліку ў разрэзе плацельшчыкаў і атрымальнікаў па найменнях каштоўнасцей.

8. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з'яўляецца галоўнай задачай гаспадарчага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) складанне планаў і ажыццяўленне кантролю над іх выкананнем;
- б) фарміраванне якаснай і своечасовай інфармацыі аб гаспадарчай дзейнасці арганізацыі;
- в) арганізацыя і рэгуляванне гаспадарчай дзейнасцю арганізацыі.

9. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюцца ўліковыя паказчыкі?

Варыянты адказу:

- а) натуральныя і вартасныя;
- б) натуральныя і грашовыя;
- в) адзінкавыя і зводныя;
- г) простыя і складаныя.

10. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Хто адносіцца да карыстальнікаў ўліковай інфармацыі з прамым фінансавым інтарэсам?

Варыянты адказу:

- а) крэдыторы;
- б) інвестары;
- в) прафесійныя ўдзельнікі рынку каштоўных папер;
- г) дэбіторы.

11. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія віды сувязі выкарыстоўваюцца ў сістэмах кіравання?

Варыянты адказу:

- а) прамая і ўскосная;
- б) ўскосная і адваротная;
- в) прамая і адваротная.

12. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія выкарыстоўваюцца віды кіравання з адваротнай сувяззю на аснове ўліковай інфармацыі?

Варыянты адказу:

- а) кіраванне па адхіленнях;
- б) маржынальнае кіраванне;
- в) камбінаванае кіраванне;
- г) кіраванне па ўзрушэннях.

1.2. ДАКУМЕНТАЦЫЯ І ІНВЕНТАРЫЗАЦЫЯ

1.2.1. Сямінар “Уліковая дакументацыя і інвентарызацыя — пачатковы этап уліковай працэдуры”

- 1. Дакументаванне фактаў гаспадарчага жыцця і дакументаабарот.
- 2. Класіфікацыя ўліковых дакументаў, іх уніфікацыя і стандартызацыя.
- 3. Сутнасць інвентарызацыі як метадычнага прыёму гаспадарчага ўліку.

1.2.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Як называецца спосаб суцэльнага і безупыннага першаснага адлюстравання фактаў гаспадарчага жыцця ў спецыяльных дакументах, якія з’яўляюцца асновай для ажыццяўлення далейшай уліковай працэдуры?

Варыянты адказу:

- а) уліковая працэдура;
 - б) дакументацыя;
 - в) першасны ўліковы дакумент.
- 2. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ўяўляе сабой першасны ўлік?

Варыянты адказу:

- а) назіранне за фактам гаспадарчага жыцця, колькаснае вымярэнне змяненняў ў складзе сродкаў або крыніц і наступнае складанне дакумента;
- б) назіранне за фактам гаспадарчага жыцця, колькаснае вымярэнне і абагульненне інфармацыі аб змяненні ў складзе сродкаў або іх крыніц;
- в) назіранне за фактам гаспадарчага жыцця, колькаснае вымярэнне і групоўка інфармацыі аб змяненні ў складзе сродкаў або іх крыніц.

3. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці можа быць складзены дакумент па адвольнай форме?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

4. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія патрабаванні прад’яўляюцца да ўліковых дакументаў?

Варыянты адказу:

- а) захаванне ўсталяваных формаў і рэквізітаў дакументаў;
- б) магчымасць візуальнага прагляду;
- в) дакладнасць і паўната адлюстравання фактаў гаспадарчага жыцця;
- г) найменне і нумар дакумента;
- д) своечасовасць складання і яснасць зместу.

5. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці дапускаецца ўнясенне паправак у касавыя і банкаўскія дакументы?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюць дакументы па прызначэнні?

Варыянты адказу:

- а) унутраныя і знешнія;
- б) распарадчыя, выканаўчыя і камбінаваныя;
- в) разавыя і збіральныя.

7. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюць дакументы па парадку фарміравання?

Варыянты адказу:

- а) выканаўчыя і камбінаваныя;
- б) распарадчыя і выканаўчыя;
- в) разавыя, збіральныя і зводныя.

8. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюць дакументы па месцы складання?

Варыянты адказу:

- а) унутраныя і камбінаваныя;
- б) унутраныя і знешнія;
- в) камбінаваныя і знешнія.

9. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюць дакументы па зместу фактаў гаспадарчага жыцця?

Варыянты адказу:

- а) грашовыя, працоўныя і разліковыя;
- б) працоўныя, разліковыя і матэрыяльныя;
- в) грашовыя, матэрыяльныя і разліковыя.

10. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюць дакументы па ступені тыпізацыі?

Варыянты адказу:

- а) тыпавыя і камбінаваныя;
- б) тыпавыя і спецыяльныя;
- в) спецыяльныя і камбінаваныя.

1.2.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 1

Адкрытае акцыянернае таварыства “Гарант” вырабляе мужчынскую і жаночую вопратку. Уліковы нумар падаткаплацельшчыка, нададзены арганізацыі, — 400819818. Юрыдычны адрас: г. Гомель, вул. Рэчыцкая шаша, 45. Разліковы рахунак № 3013004340558 у філіяле № 300 адкрытага акцыянернага таварыства “Акцыянерны ашчадны банк «Беларусбанк»”, адрас якога: г. Гомель, вул. Жукава, 40.

Неабходна скласці таварна-транспартную накладную на паступіўшыя матэрыялы, выкарыстоўваючы наступныя звесткі.

Таварна-транспартная накладная № 1083388 ад 02.02.20__ г. Пастаўшчык таварыства з дадатковай адказнасцю “Вікторыя”. Юрыдычны адрас: г. Мінск, вул. Казінца, 152. Раліковы рахунак № 3012002340624 у закрытым акцыянерным таварыстве “Белросбанк”, г. Мінск, вул. Красная, 7. Уліковы нумар падаткаплацельшчыка 600345840. З таварыствам з дадатковай адказнасцю “Вікторыя” заключаны дагавор на пастаўку таварна-матэрыяльных каштоўнасцей № 23 ад 01.02.20__ г. Падарожны ліст № 400240. Звесткі аб грузе прыведзены ў табліцы 1.

Табліца 1 — Звесткі аб грузе

Найменне прадукцыі	Адзінка вымярэння	Колькасць прадукцыі	Цана адзінкі прадукцыі, руб.	Стаўка падатку на дабаўленую вартасць, %
Тканіна плашчовая (шырыня 1,5 м, артыкул 102405)	пагонны метр	80	36 000	20
Тканіна плашчовая (шырыня 1,5 м, артыкул 102408)	пагонны метр	60	35 860	20

Тканіна падкладачная (шырыня 0,9 м, артыкул 102581)	пагонны метр	120	21 200	20
---	--------------	-----	--------	----

Заданне 2

Запоўніце першасныя дакументы па ўліку грашовых сродкаў:

1. Прыходны касавы ордар № 10 ад 10.01.20__ г. Прыняты ад экспедытара таварыства з дадатковай адказнасцю “Вікторыя” Пятрова І. Р. рэшткі падсправаздачных сум у памеры 25 000 руб. Грошы атрыманы касірам Ягоравай Т. А. Дакумент правераны галоўным бухгалтарам Акуліч С. М.

2. Расходны касавы ордар № 13 ад 11.01.20__ г. Выдадзена пад справаздачу бухгалтару Рак А. І. на камандзіровачныя расходы 190 000 руб.

Падстава: загад дырэктара таварыства з дадатковай адказнасцю “Вікторыя” Аляхно А. А. ад 09.01.20__ г.

Грошы выдала касір Ягорава Т. А., выдачу грошаў дазволіў дырэктар Аляхно А. А.

Заданне 3

Разлічыце інвентарызацыйныя рознасці і складзіце параўнальную ведамасць вынікаў інвентарызацыі абаротных актываў.

Даныя для выканання задання прыведзены ў табліцах 2 і 3.

Табліца 2 — Выпіска з інвентарызацыйнага вопісу № 5 на 02.04.20__ г.

Найменне матэрыяльных каштоўнасцей	Цана, руб.	Фактычная наяўнасць	
		Колькасць	Сума, руб.
1. Дошка для падлогі, м ³	200 000	4	800 000
2. Брус даўжынёй звыш 4 м, м ³	325 000	5	1 625 000
3. Шыфер, лістоў	18 000	320	5 760 000
4. Цвікі, кг	5 800	115	667 000

Табліца 3 — Даведка аб наяўнасці матэрыяльных каштоўнасцей па даных рахункаводства

Найменне матэрыяльных каштоўнасцей	Цана, руб.	Фактычная наяўнасць	
		Колькасць	Сума, руб.
1. Дошка для падлогі, м ³	200 000	4	800 000
2. Брус даўжынёй звыш 4 м, м ³	325 000	5	1 625 000
3. Шыфер, лістоў	18 000	322	5 796 000
4. Цвікі, кг	5 800	110	638 000

1.3. РАХУНКІ І ДВАЙНЫ ЗАПІС

1.3.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Абавязацельствы.
- ◆ Абарот па рахунку.
- ◆ Аксіёма.
- ◆ Актывы.
- ◆ Акцыянерны капітал.
- ◆ Амартызацыя.
- ◆ Аналітычны рахунак.
- ◆ Аналітычны ўлік.
- ◆ Асноўныя сродкі.
- ◆ Банкаўскі дэпазіт.
- ◆ Бюджэтныя абавязацельствы.
- ◆ Валентнасць рахунку.
- ◆ Вытворчыя запасы.
- ◆ Гаспадарчая аперацыя.
- ◆ Гаспадарчая падзея.
- ◆ Грашовыя сродкі.
- ◆ Дабавачны капітал.
- ◆ Двайны запіс.

- ◆ Дыспазіцыя.
- ◆ Дэбітор.
- ◆ Інвестыцыі.
- ◆ Інвестыцыйныя абавязацельствы.
- ◆ Камеральны ўлік.
- ◆ Капітал.
- ◆ Класіфікацыя.
- ◆ Контакэрэнт.
- ◆ Крэдытор.
- ◆ Лагісмаграфічнасць рахунку.
- ◆ Лагісмаграфія.
- ◆ Мена.
- ◆ Нематэрыяльныя актывы.
- ◆ Неразмеркаваны прыбытак.
- ◆ Пазыка.
- ◆ Пазыковыя абавязацельствы.
- ◆ Пай.
- ◆ Партфельныя інвестыцыі.
- ◆ Пастулат.
- ◆ Патрыманальны ўлік.
- ◆ План рахункаў.
- ◆ Размеркавальныя абавязацельствы.
- ◆ Рахунак гаспадарчага ўліку.
- ◆ Рахункаводства.
- ◆ Рахунказнаўства.
- ◆ Рахунковая праводка.
- ◆ Рэальныя інвестыцыі.
- ◆ Рэзервовы капітал.
- ◆ Рэінвестыцыі.
- ◆ Рэінвеставаны капітал.
- ◆ Рэкапітуляцыя.
- ◆ Рэсконтра.
- ◆ Сацыяльныя абавязацельствы.
- ◆ Сінтэтычны ўлік.
- ◆ Сістэма рахункаў.
- ◆ Складачны капітал.
- ◆ Статутны капітал.
- ◆ Субрахунак.
- ◆ Уліковы рэгістр.
- ◆ Уліковыя катэгорыі.
- ◆ Умоўныя абавязацельствы.
- ◆ Уніграфічны ўлік.
- ◆ Факт гаспадарчага жыцця.
- ◆ Фінансавыя інвестыцыі.
- ◆ Эмісійны даход.

1.3.2. Тэставыя заданні

1. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што абумовіла ўзнікненне рахункаў для ўліку матэрыяльных каштоўнасцей?

Варыянты адказу:

- а) сістэматызацыя інвентару па ўліковых рубрыках і рэкапітуляцыя інфармацыі рэгістрацыйнага журна-ла;
- б) храналагічная рэгістрацыя фактаў гаспадарчага жыцця ў рэгістрацыйным журнале;
- в) выкарыстанне грашовага вымерніка для рэгістрацыі фактаў гаспадарчага жыцця ў рэгістрацыйным журнале.

2. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці можна на рахунках сінтэтычнага ўліку ажыццяўляць запіс у натуральных вымерніках?

Варыянты адказу:

- а) так;

б) не.

3. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

З якіх частак складаецца гаспадарчы працэс?

Варыянты адказу:

- а) наапапенне, вытворчасць, рэалізацыя;
- б) нарыхтоўка, вытворчасць, абарачэнне;
- в) нарыхтоўка, вытворчасць, рэалізацыя.

4. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з'яўляецца элементарнай часткай гаспадарчага працэсу?

Варыянты адказу:

- а) гаспадарчая дзейнасць;
- б) факт гаспадарчага жыцця;
- в) сродкі і прадметы працы.

5. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Колькі інфармацыйных зон выдзяляецца ў кожным рахунку гаспадарчага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) чатыры;
- б) дзве;
- в) тры.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ў цяперашні час разумеецца пад тэрмінам “інвентар”?

Варыянты адказу:

- а) спіс маёмасці, якая належыць прадпрыемству;
- б) сукупнасць розных прадметаў гаспадарчага ўжытку і вытворчага прызначэння;
- в) сукупнасць матэрыяльных каштоўнасцей, якімі валодае прадпрыемства.

7. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Што адносіцца да актываў суб'екта гаспадарання?

Варыянты адказу:

- а) дзелавае рэпутацыя;
- б) абавязальствы перад пастаўшчыкамі;
- в) будынкі;
- г) запасы сыравіны;
- д) прыбытак.

8. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія спосабы шыфроўкі рахункаў могуць выкарыстоўвацца?

Варыянты адказу:

- а) лінейны, дваічны, дзесятковы;
- б) дваічны, фасетны, дзесятковы;
- в) лінейны, фасетны, дзесятковы.

9. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія раздзелы плана рахункаў у Рэспубліцы Беларусь выкарыстоўваюцца для ўліку актываў?

Варыянты адказу:

- а) першыя 5 раздзелаў;
- б) першыя 6 раздзелаў;
- в) апошнія 3 раздзелы.

10. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што абумовіла ўзнікненне контакарэнту?

Варыянты адказу:

- а) паглыбленне таварных адносін і ажыццяўленне бартарнага абмену;
 - б) ажыццяўленне бартарнага абмену і выдача пазык у выглядзе прадуктаў;
 - в) паглыбленне таварных адносін і правядзенне безнаяўных разлікаў праз банкі.
- 11. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ў старажытнасці выкарыстоўвалася для храналагічнай рэгістрацыі гаспадарчых аперацый?

Варыянты адказу:

- а) памятная кніга і карткі;
- б) карткі і журнал;
- в) памятная кніга і журнал.

12. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

У цяперашні час якія арганізацыі выкарыстоўваюць журнал рэгістрацыі гаспадарчых аперацый?

Варыянты адказу:

- а) страхавыя арганізацыі;
- б) бюджэтныя арганізацыі;
- в) малыя прадпрыемствы.

13. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Якія выдзяляюць першыя тры этапы развіцця гаспадарчага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) інвентарна-натуральны, інвентарна-вартасны і разліковы;
- б) інвентарна-натуральны, інвентарна-грашовы і вартасны;
- в) інвентарна-натуральны, інвентарна-грашовы і разліковы.

14. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што з'яўляецца субстанцыйнай асновай рахунказнаўства і рахункаводства?

Варыянты адказу:

- а) запаўненне ўліковых рэгістраў;
- б) вядзенне рахункаў;
- в) балансавае абагульненне.

15. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што з'яўляецца аб'ектам патрыманальнага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) каштоўнасці, якія належаць суб'екту гаспадарання;
- б) даходы і расходы;
- в) грашовыя сродкі.

16. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што з'яўляецца аб'ектам камеральнага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) рух і стан маёмасці суб'екта гаспадарання;
- б) грашовыя аперацыі і каштарысныя асігнаванні;
- в) даходы і расходы.

17. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што адносіцца да актываў доўгатэрміновага выкарыстання?

Варыянты адказу:

- а) грашовыя сродкі;

- б) інвестыцыі;
- в) асноўныя сродкі;
- г) вытворчыя запасы;
- д) нематэрыяльныя актывы.

18. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падзяляюцца асноўныя сродкі ў залежнасці ад сферы выкарыстання і прызначэння?

Варыянты адказу:

- а) мастацкія каштоўнасці;
- б) будынкі;
- в) зямля і аб'екты прыродакарыстання;
- г) вытворчыя запасы;
- д) вырабленыя актывы доўгатэрміновага вытворчага выкарыстання.

19. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці ўключаюцца ў склад асноўных сродкаў зямельныя ўчасткі пры адсутнасці прыватнай уласнасці?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

20. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюцца інвестыцыі ў залежнасці ад спосабаў іх укладання?

Варыянты адказу:

- а) доўгатэрміновыя і кароткатэрміновыя;
- б) рэальныя і фінансавыя;
- в) фінансавыя і выніковыя.

21. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Да якога віду інвестыцый адносяцца ўкладанні ў доўгатэрміновыя актывы?

Варыянты адказу:

- а) фінансавыя інвестыцыі;
- б) рэальныя інвестыцыі;
- в) партфельныя інвестыцыі.

22. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якіх рахунках улічваюцца вытворчыя запасы?

Варыянты адказу:

- а) 10 “Матэрыялы”;
- б) 21 “Паўфабрыкаты ўласнай вытворчасці”;
- в) 41 “Тавары”;
- г) 43 “Гатовае прадукцыя”;
- д) 51 “Разліковыя рахункі”.

23. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якіх рахунках улічваюцца даўгі іншых суб'ектаў гаспадарання?

Варыянты адказу:

- а) 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі”;
- б) 62 “Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі”;
- в) 68 “Разлікі па падатках і зборах”;
- г) 71 “Разлікі з падсправаздачнымі асобамі”;
- д) 76 “Разлікі з рознымі дэбіторамі і крэдыторамі”.

24. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ўваходзіць у склад нявырабленых нефінансавых актываў на макраўзроўні?

Варыянты адказу:

- а) натуральныя біялагічныя рэсурсы;
- б) зямля;
- в) мастацкія каштоўнасці;
- г) антыкварныя вырабы;
- д) нетры.

25. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці могуць абавязацельствы пагашацца шляхам пераафармлення іх у акцыі і паі?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

26. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюцца кароткатэрміновыя абавязацельствы?

Варыянты адказу:

- а) рэальныя і фінансавыя;
- б) пазыковыя і размеркавальныя;
- в) фінансавыя і выніковыя.

27. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Што адносіцца да размеркавальных абавязацельстваў?

Варыянты адказу:

- а) запазычанасць пастаўшчыкам;
- б) запазычанасць па зароботнай плаце;
- в) запазычанасць па падатках і зборах;
- г) запазычанасць па кароткатэрміновых крэдытах.

28. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якіх рахунках улічваюцца пазыковыя абавязацельствы?

Варыянты адказу:

- а) 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі”;
- б) 62 “Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі”;
- в) 66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках”;
- г) 68 “Разлікі па падатках і зборах”.

29. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якіх рахунках улічваюцца размеркавальныя абавязацельствы?

Варыянты адказу:

- а) 66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках”;
- б) 68 “Разлікі па падатках і зборах”;
- в) 70 “Разлікі з персаналам па аплаце працы”;
- г) 75 “Разлікі з заснавальнікамі”.

30. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

На якім баку рахунку, прызначанага для ўліку актываў, запісваюцца гаспадарчыя аперацыі, што павялічваюць значэнне аб'екта ўліку?

Варыянты адказу:

- а) на крэдытавым;
- б) на дэбетовым.

31. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці можна быць крэдытавым сальда на рахунку, які прызначаны для ўліку дэбіторскай завінавачнасці?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

32. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія тры галоўныя групы каштоўнасцей выдзяляе менавая канцэпцыя дваінога запісу?

Варыянты адказу:

- а) рэчавыя, грашовыя і працоўныя;
- б) рэчавыя, грашовыя і ўмоўныя;
- в) рэчавыя, фінансавыя і працоўныя.

33. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

На якім баку контакэрэнтнага рахунку запісваецца павелічэнне запазычанасці прадпрыемства?

Варыянты адказу:

- а) па крэдытавым;
- б) па дэбетовым.

34. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці можна быць дэбетовым сальда на рахунку, які прызначаны для ўліку крэдыторскай запазычанасці?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

35. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якія групы класіфікуюць уліковыя рахункі ў сувязі з выдзяленнем капіталу як аб'екта рахункаводства?

Варыянты адказу:

- а) рахункі маёмасці;
- б) рахункі пасіваў;
- в) рахункі карэспандэнтаў;
- г) рахункі актываў;
- д) рахункі ўласнікаў.

36. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якім чынам сфармуляваны ў канцы XVII ст. М. Дэ ля Портам пастулат ураўноўвае сальда на рахунках маёмасці і капіталу з сальда на рахунках карэспандэнтаў?

Варыянты адказу:

- а) рознасць сальда рахункаў уласніка і карэспандэнтаў заўсёды раўняецца сальда рахункаў маёмасці;
- б) рознасць сальда рахункаў маёмасці і ўласніка заўсёды раўняецца рознасці сальда рахункаў карэспандэнтаў;
- в) рознасць сальда рахункаў маёмасці і карэспандэнтаў заўсёды раўняецца сальда рахункаў ўласніка.

37. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці можа быць дэбетовым сальда на рахунку, які прызначаны для ўліку капіталу?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

38. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якіх рахунках улічваецца капітал?

Варыянты адказу:

- а) 76 “Разлікі з рознымі дэбіторамі і крэдыторамі”;
- б) 80 “Статутны капітал”;
- в) 83 “Дабавачны капітал”;
- г) 84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытыя страты)”.

39. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці могуць аналітычныя рахункі змяшчаць натуральныя і працоўныя паказчыкі?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

40. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Якая ўзаемасувязь існуе паміж рахункамі сінтэтычнага і аналітычнага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) сума сальда ўсіх аналітычных рахункаў павінна раўняцца сальда усіх сінтэтычных рахункаў;
- б) сума сальда ўсіх аналітычных рахункаў павінна раўняцца сальда таго сінтэтычнага рахунку, да якога яны былі адкрытыя;
- в) сума абаротаў па дэбеце і сума абаротаў па крэдыце ўсіх аналітычных рахункаў павінна раўняцца абаротам па дэбеце і крэдыце сінтэтычных рахункаў;
- г) сума абаротаў па дэбеце і сума абаротаў па крэдыце ўсіх аналітычных рахункаў павінна раўняцца абаротам па дэбеце і крэдыце таго сінтэтычнага рахунку, да якога яны былі адкрытыя.

41. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з’яўляецца мэтай рахункаводства з юрыдычнага пункту погляду?

Варыянты адказу:

- а) кантроль выдаткавання матэрыяльных каштоўнасцей;
- б) кантроль атрымання фінансавага выніку арганізацыі;
- в) кантроль дзейнасці гаспадарчага суб’екта.

42. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На якія групы падраздзяляецца гаспадарчы суб’ект?

Варыянты адказу:

- а) уласнік, адміністрацыя;
- б) агенты і карэспандэнты;
- в) карэспандэнты і дылеры;
- г) агенты і брокеры.

43. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з’яўляецца аб’ектам уліку адпаведна юрыдычнай канцэпцыі двойнога запісу на рахунках?

Варыянты адказу:

- а) матэрыяльныя каштоўнасці;
- б) грашовыя сродкі;
- в) правы і абавязацельствы.

44. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якое правіла двойнога запісу на рахунках сфармуляваў Э. Дэгранж у 1795 г.?

Варыянты адказу:

- а) дэбетуецца суб’ект, які атрымлівае, або аб’ект, які памяншаецца, а крэдытуецца суб’ект, які выдае, або аб’ект, які павялічваецца;
- б) дэбетуецца суб’ект, які выдае, або аб’ект, які памяншаецца, а крэдытуецца суб’ект, які атрымлівае, або аб’ект, які павялічваецца;
- в) дэбетуецца суб’ект, які атрымлівае, або аб’ект, які павялічваецца, а крэдытуецца суб’ект, які выдае, або аб’ект, які памяншаецца.

45. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з’яўляецца асноўнай мэтай лагісмаграфіі Дж. Чарбоні?

Варыянты адказу:

- а) кантроль над дзейнасцю ўласнікаў і агентаў;
- б) кантроль над дзейнасцю ўласнікаў і карэспандэнтаў;
- в) кантроль над дзейнасцю агентаў і карэспандэнтаў.

1.3.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 4

На падставе прыведзеных даных неабходна выканаць класіфікацыю маёмасці ўнітарнага прадпрыемства “Сігма” на аснове прынятага ў Рэспубліцы Беларусь Тыпавога плану рахункаў.

На 1 снежня 2012 г. на рахунках сінтэтычнага ўліку вызначыліся наступныя актывы прадпрыемства:

- 1) будынкі цэха — 604 225 тыс. руб.;
- 2) наяўныя грошы ў касе — 5 870 тыс. руб.;
- 3) збудаванні — 68 000 тыс. руб.;
- 4) калькулятары — 4 000 тыс. руб.;
- 5) абсталяванне — 20 200 тыс. руб.;
- 6) вугаль — 65 000 тыс. руб.;
- 7) стужка сталёвая — 4 100 тыс. руб.;
- 8) спецыяльны рыштунак і прыстасаванні — 18 500 тыс. руб.;
- 9) запасныя часткі — 25 850 тыс. руб.;
- 10) прадукцыя незавершанай вытворчасці — 17 700 тыс. руб.;
- 11) транспартныя сродкі — 23 520 тыс. руб.;
- 12) гатовая прадукцыя — 639 560 тыс. руб.;
- 13) грашовыя сродкі на разліковым рахунку — 69 560 тыс. руб.;
- 14) права на выкарыстанне гандлёвай маркі — 9 500 тыс. руб.

Заданне 5

На падставе прыведзеных даных неабходна выканаць класіфікацыю маёмасці ўнітарнага прадпрыемства “Амега” на аснове прынятага ў Рэспубліцы Беларусь Тыпавога плану рахункаў.

На пачатак месяца на рахунках сінтэтычнага ўліку астаткі відаў сродкаў прыведзены ў табліцы 4.

Табліца 4 — Астаткі відаў сродкаў на рахунках сінтэтычнага ўліку на 1 снежня 20__ г.

Шыфр рахунку	Найменне рахунку	Сума, руб.
01	Асноўныя сродкі	3 084 436 210
02	Амартызацыя асноўных сродкаў	587 303 040
04	Нематэрыяльныя актывы	8 520 000
05	Амартызацыя нематэрыяльных актываў	4 931 000
07	Абсталяванне для устаноўкі і будаўнічыя матэрыялы	520 373 000
08	Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы	—
10	Матэрыялы	115 282 730
15	Нарыхтоўка і набыццё матэрыялаў	—
16	Адхіленне ў вартасці матэрыялаў	3 931 230
18	Падатак на дабаўленую вартасць па набытых таварах, работах, паслугах	11 182 050
20	Асноўная вытворчасць	2 519 500
43	Гатовая прадукцыя	58 246 130
44	Расходы на рэалізацыю	—
50	Каса	56 000
51	Разліковыя рахункі	70 456 000
62	Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	34 213 450
71	Разлікі з падсправаздачнымі асобамі	287 000
73	Разлікі з персаналам па іншых аперацыях	8 000
97	Выдаткі будучых перыядаў	1 728 000

Заданне 6

На пачатак справаздачнага месяца астаткі на інвентарных рахунках і рахунках для ўліку дэбіторскай завінавачанасці і крэдыторскай запазычанасці складалі:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 2 484 400 тыс. руб.;
- 07 “Абсталяванне для ўстаноўкі і будаўнічых матэрыялы” — 154 780 тыс. руб.;
- 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы” — 423 410 тыс. руб.;
- 43 “Гатова прадукцыя” — 356 820 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 383 050 тыс. руб.;
- 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 216 259 тыс. руб.;
- 62 “Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі” — 195 800 тыс. руб.;
- 66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках” — 513 200 тыс. руб.;
- 68 “Разлікі па падатках і зборах” — 1 560 тыс. руб.;
- 69 “Разлікі па сацыяльным страхаванні і забеспячэнні” — 980 тыс. руб.;
- 70 “Разлікі з персаналам па аплаце працы” — 66 916 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Разлічыць велічыню капіталу арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду.
2. Вызначыць вартасць маёмасці арганізацыі, якую неабходна рэалізаваць, каб разлічыцца з крэдыто-рамі пасля спагнання дэбіторскай завінавачанасці са сваіх даўжнікоў на пачатак справаздачнага перыяду.
3. Вызначыць велічыню капіталу арганізацыі на канец справаздачнага перыяду з улікам наступных фактаў гаспадарчага жыцця:
 - 3.1. Акцэптаваныя рахункі пастаўшчыкоў за паступіўшае абсталяванне, вартасць якога складае 146 790 тыс. руб.
 - 3.2. У выніку правядзення інвентарызацыі выяўлена недастача гатовай прадукцыі на суму 256 тыс. руб., віноўнікі якой не выяўлены.

Заданне 7

Адлюстравіць на рахунках, з указаннем патокаў у форме мены, наступныя гаспадарчыя аперацыі арганізацыі:

Аперацыя 1. Паступілі грашовыя сродкі на разліковы рахунак ад пакупнікоў за рэалізаваную ім прадукцыю на суму 15 200 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана заробатная плата працаўнікам асноўнай вытворчасці ў памеры 13 540 тыс. руб.

Аперацыя 3. Атрыманы матэрыялы ў абмен на гатовую прадукцыю на суму 8 200 тыс. руб.

Аперацыя 4. Залічаны на разліковы рахунак кароткатэрміновы банкаўскі крэдыт у памеры 9 600 тыс. руб.

Аперацыя 5. Закуплены нарыхтоўшчыкамі яблыкі ў насельніцтва за кошт выдадзеных падсправаздачных сум на 4 120 тыс. руб.

Аперацыя 6. Пералічаны пастаўшчыку грашовыя сродкі з разліковага рахунку ў якасці папярэдняй аплаты на суму 8 250 тыс. руб.

Аперацыя 7. Пералічаны з разліковага рахунку ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць на суму 4 120 тыс. руб.

Аперацыя 8. Атрыманы матэрыялы ад пастаўшчыкоў на суму 6 320 тыс. руб.

Аперацыя 9. З разліковага рахунку пералічаны грашовыя сродкі на пагашэнне кароткатэрміновага банкаўскага крэдыту ў памеры 3 900 тыс. руб.

Рашэнне задачы аформіце ў выглядзе табліцы 5.

Табліца 5 — Гаспадарчыя аперацыі арганізацыі

Змест аперацыі	Карэспандэнцыя рахункаў		Сума, тыс. руб.	Паток
	Дэбет	Крэдыт		

1.4. УЛІК ГАСПАДАРЧЫХ ПРАЦЭСАЎ

1.4.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Аб’ект калькуляцыі.
- ◆ Актуарый.
- ◆ Артыкул калькуляцыі.
- ◆ Асноўныя выдаткі.

- ◆ Асучасненыя цэны.
- ◆ Ацэнка.
- ◆ Ацэньванне актываў.
- ◆ Вытворчы сабекошт.
- ◆ Гістарычная ацэнка.
- ◆ Дагаварная цана.
- ◆ Дэлікт.
- ◆ Калькуляцыя.
- ◆ Накладныя выдаткі.
- ◆ Намінальны прыбытак.
- ◆ Перманентная цана.
- ◆ Прынцып ацэнкі па сабекошце.
- ◆ Рыначная цана.
- ◆ Сабекошт.
- ◆ Сапраўдная шкода.
- ◆ Слізготныя цэны.
- ◆ Страховая (актуарная) ацэнка.
- ◆ Узнаўленчая цана.
- ◆ Уліковы цыкл.
- ◆ Умоўная цана.
- ◆ Упушчаная выгада.
- ◆ Форма рахункаводства.
- ◆ Холдынжавы прыбытак.
- ◆ Цана.
- ◆ Цвёрдая цана.
- ◆ Элемент выдаткаў.

1.4.2. Тэставыя заданні

1. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Да якога элементу метаду рахункаводства адносіцца ацэнка?

Варыянты адказу:

- а) абагульненне;
- б) назіранне;
- в) вымярэнне.

2. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці могуць на рахунках і ў фінансавай справаздачнасці адлюстроўвацца паказчыкі, якія не маюць да-
статкова аб'ектыўнай грашовай ацэнкі?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

3. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці могуць грашовыя адзінкі іншых дзяржаў, якія свабодна абменьваюцца на любую замежную
валюту, з'яўляцца мерай вымярэння?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

4. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Як можна вызначыць холдынжавы прыбытак арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) як рознасць паміж намінальным і рэальным прыбыткам;
- б) як рознасць паміж рэальным і намінальным прыбыткам;
- в) як рознасць паміж коштам скарыстаных на выпуск прадукцыі актываў па перманентных і бягучых
рыначных цэнах;

г) як рознасць паміж коштам скарыстаных на выпуск прадукцыі актываў па бягучых рыначных і перманентных цэнах.

5. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюцца эканамічныя ацэнкі?

Варыянты адказу:

- а) рэальныя і інвентарныя;
- б) інвентарныя і фінансавыя;
- в) фінансавыя і выніковыя.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Для чаго прызначаны інвентарныя ацэнкі?

Варыянты адказу:

- а) для ацэнкі даходнасці актываў ва ўліку і справаздачнасці;
- б) для ацэнкі актываў у справаздачнасці і для мэт падаткаабкладання;
- в) для ацэнкі актываў у бягучым уліку і справаздачнасці.

7. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія цэны адносяцца да асучасненых цэн?

Варыянты адказу:

- а) умоўныя;
- б) узнаўленчыя;
- в) фактурныя;
- г) рыначныя.

8. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці адносіцца крэдытная ацэнка да эканамічнай ацэнкі?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

9. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Як падраздзяляюцца юрыдычныя ацэнкі ў залежнасці ад сферы выкарыстання?

Варыянты адказу:

- а) дагаворныя, падатковыя, біржавыя;
- б) дагаворныя, страхавыя, біржавыя;
- в) дагаворныя, страхавыя, дэліктныя.

10. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што ўяўляе сабой дэлікт?

Варыянты адказу:

- а) выдаткі, якія вымушаны панесці ўладальнік страчаных актываў для іх узнаўлення;
- б) грамадскае правапарушэнне, якое цягне за сабой абавязак кампенсацыі прычыненай шкоды;
- в) вартасць маёмасці страхавальніка, якая прымаецца пры заключэнні страхавога пагаднення для вызначэння страхавой сумы, страхавых плацяжоў і памеру шкоды пры страхавых сітуацыях і страхавой кампенсацыі.

11. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія метады ацэнкі актываў прапанаваны міжнароднымі стандартамі ўліку?

Варыянты адказу:

- а) фактычная вартасць набыцця;
- б) узнаўленчая вартасць;
- в) рэшткавая вартасць;
- г) магчымая цана продажу;
- д) дыскантаваная вартасць.

12. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што ўяўляе сабой калькуляцыя?

Варыянты адказу:

- а) грашовае выражэнне выдаткаў на вытворчасць і рэалізацыю прадукцыі і паслуг;
- б) вызначэнне выдаткаў у грашовай форме на вытворчасць або набыццё адзінкі ці групы адзінак вырабаў;
- в) грашовае выражэнне выдаткаў на вытворчасць прадукцыі і набыццё вытворчых запасаў.

13. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Які рахунак з'яўляецца калькуляцыйным у прамысловасці?

Варыянты адказу:

- а) 20 “Асноўная вытворчасць”;
- б) 43 “Гатова прадукцыя”;
- в) 26 “Агульнагаспадарчыя выдаткі”.

14. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія з наступных калькуляцыйных артыкулаў уваходзяць у склад вытворчага сабекошту прадукцыі?

Варыянты адказу:

- а) сыравіна і матэрыялы;
- б) паліва і электраэнергія на тэхналагічныя мэты;
- в) агульнавытворчыя выдаткі;
- г) расходы на рэкламу.

15. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

З якіх працэсаў складаецца гаспадарчая дзейнасць прамысловых арганізацый?

Варыянты адказу:

- а) вытворчасці, рэалізацыі, кантролю;
- б) забеспячэння, вытворчасці, рэалізацыі;
- в) арганізацыі, вытворчасці, рэалізацыі.

16. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці ўяўляе сабой адзіную ўліковую працэдуру адлюстраванне працэсаў гаспадарчай дзейнасці прамысловых арганізацый?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

17. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія рахункі выкарыстоўваюцца для адлюстравання фактаў гаспадарчага жыцця, з каторых складаецца працэс забеспячэння?

Варыянты адказу:

- а) 01 “Асноўныя сродкі”;
- б) 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы”;
- в) 20 “Асноўная вытворчасць”;
- г) 84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытыя страты)”;
- д) 15 “Нарыхтоўка і набыццё матэрыялаў”.

18. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што за рахункі выкарыстоўваюцца для адлюстравання фактаў гаспадарчага жыцця, з якіх складаецца працэс вытворчасці?

Варыянты адказу:

- а) 10 “Матэрыялы”;
- б) 20 “Асноўная вытворчасць”;
- в) 43 “Гатовае прадукцыя”;
- г) 66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках”.

19. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія адзнакі вызначаюць форму рахункаводства?

Варыянты адказу:

- а) колькасць, структура і знешні выгляд ўліковых рэгістраў;
- б) спосаб ажыццяўлення запісаў ва ўліковыя рэгістры і выкарыстанне іншых тэхнічных сродкаў;
- в) распрацоўка справаздачных зводак за ўліковы перыяд;
- г) паслядоўнасць сувязі дакументаў з ўліковымі рэгістрамі, а таксама паміж самімі рэгістрамі.

20. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якія мэты па сферы ажыццяўлення могуць выкарыстоўвацца выдаткі?

Варыянты адказу:

- а) ўзнаўленне доўгатэрміновых актываў;
- б) вытворчасць і рэалізацыю прадукцыі;
- в) сацыяльна-культурныя мерапрыемствы.

21. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія актывы складаюць асноўны капітал арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) асноўныя сродкі;
- б) нематэрыяльныя актывы;
- в) запасы і выдаткі;
- г) грошы на рахунках арганізацыі.

22. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якім рахунку ажыццяўляецца ўлік асноўных выдаткаў?

Варыянты адказу:

- а) 20 “Асноўная вытворчасць”;
- б) 23 “Дапаможныя вытворчасці”;
- в) 25 “Агульнавытворчыя выдаткі”.

23. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якія гаспадаркі адносяцца да абслуговых?

Варыянты адказу:

- а) гаспадаркі, якія прызначаны для абслугоўвання асноўнай вытворчасці;
- б) гаспадаркі, якія ўяўляюць сабой сукупнасць арганізацыйна выдзеленых падраздзяленняў, дзейнасць якіх адносіцца не да асноўнай вытворчасці, а да іншых галін вытворчай і невытворчай сферы;
- в) гаспадаркі, што ажыццяўляюць выпуск прадукцыі, для вытворчасці якой створана дадзенае прадпрыемства.

24. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якія выдаткі на вытворчасць адносяцца да простых?

Варыянты адказу:

- а) выдаткі, якія адразу можна аднесці на сабекошт канкрэтнай прадукцыі без папярэдняга размеркавання;
- б) выдаткі, якія звязаны з вытворчасцю некалькіх відаў вырабаў, і таму пры вызначэнні іх сабекошту яны размяркоўваюцца паміж імі.

1.4.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 8

Адлюстраваць на рахунках наступныя аперацыі вытворчай арганізацыі за справаздачны перыяд:

Аперацыя 1. Акцэпаваны рахункі пастаўшчыкоў за атрыманыя ад іх матэрыялы па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 125 600 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 2. Спісаны выкарыстаныя на вытворчасць гатовай прадукцыі матэрыялы на суму 114 200 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана зароботная плата вытворчым рабочым за выпуск прадукцыі ў памеры 57 900 тыс. руб.

Аперацыя 4. Зроблены налічэнні на зароботную плату па вызначаных заканадаўствам нормах.

Аперацыя 5. Утрыманы з зароботнай платы працаўнікоў арганізацыі:

- ◆ падаходны падатак — 5 920 тыс. руб.;
- ◆ адлічэнні ў пенсійны фонд — 580 тыс. руб.;
- ◆ прафсаюзныя ўзносы — 580 тыс. руб.

Аперацыя 6. Пералічаны з разліковага рахунку органам сацыяльнага страхавання і забеспячэння зробленыя налічэнні на зароботную плату (суму вызначыць).

Аперацыя 7. Пералічана з разліковага рахунку на асабовыя рахункі працаўнікоў іх зароботная плата ў памеры 50 870 тыс. руб.

Аперацыя 8. Налічана розным арганізацыям за выкананыя работы і аказаныя паслугі вытворчага характару па тарыфу без падатку на дабаўленую вартасць — 2 780 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 9. Налічаны падаткі і адлічэнні, якія ўключаюцца ў сабекошт прадукцыі, у суме 1 970 тыс. руб.

Аперацыя 10. Налічана амартызацыя вытворчых асноўных сродкаў на суму 1 250 тыс. руб.

Аперацыя 11. Спісаны за кошт налічанай амартызацыі асноўныя сродкі, непрыдатныя для далейшай эксплуатацыі, на суму 5 920 тыс. руб.

Аперацыя 12. Апрыходавана выпушчаная гатова прадукцыя па фактычным сабекошце. Астаткі незавершанай вытворчасці на пачатак справаздачнага перыяду — 1 256 тыс. руб., на канец справаздачнага перыяду — 1 560 тыс. руб.

Аперацыя 13. Уся вырабленая прадукцыя адгружана пакупнікам. Кошт адгружанай прадукцыі па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць 233 200 тыс. руб. Адлюстраваць на рахунках:

- ◆ выручку ад рэалізацыі прадукцыі;
- ◆ фактычны сабекошт рэалізаванай прадукцыі;
- ◆ падаткі і зборы, якія ўключаюцца ў выручку ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна вызначыць; прадпрыемства з’яўляецца плацельшчыкам падатку на дабаўленую вартасць па стаўцы 20%);
- ◆ фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі.

Заданне 9

Адлюстраваць на рахунках наступныя аперацыі вытворчай арганізацыі за справаздачны перыяд:

Аперацыя 1. На разліковы рахунак паступілі грашовыя сродкі ад пакупнікоў за рэалізаваную ім прадукцыю на суму 250 100 тыс. руб.

Аперацыя 2. Пералічана з разліковага рахунку пастаўшчыкам за паступіўшыя матэрыялы 95 300 тыс. руб.

Аперацыя 3. Пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі матэрыялаў за кошт атрыманых кароткатэрміновых банкаўскіх крэдытаў у памеры 15 600 тыс. руб.

Аперацыя 4. Атрыманы грашовыя сродкі ў касу з разліковага рахунку на суму 150 тыс. руб.

Аперацыя 5. Паступіла ад пастаўшчыкоў абсталяванне, якое патрабуе мантажу, па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 9 500 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 6. Перададзена ў мантаж паступіўшае абсталяванне.

Аперацыя 7. Уведзена ў эксплуатацыю абсталяванне. Выдаткі па мантажу склалі:

- а) матэрыялы — 637 тыс. руб.;
- б) зароботная плата рабочым — 432 тыс. руб.;
- в) налічэнні на зароботную плату па вызначаных заканадаўствам нормах (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 8. Пры інвентарызацыі выяўлена недастача гатовай прадукцыі па фактычным сабекошце на суму 158 тыс. руб.

Аперацыя 9. За кошт неразмеркаванага прыбытку павялічаны рэзервовы капітал на суму 6 200 тыс. руб.

Заданне 10

Адкрытае акцыянернае таварыства “Альфа” вырабляе дзіцячае адзенне. Мадэлі арыентаваны на сезонны попыт. На прадпрыемстве арганізаваны два аддзелы: адміністрацыйны і вытворчы. У лістападзе выраблялі дзіцячыя курткі.

Аб'ём вытворчасці за лістапад склаў 380 куртак. Выдаткі за справаздачны перыяд на выраб куртак склалі:

Аперацыя 1. Спісаны скарыстаныя на выраб прадукцыі матэрыялы — 18 320 000 руб.

Аперацыя 2. Налічана зароботная плата вытворчым рабочым — 9 490 000 руб.

Аперацыя 3. Налічаны адлічэнні ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь і страхавыя ўзносы на абавязковае страхаванне ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 4. Згодна з разлікамі спісаны агульнавытворчыя выдаткі — 1 255 800 руб.

Неабходна класіфікацыю калькуляцыю фактычнага сабекошту вырабленай прадукцыі.

Заданне 11

Адлюстраваны на рахунках бюджэтнай арганізацыі (дзіцячага сада) наступныя аперацыі:

Аперацыя 1. Паступілі ад пастаўшчыкоў матэрыялы і прадукты харчавання на суму 32 803 тыс. руб.

Аперацыя 2. Атрымана бюджэтнае фінансаванне на аплату матэрыялаў і прадуктаў харчавання у памеры 43 050 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана плата бацькоў за ўтрыманне дзяцей у дашкольных установах — 14 893 тыс. руб.

Аперацыя 4. Паступіла на бягучы рахунак па бюджэце плата бацькоў за ўтрыманне дзяцей у дашкольных установах у памеры 12 890 тыс. руб.

Аперацыя 5. Пагашаны абавязацельствы перад пастаўшчыкамі матэрыялаў і прадуктаў харчавання — 32 803 тыс. руб.

Аперацыя 6. Спісаны скарыстаныя па прызначэнні матэрыялы і прадукты харчавання на суму 14 458 тыс. руб.

Аперацыя 7. Атрымана бюджэтнае фінансаванне на набыццё асноўных сродкаў у памеры 78 942 тыс. руб.

Аперацыя 8. Адлюстроўваюцца фактычныя расходы па набыцці асноўных сродкаў, зробленыя за кошт бюджэтнага фінансавання, — 78 942 тыс. руб.

Аперацыя 9. Апрыходаваны набытыя аб'екты асноўных сродкаў — 78 942 тыс. руб.

Аперацыя 10. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў бюджэтнай арганізацыі — 6 682 тыс. руб.

Аперацыя 11. Налічана зароботная плата супрацоўнікам бюджэтнай арганізацыі — 7 901 тыс. руб.

Аперацыя 12. Утрыманы паходны падатак, падлеглы пералічэнню ў бюджэт, на суму 679 тыс. руб.

Аперацыя 13. Утрыманы з зароботнай платы абавязковыя страхавыя ўзносы па тарыфу 1% ад сумы фонду аплаты працы (суму разлічыць).

Аперацыя 14. Атрыманы ў касу бюджэтнай арганізацыі грашовыя сродкі для выплаты зароботнай платы (суму разлічыць).

Аперацыя 15. Налічаны абавязковыя ўзносы ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь (суму разлічыць).

Аперацыя 16. Атрымана бюджэтнае фінансаванне на выплату зароботнай платы, пералічэнне ў бюджэт паходнага падатку і адлічэнняў на сацыяльнае страхаванне і забеспячэнне (суму разлічыць).

Аперацыя 17. Выплачана з касы зароботная плата супрацоўнікам бюджэтнай арганізацыі (суму разлічыць; гл. аперацыі 11–16).

Аперацыя 18. Пагашаны абавязацельствы перад бюджэтам па паходным падатку і Фондам сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь (суму разлічыць).

Аперацыя 19. Пералічваецца на рахунак тэрытарыяльнага органа казначэйства сума паступіўшай ад бацькоў платы за ўтрыманне дзяцей у дашкольных установах — 12 890 тыс. руб.

Аперацыя 20. Спісваюцца расходы па ўтрыманні дашкольных дзіцячых устаноў за кошт атрыманай ад бацькоў платы — 12 890 тыс. руб.

1.5. РАХУНКОВЫ БАЛАНС ЯК ЭЛЕМЕНТ МЕТАДУ РАХУНКАВОДСТВА

1.5.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Абаротны баланс.
- ◆ Артыкул балансу.
- ◆ Баланс актываў, абавязацельстваў і капіталу.
- ◆ Дырэктыўны баланс.
- ◆ Зводны баланс.
- ◆ Кансалідаваны баланс.
- ◆ Ліквідацыйны баланс.
- ◆ Ліквіднасць актываў.
- ◆ Мадэлізацыя балансу.
- ◆ Матрычны (шахматны) баланс.

- ◆ Пермутацыя.
- ◆ Перспектыўны баланс.
- ◆ Правізорны баланс.
- ◆ Санацыйны баланс.
- ◆ Тэорыя двух радоў рахункаў.
- ◆ Уступны баланс.

1.5.2. Тэставыя заданні

1. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якое ўраўненне ляжыць у аснове балансу актываў, абавязацельстваў і капіталу?

Варыянты адказу:

- а) $Абавязацельствы = Актывы - Капітал$;
- б) $Капітал = Актывы - Абавязацельствы$;
- в) $Актывы = Капітал + Абавязацельствы$.

2. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што адлюстроўваецца ў актыве балансу?

Варыянты адказу:

- а) абавязацельствы і капітал арганізацыі;
- б) склад і размяшчэнне гаспадарчых сродкаў;
- в) крыніцы ўтварэння і мэтавае прызначэнне гаспадарчых сродкаў.

3. *Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.*

Ці абавязкова павінна дасягацца роўнасць актывам уласнага капіталу і абавязацельстваў у балансе арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

4. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Што з'яўляецца асноўным элементам балансу актываў, абавязацельстваў і капіталу?

Варыянты адказу:

- а) групы балансу;
- б) балансавыя артыкулы;
- в) раздзелы балансу.

5. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Колькі раздзелаў маюць у цяперашні час балансы арганізацый Рэспублікі Беларусь?

Варыянты адказу:

- а) чатыры;
- б) пяць;
- в) шэсць.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якое ўздзеянне на валюту балансу аказвае першы тып балансавых змяненняў?

Варыянты адказу:

- а) павелічэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
- б) памяншэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
- в) ніякое.

7. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якое ўздзеянне на валюту балансу аказвае другі тып балансавых змяненняў?

Варыянты адказу:

- а) павелічэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;

б) памяншэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
в) ніякое.

8. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якое ўздзеянне на валюту балансу аказвае трэці тып балансавых змяненняў?

Варыянты адказу:

а) павелічэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
б) памяншэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
в) ніякое.

9. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якое ўздзеянне на валюту балансу аказвае чацвёрты тып балансавых змяненняў?

Варыянты адказу:

а) павелічэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
б) памяншэнне на аднолькавую суму актываў, а таксама ўласнага капіталу і абавязацельстваў балансу;
в) ніякое.

10. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Які ўплыў на ўласны капітал арганізацыі аказваюць павелічэнне каштоўнасцей і памяншэнне даўгоў?

Варыянты адказу:

а) памяншаюць капітал;
б) павялічваюць капітал;
в) ніякага ўплыву не аказваюць.

1.5.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 12

На пачатак справаздачнага месяца астаткі на рахунках арганізацыі складалі:

01 “Асноўныя сродкі” — 2 484 400 тыс. руб.;

07 “Абсталяванне к устаноўцы і будаўнічыя матэрыялы” — 154 780 тыс. руб.;

08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы” — 423 410 тыс. руб.;

50 “Каса” — 383 050 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 216 259 тыс. руб.;

66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках” — 513 200 тыс. руб.;

70 “Разлікі з персаналам па аплаце працы” — 66 916 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 2 649 265 тыс. руб.

У справаздачным месяцы мелі месца наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Уведзены ў эксплуатацыю асноўныя сродкі за кошт укладанняў у доўгатэрміновыя актывы на суму 339 468 тыс. руб.

Аперацыя 2. Пералічана з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці па атрыманым кароткатэрміновым банкаўскім крэдыце 225 040 тыс. руб.

Аперацыя 3. Здадзены касірам грошы ў банк для залічэння на разліковы рахунак на суму 332 680 тыс. руб.

Аперацыя 4. Ад пастаўшчыкоў паступіла абсталяванне, кошт якога не аплачаны, на суму 146 790 тыс. руб.

Аперацыя 5. З касы выплачана працаўнікам прадпрыемства запазычанасць па зароботнай плаце ў памеры 44 694 тыс. руб.

Неабходна выканаць наступнае:

1. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках і вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
3. Складзі абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 13

На пачатак справаздачнага месяца астаткі на рахунках арганізацыі складалі:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 1 163 712 тыс. руб.;
 10 “Матэрыялы” — 226 181 тыс. руб.;
 43 “Гатовая прадукцыя” — 164 216 тыс. руб.;
 51 “Разліковыя рахункі” — 1 000 000 тыс. руб.;
 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 534 760 тыс. руб.;
 80 “Статутны капітал” — 1 748 884 тыс. руб.;
 82 “Рэзервовы капітал” — 217 300 тыс. руб.;
 83 “Дабавачны капітал” — 53 165 тыс. руб.

У справаздачным месяцы мелі месца наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы, кошт якіх не аплачаны, — 849 026 тыс. руб.

Аперацыя 2. З разліковага рахунку пералічана пастаўшчыкам ў аплату паступіўшых матэрыялаў — 424 378 тыс. руб.

Аперацыя 3. За кошт выданага банкам кароткатэрміновага крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі матэрыялаў у памеры 246 837 тыс. руб.

Аперацыя 4. Скарыстана матэрыялаў на выпуск прадукцыі на суму 896 482 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана рабочым прадпрыемства заробная плата за выпушчаную прадукцыю ў памеры 142 969 тыс. руб.

Аперацыя 6. Апрыходавана выпушчаная гатовая прадукцыя на суму 836 419 тыс. руб.

Неабходна скласці шахматны баланс арганізацыі за справаздачны перыяд, адлюстравашы ў ім астаткі на пачатак перыяду, гаспадарчыя аперацыі па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў, абароты за справаздачны перыяд і сальда па рахунках на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 14

Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду прыведзены ў табліцы 6.

Табліца 6 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
I Доўгатэрміновыя актывы		III Уласны капітал	
Асноўныя сродкі:	1 546 215	Статутны капітал	1 524 040
першапачатковая вартасць	2 483 031	Рэзервовы капітал	46 313
амартызацыя (аднімаецца)	936 816	Дабавачны капітал	573 200
<i>Падрахунак на раздзелу I</i>	1 546 215	<i>Падрахунак на раздзелу III</i>	2 143 553
II Кароткатэрміновыя актывы		IV Доўгатэрміновыя абавязацельствы	
Матэрыялы	717 627	—	
V Кароткатэрміновыя абавязацельствы			
Гатовая прадукцыя	125 600	Кароткатэрміновыя крэдыты банкаў	113 290
Разліковыя рахункі	18 139	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	184 318
Разлікі з закупнікамі і заказчыкамі	33 580		
<i>Падрахунак на раздзелу II</i>	894 946	<i>Падрахунак на раздзелу V</i>	297 608
Баланс	2 441 161	Баланс	2 441 161

За справаздачны перыяд адбыліся наступныя змяненні ў складзе актываў, абавязацельстваў і капіталу:

- прырост доўгатэрміновых актываў — 32 100 тыс. руб.;
- прырост абаротных актываў — 36 900 тыс. руб. (у тым ліку матэрыялаў на 36 700 тыс. руб., грашовых сродкаў на разліковым рахунку на 200 тыс. руб.);
- павелічэнне завінавчанасці перад пастаўшчыкамі на 25 230 тыс. руб.;
- павелічэнне дабавачнага капіталу на 8 210 тыс. руб. ў выніку пераацэнкі асноўных сродкаў.

Неабходна выканаць наступнае:

- Вызначыць велічыню актываў і абавязацельстваў па артыкулах і раздзелах балансу на канец справаздачнага перыяду.
- Вызначыць фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі прадпрыемства за справаздачны перыяд пры выкарыстанні канцэпцыі захавання капіталу.
- Вызначыць велічыню ўласнага капіталу да рэфармацыі балансу.
- Скласці нерэфармаваны баланс на канец справаздачнага перыяду.
- Вызначыць велічыню ўласнага капіталу пасля рэфармацыі балансу. Для вырашэння пастаўленых вытворчых задач арганізацыі неабходна рэінвесціраваць 8 200 тыс. руб. Астатняя сума прыбытку накіроўваецца на выплату дывідэндаў. Рэінвесціраваны прыбытак у суме 5 000 тыс. руб. будзе накіраваны на павелічэнне рэзервовага капіталу, а астатняя частка на павелічэнне дабавачнага капіталу.
- Скласці рэфармаваны баланс на канец справаздачнага перыяду.

1.6. ФОРМЫ, РЕГІСТРЫ І АРГАНІЗАЦЫЯ РАХУНКАВОДСТВА

1.6.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Аперацыйны дзень.
- ◆ Датацыя.
- ◆ Канціроўка.
- ◆ Касавыя даходы бюджэту.
- ◆ Касавыя расходы бюджэту.
- ◆ Налічаныя даходы бюджэту.
- ◆ Рахункаводства выканання бюджэту.
- ◆ Субвенцыя.
- ◆ Субсідыя.

1.6.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія з пералічаных ніжэй органаў уваходзяць у сістэму дзяржаўнага казначэйства?

Варыянты адказу:

- а) Галоўнае дзяржаўнае казначэйства;
- б) Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь;
- в) Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь;
- г) тэрытарыяльныя органы дзяржаўнага казначэйства.

2. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

У якіх дзяржаўных установах здзяйсняецца рахункаводства выканання бюджэту?

Варыянты адказу:

- а) прадстаўніцтвы Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь;
- б) фінансавыя ўпраўленні;
- в) аддзелы выканаўчых камітэтаў Саветаў дэпутатаў.

3. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што з'яўляецца асноўнымі аб'ектамі рахункаводства выканання бюджэту?

Варыянты адказу:

- а) даходы;
- б) каштарысы;
- в) расходы;
- г) наяўныя грашовыя сродкі.

4. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Як падраздзяляюцца бюджэтныя даходы?

Варыянты адказу:

- а) налічаныя і касавыя;
- б) грашовыя і неграшовыя;
- в) касавыя і фактычныя;
- г) усе прыведзеныя варыянты адказаў правільныя.

5. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што з'яўляецца асновай для класіфікацыі даходаў бюджэту?

Варыянты адказу:

- а) велічыня сумы даходаў;
- б) віды даходаў;

в) напрамкі атрымання даходаў.

6. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Залішне ўнесеныя ў даходы бюджэту сумы...

Варыянты адказу:

- а) залічваюцца ў лік паступлення плацяжоў за будучыя перыяды;
- б) вяртаюцца плацельшчыкам;
- в) магчымы абодва варыянты.

7. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Які бухгалтарскі дакумент выкарыстоўваецца для дэталізаванага ўліку паступіўшых сродкаў у бюджэт?

Варыянты адказу:

- а) кніга “Журнал-галоўная” (форма № 1-ф);
- б) кніга (картка) даходаў бюджэту (форма № 5-ф);
- в) кніга (картка) бягучых рахункаў распарадчыкаў сродкаў і касавых расходаў (форма № 3-ф).

8. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Што называецца бюджэтным фінансаваннем?

Варыянты адказу:

- а) сукупнасць аперацый па паступленні сродкаў у бюджэт і пералічэнні іх з бюджэту;
- б) паступленне сродкаў у бюджэт;
- в) пералічэнне сродкаў з дзяржаўнага бюджэту на вызначаныя мэты.

9. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Хто з’яўляецца галоўнымі распарадчыкамі сродкаў па рэспубліканскім бюджэце?

Варыянты адказу:

- а) міністры;
- б) кіраўнікі выканкамаў;
- в) старшыні сельскіх і пасялковых саветаў;
- г) кіраўнікі іншых цэнтральных устаноў.

10. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

У якім рэгістры вядзецца аналітычны ўлік узаемных разлікаў паміж рознымі бюджэтамі?

Варыянты адказу:

- а) абаротная ведамасць;
- б) кніга (картка) разлікаў з іншымі бюджэтамі (форма № 4-ф);
- в) кніга (картка) бягучых рахункаў распарадчыкаў сродкаў і касавых расходаў (форма № 3-ф).

11. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

У якім раздзеле балансу выканання бюджэту адлюстроўваюцца асноўныя сродкі і матэрыялы?

Варыянты адказу:

- а) актывы;
- б) уласны капітал і абавязацельствы;
- в) у актывах, уласным капітале, абавязацельствах;
- г) не адлюстроўваюцца зусім.

12. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

На падставе якіх бухгалтарскіх дакументаў вядуцца запісы ў кнізе “Журнал-галоўная”?

Варыянты адказу:

- а) абаротныя ведамасці;

- б) мемарыяльныя ордары і прыкладзеныя да іх першасныя дакументы;
- в) кнігі (карткі) разлікаў з іншымі бюджэтамі (форма № 4-ф).

13. *Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.*

Якая колькасць мемарыяльных ордараў выкарыстоўваецца пры вядзенні ўліку ў бюджэтных арганізацыях?

Варыянты адказу:

- а) 12;
- б) 15;
- в) 22.

14. *Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.*

У якой валюце здзяйсняецца сінтэтычны ўлік аперацый банкамі Рэспублікі Беларусь?

Варыянты адказу:

- а) у нацыянальнай валюце;
- б) у замежнай валюце (па валютных аперацыях);
- в) адначасова і ў нацыянальнай, і замежнай валюце.

15. *Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.*

У які тэрмін уладальнік рахунку пасля выдачы яму выпісак банка абавязаны пісьмова паведаміць банкаўскай установе аб памылкова запісаных на дэбет або крэдыт сумах?

Варыянты адказу:

- а) у дзень атрымання выпіскі;
- б) на працягу 10 дзён;
- в) да сканчэння месяца.

1.6.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 15

Маюцца даныя пра сальда на наступных рахунках мясцовага бюджэту:

- 011 “Грашовыя сродкі на бягучым (асноўным) рахунку мясцовага бюджэту” — 4 789 млрд руб.;
- 014 “Грашовыя сродкі на бягучых рахунках распарадчыкаў бюджэтных сродкаў” — 7 461 млрд руб.;
- 020 “Расходы бюджэту” — 89 032 млрд руб.;
- 040 “Даходы бюджэту” — 85 732 млрд руб.;
- 061 “Узаемныя разлікі з рэспубліканскім бюджэтам” — 983 млрд руб.;
- 071 “Сродкі, перададзеныя і атрыманыя з рэспубліканскага бюджэту” — 16 533 млрд руб.

За снежань адбыліся наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Залічаны даходы мясцовага бюджэту у памеры 7 834 млрд руб.

Аперацыя 2. Пералічаны бюджэтныя асігнаванні на бягучыя рахункі распарадчыкаў сродкаў на суму 3 094 млрд руб.

Аперацыя 3. Адлюстравана аплата расходаў згодна з даручэннямі фінансавых органаў за кошт бюджэтных сродкаў, пагашэнне запазычанасці па пратэрмінаваных пазыках мінулых гадоў, выплата адсоткаў па пазыках і штрафных санкцый за пратэрміноўку плацяжоў, аплата расходаў па абслугоўванні выпуску каштоўных папер на суму 2 905 млрд руб.

Аперацыя 4. Спісаны касавыя расходы згодна са справаздачамі распарадчыкаў бюджэтных сродкаў — 5 093 млрд руб.

Аперацыя 5. Аднесены на ўзаемныя разлікі сумы ў памеры 4 982 млрд руб., якія падлягаюць атрыманням з рэспубліканскага бюджэту.

Аперацыя 6. Адлюстравана паступленне сродкаў на бягучы (асноўны) рахунак мясцовага бюджэту на суму 8 977 млрд руб.

Аперацыя 7. Залічаны даходы мясцовага бюджэту у памеры 7 849 млрд руб.

Аперацыя 8. Пералічаны бюджэтныя асігнаванні на бягучыя рахункі распарадчыкаў сродкаў на суму 8 436 млрд руб.

Аперацыя 9. Спісаны касавыя расходы згодна са справаздачамі распарадчыкаў бюджэтных сродкаў — 11 972 млрд руб.

Аперацыя 10. Адлюстравана паступленне сродкаў на бягучы (асноўны) рахунак мясцовага бюджэту на суму 1 893 млрд руб.

Аперацыя 11. Аднесены на ўзаемныя разлікі сумы, якія падлягаюць перадачы ў рэспубліканскі бюджэт, у памеры 673 млрд руб.

Аперацыя 12. Пералічаны сродкі з бягучага (асноўнага) рахунку мясцовага бюджэту для пагашэння запазычанасці па ўзаемных разліках на суму 4 678 млрд руб.

Неабходна выканаць наступнае:

1. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
2. Падлічыць рэшткі па адкрытых рахунках.
3. Адлюстраваць прыведзеныя гаспадарчыя аперацыі ў кнізе “Журнал-галоўная” (табліца 7).
4. Вызначыць тыя рахункі, па якіх не павінна быць заключнае сальда, і зрабіць бухгалтарскія запісы па іх закрыцці на рахунку 090 “Вынікі выканання бюджэту”.
5. Падлічыць заключныя абароты і заключнае сальда па ўсіх адкрытых рахунках і вызначыць канчатковы вынік выканання бюджэту.

Табліца 7 — Кніга “Журнал-галоўная”

Дата	№ ордэра	Сума	Абароты па сінтэтычных рахунках													
			Дэбет	Крэдыт	Дэбет	Крэдыт	Дэбет	Крэдыт	Дэбет	Крэдыт	Дэбет	Крэдыт	Дэбет	Крэдыт	Дэбет	Крэдыт
Сальда на 01.12																
Абарот за снежань																
Сальда на 01.01																
Заклучныя абароты																
Заклучныя сальда																

Раздзел 2. ПРЫКЛАДНЫЯ ЗАДАННІ ДЛЯ ПАДРЫХТОЎКІ ДА ЗДАЧЫ ЗАЛІКУ

Заданне 16

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства меў выгляд, прыведзены ў табліцы 8.

Табліца 8 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 132 240
першапачатковая вартасць	4 674 800		
амартызацыя (аднімаецца)	1 557 000		
Матэрыялы	935 115	Дабавачны капітал	1 375 803
Разліковыя рахункі	7 108	Неразмеркаваны прыбытак	528 300
Разлікі з дэбіторамі	316 490	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	340 170
Баланс	4 376 513	Баланс	4 376 513

У справаздачным месяцы мелі месца пералічаныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы, кошт якіх не аплачаны, — 426 890 тыс. руб.

Аперацыя 2. З разліковага рахунку пералічана пастаўшчыкам ў аплату паступіўшых матэрыялаў 247 834 тыс. руб.

Аперацыя 3. За кошт дабавачнага капітала павялічаны статутны капітал прадпрыемства на суму 690 450 тыс. руб.

Аперацыя 4. Налічана завінавачанасць перад бюджэтам па падатку на прыбытак у памеры 107 890 тыс. руб.

Аперацыя 5. На разліковы рахунак паступілі грошы ад дэбітораў у лік пагашэння дэбіторскай завінавачанасці на суму 279 402 тыс. руб.

Патрэбна выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу адкрыць схемы патрэбных рахункаў.
2. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указанія гаспадарчыя аперацыі.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Скласці новы баланс.

Заданне 17

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

01 “Асноўныя сродкі” — 2 484 400 тыс. руб.;

07 “Абсталяванне для устаноўкі і будаўнічыя матэрыялы” — 154 780 тыс. руб.;

08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы” — 423 410 тыс. руб.;

50 “Каса” — 383 050 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 216 259 тыс. руб.;

66 “Разлікі па кароткатэрміновым крэдытам і пазыках” — 513 200 тыс. руб.;

70 “Разлікі з персаналам па аплаце працы” — 66 916 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 2 649 265 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Уведзены ў эксплуатацыю асноўныя сродкі за кошт укладання ў доўгатэрміновыя актывы на суму 339 468 тыс. руб.

Аперацыя 2. Пералічана з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці па атрыманым кароткатэрміновым банкаўскім крэдыце 225 040 тыс. руб.

Аперацыя 3. Здадзены касірам грошы ў банк для залічэння на разліковы рахунак на суму 332 680 тыс. руб.

Аперацыя 4. Ад пастаўшчыкоў паступіла абсталяванне, кошт якога не аплачаны, на суму 146 790 тыс. руб.

Аперацыя 5. З касы выплачана працаўнікам прадпрыемства запазычанасць па зароботнай плаце ў памеры 44 694 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы патрэбных рахункаў.
2. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указанія гаспадарчыя аперацыі.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда па рахунках на канец справаздачнага месяца.
5. Скласці баланс арганізацыі.

Заданне 18

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

01 “Асноўныя сродкі” — 2 218 515 тыс. руб.;

10 “Матэрыялы” — 171 200 тыс. руб.;

43 “Гатовае прадукцыя” — 628 150 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 297 180 тыс. руб.;

62 “Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі” — 27 180 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 1 299 755 тыс. руб.;

82 “Рэзервовы капітал” — 413 180 тыс. руб.;

83 “Дабавачны капітал” — 1 034 930 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Адгружана пакупнікам гатовае прадукцыя па фактычным сабекошце на суму 553 140 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана завінавачанасць пакупнікоў за адгружаную прадукцыю па адпускных цэнах разам з падаткам на дабаўленую вартасць у памеры 662 217 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана завінавачанасць перад бюджэтам па падатках і зборах, якія выплачваюцца з выручкі ад рэалізацыі прадукцыі, у памеры 143 200 тыс. руб.

Аперацыя 4. Адлюстравець на рахунках фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна вызначыць).

Разлікі зрабіць з дапамогай адкрыцця рахунку 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці”. У аб’ём рэалізацыі справаздачнага месяца ўключаецца ўся сума адгружанай прадукцыі незалежна ад паступлення плацяжоў за яе ад пакупнікоў у дадзеным месяцы.

Аперацыя 5. Ад пакупнікоў паступілі плацяжы на разліковы рахунак у лік пагашэння запазычанасці за адгружаную прадукцыю на суму 633 112 тыс. руб.

Скласці шахматны баланс арганізацыі за справаздачны перыяд, адлюстраваўшы ў ім сальда на пачатак перыяду, гаспадарчыя аперацыі па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў, абароты за справаздачны перыяд і сальда па рахунках на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 19

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

01 “Асноўныя сродкі” — 1 163 712 тыс. руб.;

10 “Матэрыялы” — 226 181 тыс. руб.;

43 “Гатовае прадукцыя” — 164 216 тыс. руб.;

51 “Разліковыя рахункі” — 1 000 000 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 534 760 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 1 748 884 тыс. руб.;

82 “Рэзервовы капітал” — 217 300 тыс. руб.;

83 “Дабавачны капітал” — 53 165 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы, якія не аплачаны, — 849 026 тыс. руб.

Аперацыя 2. З разліковага рахунку пералічана пастаўшчыкам ў аплату паступіўшых матэрыялаў 424 378 тыс. руб.

Аперацыя 3. За кошт выданага банкам кароткатэрміновага крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі матэрыялаў у памеры 246 837 тыс. руб.

Аперацыя 4. Скарыстана матэрыялаў на выпуск прадукцыі на суму 896 482 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана рабочым прадпрыемства заробная плата за выпушчаную прадукцыю ў памеры 142 969 тыс. руб.

Аперацыя 6. Апрыходавана выпушчаная гатовае прадукцыя на суму 836 419 тыс. руб.

Скласці шахматны баланс арганізацыі за справаздачны перыяд, адлюстраваўшы ў ім сальда на пачатак перыяду, гаспадарчыя аперацыі па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў, абароты за справаздачны перыяд і сальда па рахунках на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 20

Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду прыведзены ў табліцы 9.

Табліца 9 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 836 200	Статутны капітал	3 248 516
першапачатковая вартасць	3 776 800		
амартызацыя (аднімаецца)	940 600		
Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы	689 390	Разлікі па кароткатэрміновым крэдытах і пазыках	586 450
Абсталяванне для устаноўкі і будаўнічыя матэрыялы	126 780	Разлікі з персаналам па аплаце працы	54 894
Каса	497 043	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	259 553
Баланс	4 149 413	Баланс	4 149 413

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Здадзены касірам грошы ў банк для залічэння на разліковы рахунак на суму 368 320 тыс. руб.

Аперацыя 2. З касы выплачана працаўнікам прадпрыемства запазычанасць па заробнай плаце ў памеры 46 945 тыс. руб.

Аперацыя 3. Пералічана з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці на атрыманым кароткатэрміновым банкаўскім крэдыце 150 400 тыс. руб.

Аперацыя 4. Ад пастаўшчыкоў паступіла абсталяванне, кошт якога не аплачаны, на суму 47 890 тыс. руб.

Аперацыя 5. Уведзены ў эксплуатацыю асноўныя сродкі за кошт укладання ў пазаабаротныя актывы на суму 394 689 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Скласці новы баланс.

Заданне 21

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

01 “Асноўныя сродкі” — 2 720 083 тыс. руб.;

10 “Матэрыялы” — 978 420 тыс. руб.;

51 “Разліковыя рахункі” — 101 315 тыс. руб.;

76 “Разлікі з рознымі дэбіторамі і крэдыторамі” (дэбіторы) — 22 970 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 2 577 514 тыс. руб.;

82 “Рэзервовы капітал” — 93 150 тыс. руб.;

83 “Дабавачны капітал” — 623 000 тыс. руб.;

84 “Неразмеркаваны прыбытак” — 529 124 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. З разліковага рахунку паступілі грошы ў касу арганізацыі ў памеры 36 660 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічаны дывідэнды акцыянерам на суму 54 730 тыс. руб. за кошт прыбытку арганізацыі.

Аперацыя 3. Накіравана на павелічэнне рэзервовага капіталу 148 267 тыс. руб. неразмеркаванага прыбытку.

Аперацыя 4. Астатняя сума неразмеркаванага прыбытку накіравана на павелічэнне дабавачнага капіталу арганізацыі (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 5. З разліковага рахунку пералічана акцыянерам запазычанасць па налічаных дывідэндах у памеры 39 919 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
4. Скласці абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 22

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

01 “Асноўныя сродкі” — 2 646 360 тыс. руб.;

10 “Матэрыялы” — 556 379 тыс. руб.;

51 “Разліковыя рахункі” — 256 789 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 328 946 тыс. руб.;

76 “Разлікі з дэбіторамі і крэдыторамі” (дэбіторы) — 123 725 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 2 507 153 тыс. руб.;

83 “Дабавачны капітал” — 257 834 тыс. руб.;

84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытыя страты)” — 489 320 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал прадпрыемства на суму 136 810 тыс. руб.

Аперацыя 2. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы, кошт якіх не аплачаны, — 798 415 тыс. руб.

Аперацыя 3. На разліковы рахунак паступілі грошы ад дэбітараў у лік пагашэння дэбіторскай завінавачанасці на суму 101 230 тыс. руб.

Аперацыя 4. За кошт выданага банкам кароткатэрміновага крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі матэрыялаў у памеры 534 400 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана завінавачанасць перад бюджэтам па падатку на прыбытак у памеры 84 115 тыс. руб.

Скласці шахматны баланс арганізацыі за справаздачны перыяд, адлюстраваўшы ў ім сальда на пачатак перыяду, гаспадарчыя аперацыі па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў, абароты за справаздачны перыяд і сальда па рахунках на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 23

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 10.

Табліца 10 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 836 200	Статутны капітал	1 135 120
першапачатковая вартасць	3 956 900		
амартызацыя (аднімаецца)	1 120 700	Рэзервовы капітал	586 450
Матэрыялы	26 780	Дабавачны капітал	1 378 900
Гатовая прадукцыя	497 043	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	259 553
Баланс	3 360 023	Баланс	3 360 023

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Адгружана пакупнікам гатовая прадукцыя па фактычным сабекошце на суму 358 956 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана завінавачанасць пакупнікоў за адгружаную прадукцыю па адпускных цэнах разам з падаткам на дабаўленую вартасць у памеры 460 200 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана завінавачанасць перад бюджэтам па падатках і зборах, якія выплачваюцца з выручкі ад рэалізацыі прадукцыі, ў памеры 85 800 тыс. руб.

Аперацыя 4. Адлюстраванне на рахунках фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна вызначыць).

Разлікі зрабіць з дапамогай адкрыцця рахунку 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці”.

Аперацыя 5. Ад пакупнікоў паступілі плацяжы на разліковы рахунак у лік пагашэння завінавачанасці за адгружаную прадукцыю на суму 394 300 тыс. руб.

Патрабавецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Адлюстраванне па дэбете і крэдыце адпаведных рахункаў указаных гаспадарчых аперацый.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Складзі новы баланс.

Заданне 24

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

01 “Асноўныя сродкі” — 3 246 360 тыс. руб.;

10 “Матэрыялы” — 156 378 тыс. руб.;

51 “Разліковыя рахункі” — 256 789 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 328 946 тыс. руб.;

66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках” — 489 320 тыс. руб.;

76 “Разлікі з дэбіторамі і крэдыторамі” (дэбіторы) — 123 725 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 1 707 152 тыс. руб.;

83 “Дабавачны капітал” — 1 257 834 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал арганізацыі на суму 798 790 тыс. руб.

Аперацыя 2. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы, кошт якіх не аплачаны, на суму 894 260 тыс. руб.

Аперацыя 3. На разліковы рахунак паступілі грошы ад дэбітараў у лік пагашэння дэбіторскай завінавачанасці на суму 79 425 тыс. руб.

Аперацыя 4. За кошт выдазенага банкам крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі матэрыялаў у памеры 783 344 тыс. руб.

Аперацыя 5. Пагашана з разліковага рахунку запазычанасць перад банкам па выдазеным кароткатэрміновым крэдыце ў суме 306 210 тыс. руб.

Патрабавецца выканаць наступнае:

1. Адлюстраванне па дэбете і крэдыце адпаведных рахункаў указаных гаспадарчых аперацый.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
4. Складзі абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 25

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 1 639 130 тыс. руб.;
- 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы” — 517 230 тыс. руб.;
- 50 “Каса” — 369 180 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 423 415 тыс. руб.;
- 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 286 359 тыс. руб.;
- 66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках” — 513 200 тыс. руб.;
- 70 “Разлікі з персаналам па аплаце працы” — 66 916 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 2 082 480 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Уведзены ў эксплуатацыю асноўныя сродкі за кошт укладання ў доўгатэрміновыя актывы на суму 438 750 тыс. руб.

Аперацыя 2. Пералічана з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці па атрыманым кароткатэрміновым банкаўскім крэдыце 295 840 тыс. руб.

Аперацыя 3. Здадзены касірам грошы ў банк для залічэння на разліковы рахунак на суму 312 690 тыс. руб.

Аперацыя 4. Ад пастаўшчыкоў паступіла абсталяванне, кошт якога не аплачаны, на суму 176 790 тыс. руб.

Аперацыя 5. З касы выплачана працаўнікам прадпрыемства запазычанасць па зароботнай плаце ў памеры 14 974 тыс. руб.

Скласці шахматны баланс арганізацыі за справаздачны перыяд, адлюстравышы ў ім астаткі на пачатак перыяду, гаспадарчыя аперацыі па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў, абароты за справаздачны перыяд і сальда па рахунках на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 26

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства меў выгляд, прыведзены ў табліцы 11.

Табліца 11 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 836 200	Статутны капітал	3 135 120
першапачатковая вартасць	3 816 900		
амартызацыя (аднімаецца)	980 700		
Матэрыялы	1 026 780	Рэзервовы капітал	86 450
Разліковыя рахункі	97 043	Дабавачны капітал	137 890
Разлікі з дэбіторамі	12 967	Неразмеркаваны прыбытак	613 530
Баланс	3 972 990	Баланс	3 972 990

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Налічаны дывідэнды акцыянерам на суму 35 430 тыс. руб. за кошт прыбытку арганізацыі.

Аперацыя 2. Накіравана на павелічэнне рэзервовага капіталу 46 782 тыс. руб. неразмеркаванага прыбытку.

Аперацыя 3. Астатняя сума неразмеркаванага прыбытку накіравана на павелічэнне дабавачнага капіталу арганізацыі (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 4. З разліковага рахунку пералічана акцыянерам запазычанасць па налічаных дывідэндах у памеры 30 115 тыс. руб.

Аперацыя 5. З разліковага рахунку паступілі грошы ў касу арганізацыі ў памеры 13 560 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Адлюстравыць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Скласці новы баланс.

Заданне 27

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 1 316 217 тыс. руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 396 813 тыс. руб.;

- 43 “Гатовая прадукцыя” — 64 216 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 1 000 000 тыс. руб.;
- 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 49 200 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 1 741 910 тыс. руб.;
- 82 “Рэзервовы капітал” — 169 820 тыс. руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 816 316 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы, кошт якіх не аплачаны, на суму 908 426 тыс. руб.

Аперацыя 2. З разліковага рахунку пералічана пастаўшчыкам у аплату паступіўшых матэрыялаў 342 478 тыс. руб.

Аперацыя 3. За кошт выданага банкам кароткатэрміновага крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі матэрыялаў у памеры 324 687 тыс. руб.

Аперацыя 4. Скарыстана матэрыялаў на выпуск прадукцыі на суму 689 482 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана рабочым прадпрыемства зароботная плата за выпушчаную прадукцыю ў памеры 169 429 тыс. руб.

Аперацыя 6. Апрыходавана выпушчаная гатовая прадукцыя на суму 694 512 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адлюстраваць па дэбце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–6 па адкрытых рахунках.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
4. Скласці абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 28

На пачатак справаздачнага месяца рахункі арганізацыі мелі наступныя сальда:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 2 320 817 тыс. руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 31 140 тыс. руб.;
- 43 “Гатовая прадукцыя” — 617 230 тыс. руб.;
- 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 316 520 тыс. руб.;
- 62 “Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі” — 33 125 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 1 237 682 тыс. руб.;
- 82 “Рэзервовы капітал” — 413 180 тыс. руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 1 034 930 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Адгружана пакупнікам гатовая прадукцыя па фактычным сабекошце на суму 589 563 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана завінавачанасць пакупнікоў за адгружаную прадукцыю па адпускных цэнах разам з падаткам на дабаўленую вартасць у памеры 696 020 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана завінавачанасць перад бюджэтам па падатках і зборах, якія выплачваюцца з вырукі ад рэалізацыі прадукцыі, ў памеры 165 800 тыс. руб.

Аперацыя 4. Ад пакупнікоў паступілі плацяжы на разліковы рахунак у лік пагашэння завінавачанасці за адгружаную прадукцыю на суму 530 094 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі. Разлікі зрабіць з дапамогай адкрыцця рахунку 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці”.
2. Адлюстраваць па дэбце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–5 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Скласці абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 29

На пачатак справаздачнага месяца рахункі ў бухгалтэрыі арганізацыі мелі наступныя сальда:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 3 016 215 тыс. руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 639 620 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 217 103 тыс. руб.;
- 76 “Разлікі з рознымі дэбітарамі і крэдытарамі” (крэдытары) — 22 970 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 2 412 315 тыс. руб.;
- 82 “Рэзервовы капітал” — 196 316 тыс. руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 732 220 тыс. руб.;

84 “Неразмеркаваны прыбытак” — 509 117 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. З разліковага рахунку паступілі грошы ў касу арганізацыі ў памеры 64 820 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічаны дывідэнды акцыянерам на суму 47 530 тыс. руб. за кошт прыбытку арганізацыі.

Аперацыя 3. Накіравана на павелічэнне рэзервовага капіталу 123 816 тыс. руб. неразмеркаванага прыбытку.

Аперацыя 4. Астатняя сума неразмеркаванага прыбытку накіравана на павелічэнне дабавачнага фонду арганізацыі (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 5. З разліковага рахунку пералічана акцыянерам запазычанасць па налічаных дывідэндах у памеры 40 396 тыс. руб.

Скласці шахматны баланс арганізацыі за справаздачны перыяд, адлюстравыўшы ў ім рэшткі на пачатак перыяду, гаспадарчыя аперацыі па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў, абароты за справаздачны перыяд і сальда па рахунках на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 30

Паказаць у сістэме рахункў бухгалтарскага ўліку працэс стварэння акцыянернага таварыства:

Аперацыя 1. У працэсе стварэння акцыянернага таварыства праведзена падпіска на 5 000 акцый па рыначным курсе 28 тыс. руб. за акцыю. На вартасць падпіскі па намінальным кошыце 25 тыс. руб. за акцыю створаны статутны капітал акцыянернага таварыства.

Аперацыя 2. У лік аплаты кошту акцый паступілі:

- ◆ грашовыя сродкі на разліковы рахунак — 87 100 тыс. руб.;
- ◆ асноўныя сродкі — 43 400 тыс. руб.;
- ◆ абсталяванне — 9 500 тыс. руб.

Аперацыя 3. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы на суму 1 415 тыс. руб., за якія акцыянернае таварыства не разлічылася.

Адлюстравыць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі, зрабіць разніску аперацый 1–3 па адкрытых рахунках, вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду і скласці першапачатковы баланс.

Раздзел 3.

РАХУНКАВОДСТВА Ў АРГАНІЗАЦЫЯХ

3.1. УЛІК ГРАШОВЫХ СРОДКАЎ, ФІНАНСАВЫХ ІНВЕСТЫЦЫЙ І РАЗЛІКАЎ

3.1.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Аблігацыя.
- ◆ Акцыя.
- ◆ Банкаўскі вэксаль.
- ◆ Безнаяўныя разлікі.
- ◆ Грашовыя сродкі.
- ◆ Дывідэнд.
- ◆ Дэпазітны сертыфікат.
- ◆ Каштоўная папера.
- ◆ Намінальная вартасць.
- ◆ Пазыка.
- ◆ Партфель каштоўных папер.

3.1.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якімі дакументамі афармляецца паступленне і выдача грашовых сродкаў з касы?

Варыянты адказу:

- а) касавая кніга;
- б) прыходны касавы ордар;
- в) плацежная ведамасць;
- г) расходны касавы ордар.

2. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Якімі дакументамі афармляецца спісанне грашовых сродкаў з разліковага рахунку?

Варыянты адказу:

- а) плацежнае патрабаванне;
- б) плацежная квітанцыя;
- в) плацежнае даручэнне.

3. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Колькі разліковых рахункаў можа мець арганізацыя згодна з дзеючым заканадаўствам?

Варыянты адказу:

- а) адзін;
- б) два;
- в) неабмежаваную колькасць у розных банкаўскіх арганізацыях.

4. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Намінальная вартасць каштоўных папер — гэта...

Варыянты адказу:

- а) сума, якая ўказана на бланку каштоўнай паперы;
- б) цана, якая вызначана пры іх каціроўцы;
- в) цана продажу пры іх першасным размяшчэнні.

5. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія акцыі даюць уладальніку права на атрыманне гарантаваных дывідэндаў у памеры пэўнага адсотку ад іх намінальнай вартасці?

Варыянты адказу:

- а) простыя акцыі;
- б) імянныя акцыі;
- в) прывілейныя акцыі.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

На якім рахунку адлюстроўваецца вынік ад пагашэння аблігацый?

Варыянты адказу:

- а) 84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытыя страты)”;
- б) 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці”;
- в) 91 “Іншыя даходы і расходы”.

7. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Каштоўныя паперы, якія атрыманы за плату, прымаюцца на ўлік па...

Варыянты адказу:

- а) намінальнай вартасці;
- б) рыначнай вартасці;
- в) фактычных выдатках на набыццё.

8. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Першапачатковай вартасцю каштоўных папер, якія атрыманы бязвыплатна, прызнаецца...

Варыянты адказу:

- а) вартасць па наміналу;
- б) бягучая рыначная вартасць;
- в) узгодненая вартасць.

9. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Які від акцый не дае іх уладальніку перавагі пры атрыманні дывідэндаў, але дае права голасу ў кіраванні акцыянерным таварыствам?

Варыянты адказу:

- а) імянныя акцыі;
- б) простыя акцыі;
- в) прывілейныя акцыі.

10. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Як вядзецца аналітычны ўлік разлікаў з пакупнікамі і заказчыкамі?

Варыянты адказу:

- а) па кожным дэбіторы;
- б) па кожнай здзелцы;
- в) аналітычны ўлік не вядзецца;
- г) на пайменнях прадукцыі, выкананых работ і аказаных паслуг;
- д) па відах валют;
- е) аналітычны ўлік вызначаецца ўліковай палітыкай арганізацыі.

3.1.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 31

Створаны статутны капітал акцыянернага таварыства ў выніку адкрытай падпіскі на 23 140 акцый і свабоднага продажу 14 183 акцый. Намінальная вартасць акцый вызначылася ў памеры 50 тыс. руб. за штуку. Свабодны продаж акцый ажыццяўляўся па наступных цэнах:

3 196 акцый — 51 250 руб.;

7 273 акцый — 53 000 руб.;

3 714 акцый — 54 500 руб.

Грошы, атрыманыя ў выніку адкрытага продажу акцый, паступілі на часовы рахунак, адкрыты ва ўстанове банка.

Неабходна выканаць наступнае:

1. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках аб'яўлены і падпісны статутны капітал акцыянернага таварыства.

2. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках суму грошай, атрыманую ў выніку адкрытага продажу акцый, а таксама велічыню эмісійнага даходу.

3. Адлюстраваць на бухгалтарскіх рахунках аплачаны статутны капітал акцыянернага таварыства.

4. Адкрыць схемы рахункаў і разнесці па іх указанія гаспадарчых аперацыі.

Заданне 32

Адлюстраваць на рахунках наступныя аперацыі:

Аперацыя 1. Набыты пакет акцый акцыянернага таварыства колькасцю 2 600 шт. па рыначнай цане 29 600 руб. за акцыю. Кошт акцый пералічаны з разліковага рахунку. Паслугі брокерскай фірмы вызначыліся ў выглядзе камісійнага ўзнагароджання ў памеры 1,5% ад сумы здзелкі. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фактычны сабекошт набытых каштоўных папер.

Аперацыя 2. Выкарыстоўваючы паслугі фондавай біржы, арганізацыя рэалізавала 1 350 акцый па рыначнай цане 31 100 руб. Камісійнае ўзнагароджанне брокера і аплата паслуг фондавай біржы склалі 685 тыс. руб. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фактычны сабекошт прададзеных акцый і фінансавы вынік ад праведзенай аперацыі. Грошы паступілі на разліковы рахунак арганізацыі. Гербавы збор склаў 42 тыс. руб.

Заданне 33

Адлюстраваць на рахунках наступныя аперацыі:

Аперацыя 1. Арганізацыя прынята рашэнне аб рэалізацыі асноўных сродкаў, узнаўленчая вартасць якіх складае 286 100 тыс. руб. Сума налічанай амартызацыі — 1 431 400 тыс. руб.

Аперацыя 2. У лік аплаты кошту акцый арганізацыя перадае асноўныя сродкі. Па пагадненні бакоў дагаварная вартасць асноўных сродкаў вызначана ў памеры 110 000 тыс. руб. Рэшткі вартасці акцый, не перакрытыя коштам асноўных сродкаў, падлягаюць аплаце з разліковага рахунку. Адлюстраваць атрыманыя акцыі пасля аплаты іх вартасці з разліковага рахунку.

Аперацыя 3. Вызначыць і адлюстраваць фінансавы вынік, які ўзнік у сувязі з перадачай асноўных сродкаў.

Аперацыя 4. Налічаны падлеглыя атрымання дывідэнды па акцыях — 12 325 тыс. руб.

Заданне 34

Адлюстраваць на рахунках наступныя гаспадарчыя аперацыі і разлічыць узровень даходнасці фінансавых інвестыцый:

Аперацыя 1. Інвестар набыў 1 500 доўгатэрміновых аблігацый, тэрмін пагашэння якіх надыходзіць праз 3 гады. Каціроўка на момант куплі раўнялася 86% пры намінальнай вартасці 100 тыс. руб. за аблігацыю.

Пасрэднеку налічана камісійнае ўзнагароджанне ў памеры 0,5% ад намінальнай вартасці аблігацый. Апрыходаваць у рахункаводстве набытыя аблігацыі. Кошт аблігацый аплачаны з разліковага рахунку.

Аперацыя 2. Даход па аблігацых выплачваецца ў памеры 20% гадавых адзін раз у квартал. Адлюстравіць атрыманыя пасля першага квартала валодання аблігацямі адсоткі і адкарэктываць вартасць аблігацый.

3.2. УЛІК УКЛАДАННЯЎ У ДОЎГАТЭРМІНОВЫЯ АКТЫВЫ, АСНОЎНЫХ СРОДКАЎ І НЕМАТЭРЫЯЛЬНЫХ АКТИВАЎ

3.2.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Амартызацыйная вартасць.
- ◆ Амартызацыя.
- ◆ Асноўныя сродкі.
- ◆ Ліквідацыйная вартасць асноўных сродкаў.
- ◆ Нэматырыяльныя актывы.
- ◆ Доўгатэрміновыя актывы.
- ◆ Пераацэненая вартасць асноўных сродкаў.

3.2.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

На якім рахунку адлюстроўваецца інфармацыя аб укладаннях арганізацыі ў доўгатэрміновыя актывы?

Варыянты адказу:

- а) 03 “Даходныя ўкладанні ў матэрыяльныя актывы”;
- б) 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы”;
- в) 58 “Кароткатэрміновыя фінансавыя ўкладанні”.

2. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці ўлічваецца абсталяванне, якое патрабуе мантажу, на рахунку 07 “Абсталяванне для ўстаноўкі і будаўнічыя матэрыялы” незалежна ад спосабу вядзення будаўніцтва?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

3. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Якія актывы адносяцца да асноўных сродкаў?

Варыянты адказу:

- а) вартасцю звыш 30 базавых велічынь і з тэрмінам карыснага ўжывання звыш 12 месяцаў;
- б) вартасцю да 30 базавых велічынь і з працяглым тэрмінам выкарыстання;
- в) тэрмін выкарыстання якіх звыш 12 месяцаў, незалежна ад вартасці;
- г) тэрмін выкарыстання якіх звыш 12 месяцаў пры адпаведнасці вартасці, усталяванай уліковай палітыкай арганізацыі.

4. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Які від ацэнкі не адносіцца да асноўных сродкаў?

Варыянты адказу:

- а) першапачатковая;
- б) нарматыўная;
- в) рэшткавая.

5. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Якая вартасць актываў доўгатэрміновага выкарыстання падлягае размеркаванню для ўключэння яе ў цану вырабленых прадуктаў або аказваемых паслуг з мэтай наакуплення грашовых сродкаў для абнаўлення зношаных аб'ектаў?

Варыянты адказу:

- а) ліквідацыйная вартасць;
- б) амартызацыйная вартасць;
- в) першапачатковая вартасць.

6. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія спосабы налічэння амартызацыі могуць выкарыстоўвацца па аб'ектах асноўных сродкаў, што ўдзельнічаюць у прадпрымальніцкай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь?

Варыянты адказу:

- а) лінейны;
- б) прапарцыянальны;
- в) нарматыўны;
- г) нелінейны;
- д) прадукцыйны.

7. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Дзе адлюстроўваецца сальда па рахунку 01 “Асноўныя сродкі”?

Варыянты адказу:

- а) па дэбеце;
- б) па крэдыце;
- в) або па дэбеце, або па крэдыце.

8. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Дзе адлюстроўваецца сальда па рахунку 02 “Амартызацыя асноўных сродкаў”?

Варыянты адказу:

- а) па дэбеце;
- б) па крэдыце;
- в) або па дэбеце, або па крэдыце.

9. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Чым нематэрыяльныя актывы адрозніваюцца ад асноўных сродкаў?

Варыянты адказу:

- а) высокай вартасцю;
- б) большым тэрмінам службы;
- в) адсутнасцю матэрыяльна-рэчавай формы.

10. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

За кошт чаго праводзіцца спісанне першапачатковай вартасці нематэрыяльных актываў, якія выбываюць з эксплуатацыі ў выніку зносу?

Варыянты адказу:

- а) прыбытку;
- б) налічанай амартызацыі;
- в) рэзервовага фонду;
- г) дадатковага фонду.

11. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца перавод у склад абаротных актываў асноўных сродкаў, прызначаных для рэалізацыі?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 01;
- б) дэбет рахунку 08, крэдыт рахунку 01;
- в) дэбет рахунку 47, крэдыт рахунку 01;
- г) дэбет рахунку 91, крэдыт рахунку 01.

3.2.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 35

Адлюстравачь на рахунках аперацыі па руху асноўных сродкаў:

Аперацыя 1. Ад машынабудаўнічага завода паступіла абсталяванне, якое патрабуе мантажу. Кошт абсталявання па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 247 116 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 2. Паступіўшае абсталяванне перададзена ў мантаж на суму 203 115 тыс. руб.

Аперацыя 3. Выдаткі па мантажу склалі:

- а) кошт скарыстаных матэрыялаў — 1 548 тыс. руб.;
- б) зароботная плата рабочым — 452 тыс. руб.;
- в) налічэнні на зароботную плату ў вызначаных заканадаўствам памерах, налічаную за мантаж абсталявання (суму неабходна вызначыць);
- г) паслугі пабочнай мантажнай арганізацыі:
 - ◆ кошт выкананых работ па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 39 634 тыс. руб.;
 - ◆ падатак на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. Перададзенае ў мантаж абсталяванне ўведзена ў эксплуатацыю. Вызначыць першапачатковы кошт уведзенага ў эксплуатацыю абсталявання і адлюстравачь яго на рахунках (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 5. Пeralічана суму пастаўшчыку з разліковага рахунку за атрыманае абсталяванне ўключна з падаткам на дабаўленую вартасць (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 6. Спісаны асноўныя сродкі, непрыдатныя для далейшай эксплуатацыі:

- а) першапачатковая вартасць асноўных сродкаў — 84 126 тыс. руб.;
- б) суму налічанай амартызацыі — 78 315 тыс. руб.;
- в) зароботная плата, налічаная за работы па ліквідацыі асноўных сродкаў, — 230 тыс. руб.;
- г) налічэнні на зароботную плату ў вызначаных заканадаўствам памерах, налічаную за работы па ліквідацыі асноўных сродкаў (суму неабходна вызначыць);
- д) апырходаваны атрыманая ад ліквідацыі асноўных сродкаў матэрыялы — 1 217 тыс. руб.

Аперацыя 7. Адлюстравачь на рахунках фінансавы вынік ад ліквідацыі асноўных сродкаў.

Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду прыведзены ў табліцы 12.

Табліца 12 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 115 750
першапачатковая вартасць	4 934 100	Рэзервовы капітал	528 300
амартызацыя (аднімаецца)	1 816 300	Дабавачны капітал	1 375 803
Сыравіна, матэрыялы і іншыя каштоўнасці	935 115	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	340 170
Разліковыя рахункі	307 108		
Баланс	4 360 023	Баланс	4 360 023

Патрэбна выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–7 адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Зрабіць на іх разноску аперацый 1–7.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
4. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 36

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 13.

Табліца 13 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 115 750
першапачатковая вартасць	4 698 500		
амартызацыя (аднімаецца)	1 580 700		
Сыравіна, матэрыялы і іншыя каштоўнасці	835 115	Рэзервовы капітал	528 300
Грашовыя сродкі	407 108	Дабавачны капітал	1 375 803
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	134 819	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	474 989
Баланс	4 494 842	Баланс	4 494 842

Адлюстравач на рахунках, адкрытых у бухгалтэрыі, наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Налічана падрадчыку за выкананыя будаўнічымантажныя работы па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць 117 250 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў прад'яўлены рахунак па стаўцы 20%.

Аперацыя 2. Аплачаны рахунак падрадчыка за выкананыя будаўнічыя работы (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 3. Прыняты на ўлік уведзеныя ў эксплуатацыю доўгатэрміновыя актывы, прызначаныя для выкарыстання ў якасці даходных укладанняў у маёмасць, якая будзе перадавацца іншым арганізацыям у часовае карыстанне за плату з мэтай атрымання даходу (гл. аперацыю 1).

Аперацыя 4. Скарыстаны матэрыялы на будаўніцтва асноўных сродкаў гаспадарчым спосабам — 17 240 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана зароботная плата за выкананыя будаўнічымантажныя работы гаспадарчым спосабам — 7 215 тыс. руб.

Аперацыя 6. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 7. Налічана пастаўшчыку за пастаўленае абсталяванне па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць 36 894 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў прад'яўлены рахунак па стаўцы 20%.

Аперацыя 8. Паступіўшае абсталяванне перададзена ў мантаж.

Аперацыя 9. Прыняты для ўліку ўведзеныя ў эксплуатацыю асноўныя сродкі па першаснай вартасці (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 10. Пералічана з разліковага рахунку пастаўшчыку за пастаўленае абсталяванне 237 894 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–10 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–10 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці новы баланс.

Заданне 37

1. У лютым у адкрытым акцыянерным таварыстве “Станкабудаўнічы завод” было налічана амартызацыі: цэх № 1 — 23 419 тыс. руб., цэх № 2 — 19 345 тыс. руб., дапаможная вытворчасць — 21 386 тыс. руб., заводакіраўніцтва — 9 033 тыс. руб.

Даныя пра рух асноўных сродкаў завода за люты прыведзены ў табліцы 14.

Табліца 14 — Рух асноўных сродкаў завода за люты

Месца эксплуатацыі	Паступіла		Выбыла	
	вартасць, падлеглая амартызацыі	месячная норма амартызацыі	вартасць, падлеглая амартызацыі	месячная норма амартызацыі
Цэх № 1	184 219	1,69	36 116	0,94
Цэх № 2	—	—	97 420	1,73
Дапаможная вытворчасць	43 463	1,54	—	—
Заводакіраўніцтва	23 574	1,86	19 196	1,13

На аснове прыведзеных даных неабходна налічыць і адлюстравач на рахунках амартызацыю асноўных сродкаў завода за сакавік.

2. Індэкс цэн на прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння за люты ў адносінах да снежня мінулага года склаў 6,84%. На аснове прыведзеных даных неабходна налічыць і адлюстравач на бухгалтарскіх рахунках індэксацыю амартызацыі асноўных сродкаў за сакавік справаздачнага года.

Заданне 38

Адлюстравач на рахунках наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. У справаздачным квартале пагашаны доўгатэрміновыя крэдыт. Грошы пералічаны з разліковага рахунку ў наступных памерах: студзень — 3 300 тыс. руб.; люты — 5 000 тыс. руб.; сакавік — 6 600 тыс. руб.

Аперацыя 2. Паступіла абсталяванне ад пастаўшчыкоў, якое патрабуе мантажу. Кошт абсталявання без падатку на дабаўленую вартасць — 17 890 тыс. руб., падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў рахунак па стаўцы 20%. Кошт абсталявання аплачаны з разліковага рахунку.

Аперацыя 3. Атрыманае абсталяванне перададзена ў мантаж. У працэсе мантажу абсталявання скарыстаны матэрыялы на суму 1 581 тыс. руб., налічана зароботная плата — 403 тыс. руб., зроблены налічэнні на зароботную плату (суму неабходна вызначыць). Налічана амартызацыя асноўных сродкаў, скарыстаных пры мантажу, — 121 тыс. руб. У сакавіку мантаж закончаны і абсталяванне ўведзена ў эксплуатацыю. Адлюстравець на рахунках увядзенне ў эксплуатацыю асноўных сродкаў.

Заданне 39

У жніўні арганізацыя плануе зрабіць рамонт асноўных сродкаў цэхавага прызначэння, каштарысная вартасць якога вызначана ў памеры 418 500 тыс. руб. Для раўнамернага ўключэння выдаткаў на рамонт асноўных сродкаў з пачатку года па ліпень уключна налічваўся рэзерв у памеры $\frac{1}{12}$ каштарыснай вартасці штомесячна. Вызначыць і адлюстравець на рахунках суму рэзерву, якая будзе налічана за ўказаны перыяд.

Па стане на 1 жніўня баланс арганізацыі прыведзены ў табліцы 15.

У жніўні мелі месца наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Налічана сума рэзерву на рамонт асноўных сродкаў, якая прыходзіцца на жнівень (суму неабходна вызначыць).

Табліца 15 – Баланс арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 132 240
першاپачатковая вартасць	4 633 810	Дабавачны капітал	1 375 803
амартызацыя (аднімаецца)	1 516 010	Неразмержаваны прыбытак	284 175
Матэрыялы	935 115	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	340 170
Разліковыя рахункі	7 108	Рэзервы выдаткаў, якія павінны адбыцца	244 125
Незавершаная вытворчасць	316 490		
Баланс	4 376 513	Баланс	4 376 513

Аперацыя 2. Паступіў рахунак ад падраднай арганізацыі за выкананыя работы па рамонту асноўных сродкаў на суму без падатку на дабаўленую вартасць 463 170 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%. Зрабіць патрэбныя рахунковыя праводкі па налічэнні доўгу перад падраднай арганізацыяй, выкарыстанні створанага рэзерву і адлюстраванні выдаткаў будучых перыядаў.

Аперацыя 3. Іншыя агульнавытворчыя выдаткі вызначыліся наступным чынам:

- скарыстаны матэрыялы на ўтрыманне цэхаў — 17 315 тыс. руб.;
- налічана зароботная плата агульнавытворчаму персаналу — 76 318 тыс. руб.;
- зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна вызначыць);
- налічана амартызацыя асноўных сродкаў цэхавага прызначэння — 28 412 тыс. руб.

Аперцыя 4. Пeralічыць на адпаведны рахунак агульнавытворчыя выдаткі (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 5. Незавершаная вытворчасць на канец месяца ацэнена на суму 43 420 тыс. руб. Вызначыць сабекошт гатовай прадукцыі і адлюстравець яе апырходаванне на рахунках.

Патрабуецца выканаць наступнае:

- На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый адкрыць схемы неабходных рахункаў.
- Зрабіць разноску аперацый па адкрытых рахунках.
- Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
- Складзі абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 40

Адлюстравець на рахунках аперацыі па руху асноўных сродкаў:

Аперацыя 1. Ад машынабудаўнічага завода паступіла абсталяванне, якое патрабуе мантажу па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць, — 247 116 тыс. руб.

Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 2. Паступіўшае абсталяванне перададзена ў мантаж на суму 203 115 тыс. руб.

Аперацыя 3. Выдаткі па мантажу складлі:

- кошт скарыстаных матэрыялаў — 1 548 тыс. руб.;
- зароботная плата рабочым — 452 тыс. руб.;
- налічэнні на зароботную плату ў вызначаных заканадаўствам памерах, налічаную за мантаж абсталявання (суму неабходна вызначыць);
- паслугі пабочнай мантажнай арганізацыі:
 - ♦ кошт выкананых работ па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 39 634 тыс. руб.;
 - ♦ падатак на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. Перададзенае ў мантаж абсталяванне ўведзена ў эксплуатацыю. Вызначыць першапачатковы кошт уведзенага ў эксплуатацыю абсталявання і адлюстраваць яго на рахунках (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 5. Пeralічана пастаўшчыку сума з разліковага рахунку за атрыманае абсталяванне уключна з падаткам на дабаўленую вартасць (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 6. Спісаны асноўныя сродкі, непрыдатныя для далейшай эксплуатацыі:

- а) узнаўленчая вартасць асноўных сродкаў — 84 126 тыс. руб.;
 - б) сума налічанай амартызацыі — 78 315 тыс. руб.;
 - в) зароботная плата, налічаная за работы па ліквідацыі асноўных сродкаў, — 23 тыс. руб.;
 - г) налічэнні на зароботную плату ў вызначаных заканадаўствам памерах, налічаную за работы па ліквідацыі асноўных сродкаў (суму неабходна вызначыць);
 - д) апырходаваны атрыманыя ад ліквідацыі асноўных сродкаў матэрыялы — 1 217 тыс. руб.
- Аперацыя 7.* Адлюстраваць на рахунках фінансава вынік ад ліквідацыі асноўных сродкаў.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–7 адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–7 па адкрытых рахунках.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 41

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прыведзены ў табліцы 16.

Табліца 16 — **Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду**

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 836 200	Статутны капітал	2 135 120
першапачатковая вартасць	3 774 043	Рэзервовы капітал	586 450
амартызацыя (аднімаецца)	937 843	Дабавачны капітал	1 378 900
Сыравіна, матэрыялы і іншыя каштоўнасці	1 026 780	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	259 553
Разліковыя рахункі	497 043		
Баланс	4 360 023	Баланс	4 360 023

Зрабіць патрэбныя разлікі і адлюстраваць на рахунках прыведзеныя ніжэй аперацыі.

Аперацыя 1. Зроблена пераацэнка асноўных сродкаў. Каэфіцыент змянення вартасці асноўных сродкаў — 1,1483.

Аперацыя 2. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал прадпрыемства на 500 000 тыс. руб.

Аперацыя 3. Перададзены асноўныя сродкі ў межах аднаго ўласніка. Узнаўленчая вартасць перададзеных асноўных сродкаў — 97 815 тыс. руб., сума налічанай амартызацыі — 31 843 тыс. руб.

Патрабуецца вызначыць сальда на канец месяца.

3.3. УЛІК ВЫТВОРЧЫХ ЗАПАСАЎ

3.3.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Актываўтваральныя выдаткі.
- ◆ Вытворчыя запасы.
- ◆ Бягучыя актываўтваральныя выдаткі.
- ◆ Доўгатэрміновыя актываўтваральныя выдаткі.
- ◆ Падрадны спосаб будаўніцтва.
- ◆ Расходы справаздачнага перыяду.

3.3.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што адносіцца да вытворчых запасаў?

Варыянты адказу:

- а) абсталяванне для ўстаноўкі;
- б) матэрыялы;

- в) паліва;
- г) грашовыя сродкі.

2. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Па якой вартасці адлюстроўваюцца вытворчыя запасы ў балансе?

Варыянты адказу:

- а) па планавым сабекошце;
- б) па фактычным сабекошце;
- в) па нарматыўным сабекошце.

3. *Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Якія метады ацэнкі вытворчых запасаў могуць выкарыстоўвацца ў Рэспубліцы Беларусь?

Варыянты адказу:

- а) ЛІФО;
- б) ФІФО;
- в) па сярэднім сабекошце;
- г) па сабекошце кожнай адзінкі.

4. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца акцэпт рахунку пастаўшчыкоў за набытыя матэрыялы?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 75;
- б) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 60;
- в) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 62.

5. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца паступленне матэрыялаў, атрыманых ад ліквідацыі асноўных сродкаў?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 01;
- б) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 91;
- в) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 02.

6. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца адхіленне ўліковага кошту ад фактычнага сабекошту набытых вытворчых запасаў?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 10, крэдыт рахунку 15;
- б) дэбет рахунку 16, крэдыт рахунку 10;
- в) дэбет рахунку 16, крэдыт рахунку 15.

7. *Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца спісанне матэрыялаў, скарыстаных на вытворчасць гатовай прадукцыі?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 10;
- б) дэбет рахунку 23, крэдыт рахунку 10;
- в) дэбет рахунку 26, крэдыт рахунку 10.

8. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Пры наяўнасці якіх умоў выдаткі арганізацыі прызнаюцца ў рахункаводстве?

Варыянты адказу:

- а) выдаткаванне адбылося ў адпаведнасці з канкрэтным дагаворам, патрабаваннямі заканадаўства і нарматыўных актаў або са звычаямі дзелавога абароту;
- б) выдаткі ажыццяўляюцца ў межах вытворчай праграмы прадпрыемства;
- в) сума выдаткаў можа быць вызначаная;
- г) маецца ўпэўненасць у тым, што ў выніку дадзенай аперацыі адбудзецца памяншэнне эканамічных выгод прадпрыемства ў сувязі з перадачай актываў.

9. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якая гаспадарчая аперацыя адлюстроўваецца запісам па дэбете рахунку 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы” і кредыце рахунку 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі”?

Варыянты адказу:

- а) выканання і аформлення ў адпаведнасці з вызначаным парадкам будаўнічых і мантажных работ на іх каштарысную або дагаворную вартасць;
- б) спісанне матэрыялаў на ажыццяўленне будаўнічых работ;
- в) паступленне абсталявання, якое не патрабуе мантажу, а таксама пры набыцці нематэрыяльных актываў і іншых аб’ектаў доўгатэрміновага выкарыстання.

10. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія расходы з’яўляюцца аперацыйнымі?

Варыянты адказу:

- а) расходы, не звязаныя з відамі дзейнасці арганізацыі, а таксама выдаткі, якія не прыводзяць у будучыні да з’яўлення эканамічных выгод і таму прызнаюцца расходамі ў перыяд іх ажыццяўлення;
- б) расходы, якія ўяўляюць сабой страты, не звязаныя ні са звычайнымі, ні з інвестыцыйнымі і фінансавымі відамі дзейнасці арганізацыі;
- в) выплачаныя і прызнаныя арганізацыяй штрафы, пеня і няўстойкі, спісаная сумы дэбіторскай завінавачанасці, па якіх закончыўся тэрмін іскавай даўнасці, спісаная ў адпаведнасці з заканадаўствам сумы недастач і страт ад псавання актываў, страты ад прастояў па знешніх прычынах, не кампенсаваныя віноўнікамі, а таксама іншыя страты ў сувязі са стыхійнымі бедствамі, пажарамі, аварыямі і г. д.

3.3.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 42

Астаткі відаў сродкаў, капіталу і абавязацельстваў на 1 лістапада 20__ г. на рахунках у бухгалтэрыі арганізацыі склалі:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 243 760 260 руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 15 460 540 руб.;
- 43 “Гатовае прадукцыя” — 7 914 700 руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 24 006 300 руб.;
- 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 5 846 470 руб.;
- 62 “Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі” — 4 929 780 руб.;
- 66 “Разлікі па кароткатэрміновых кредытах і пазыках” — 2 069 500 руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 264 782 760 руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 23 372 850 руб.

Астаткі матэрыялаў, якія ўлічваюцца на рахунку 10 “Матэрыялы”, (аналітычны рахунак “Сыравіна і матэрыялы на складзе”, заг. склада Максіменка В. П.) склалі 15 358 590 руб.

Астаткі матэрыялаў, якія ўлічваюцца на рахунку 10 “Матэрыялы”, (аналітычны рахунак “Сыравіна і матэрыялы ў вытворчасці”, заг. вытворчасці Акінчыц Я. П.) — 101 950 руб.

Даныя аналітычнага ўліку па рахунку 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” прыведзены ў табліцы 17.

Табліца 17 — Рахунак 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі”

Дата	Нумар рахунку	Пастаўшчык	Сума, руб.
12.10	559	Мукамольны камбінат	3 670 000
15.10	652	Універсальная база	2 176 470
Усяго	×	×	5 846 470

У справаздачным месяцы адбыліся наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Выдадзены са склада ў вытворчасць па лімітна-заборнай карце матэрыялы на суму 14 350 000 руб.

Аперацыя 2. Паступілі на разліковы рахунак грашовыя сродкі ад пакупнікоў у памеры 1 600 000 руб.

Аперацыя 3. Акцэптаваны рахунак мукамольнага камбіната за паступіўшую муку на склад сыравіны і матэрыялаў на суму 9 600 000 руб.

Аперацыя 4. Пералічана з разліковага рахунку ў лік пагашэння завінавачанасці:

◆ мукамольнаму камбінату — 9 800 000 руб.;

◆ універсальнай базе — 2 176 470 руб.;

◆ банкаўскай установе па кароткатэрміновым крэдыце — 2 500 000 руб.

Аперацыя 5. Аплачана за кошт кароткатэрміновага банкаўскага крэдыту мукамольнаму камбінату 1 600 000 руб.

Неабходна выканаць наступнае:

1. Адкрыць рахункі сінтэтычнага ўліку ў галоўнай кнізе, аналітычныя рахункі да рахунку 10 “Матэрыялы” і рахунак 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі”.

2. Запісаць у журнал рэгістрацыі гаспадарчых аперацый рахунковыя праводкі за лістапад 20__ г.

3. Разнесці даныя журнала рэгістрацыі гаспадарчых аперацый па сінтэтычных рахунках галоўнай кнігі, зрабіць запісы на адкрытых аналітычных рахунках.

4. Падлічыць па рахунках абароты за лістапад і вызначыць сальда на 1 студзеня 20__ г.

5. Скласці абаротна-сальдавую ведамасць па адкрытых рахунках галоўнай кнігі.

6. Скласці рахунковы баланс на 1 студзеня 20__ г.

Заданне 43

Арганізацыя атрымала ад замежнага пастаўшчыка матэрыялы на суму 5 620 еўра. Усталяваны Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь курс еўра на дату ажыццяўлення аперацыі склаў 11 120 бел. руб. за 1 еўра. Праз пэўны час курс еўра склаў 11 180 бел. руб.

Неабходна вызначыць:

1) фактычную вартасць абавязацельства ў айчыннай валюце на дату ажыццяўлення аперацыі;

2) узнаўленчую вартасць крэдыторскай запазычанасці замежнаму пастаўшчыку пасля яе перацэнкі у сувязі са змяненнем курсу еўра.

Заданне 44

Плодагаароднінны завод адгрузіў гандлёвай арганізацыі гатовую прадукцыю коштам 53 000 тыс. руб. і, у адпаведнасці з заключаным пагадненнем, выпісаў вэксаль на 90 дзён з налічэннем 12% гадавых, які акцэптаваны даўжніком. Прагнозная інфляцыя чакаецца ў памеры 10% у год. Праз 33 дні на прадпрыемстве ўзнікла тэрміновая патрэбнасць у грашовых сродках для аплаты набытых матэрыялаў. У дадзенай сітуацыі вырашана ўлічыць вэксаль у камерцыйным банку. Дысконтная стаўка камерцыйнага банка — 93%.

Неабходна вызначыць:

1) магчымую вартасць пагашэння абавязацельства праз 33 дні;

2) суму нарошчанага доўгу за 90 дзён;

3) дыскантаваную вартасць пагашэння абавязацельства пад уплывам інфляцыі.

Заданне 45

На пачатак справаздачнага перыяду астаткі матэрыялаў па рахунку 10 “Матэрыялы” складалі 161 267 тыс. руб. Адхіленне фактычнага сабекошту гэтых матэрыялаў ад кошту па ўліковых цэнах (дэбетовае) па рахунку 16 “Адхіленні ў вартасці матэрыялаў” раўняецца 16 952 тыс. руб. Завінавачанасць пастаўшчыкам за паступіўшыя матэрыялы складае 178 219 тыс. руб.

У справаздачным месяцы мелі месца наступныя аперацыі:

Аперацыя 1. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 52 100 тыс. руб., кошт якіх па ўліковых цэнах прадпрыемства вызначыўся ў памеры 51 850 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць пастаўшчыкі матэрыялаў уключылі ў рахунак пакупніку па стаўцы 20%.

Аперацыя 2. На выпуск прадукцыі скарыстана матэрыялаў па ўліковых цэнах на суму 28 600 тыс. руб.

Аперацыя 3. Прададзены залішнія матэрыялы іншым арганізацыям. Кошт прададзеных матэрыялаў па ўліковых цэнах — 9 100 тыс. руб., па цэнах продажу без падатку на дабаўленую вартасць — 11 500 тыс. руб. Стаўка падатка на дабаўленую вартасць — 20%.

Неабходна зрабіць наступнае:

1. Апрыходаваць паступіўшыя матэрыялы па ўліковых цэнах. Выявіць адхіленні ў вартасці і спісаць іх на адпаведны рахунак (згодна з уліковай палітыкай прадпрыемства прыняты варыянт уліку паступлення матэрыялаў з выкарыстаннем рахункаў 15 “Набыццё і выкарыстанне матэрыялаў”, 16 “Адхіленні ў кошце матэрыялаў”).

2. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках падатак на дабаўленую вартасць па набытых матэрыяльных каштоўнасцях.

3. Адлюстраваць на рахунках спісанне скарыстаных на вытворчасць прадукцыі матэрыялаў.

4. Адлюстраваць на рахунках продаж залішніх запасаў матэрыялаў.

5. Разлічыць сумы адхіленняў фактычнага сабекошту матэрыяльных каштоўнасцей ад іх вартасці па ўліковых цэнах, вызначаных па сярэднім адсотку, і спісаць іх на адпаведныя рахункі па накірунках расходвання матэрыялаў.

6. Вызначыць фінансавы вынік ад рэалізацыі матэрыялаў.

7. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстраваць на іх узаняны вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць і вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 46

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 18.

Табліца 18 — Баланс прадпрыемства на пачатак справаздачнага перыяду

Актывы	Сума тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 115 750
першапачатковая вартасць	4 832 590	Рэзервовы капітал	528 300
амартызацыя (аднімаецца)	1 714 790	Дабавачны капітал	1 375 803
Сыравіна, матэрыялы і іншыя каштоўнасці:	205 112	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	32 297
па ўліковых цэнах	148 218		
адхіленні ў вартасці	56 894		
Разліковыя рахункі	691 123		
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	38 115		
Баланс	4 052 150	Баланс	4 052 150

Адлюстраваць на рахунках рух матэрыялаў з выкарыстаннем рахункаў 10 “Матэрыялы”, 16 “Адхіленні ў вартасці матэрыялаў” (у адпаведнасці з прынятай уліковай палітыкай выкарыстоўваецца рахунак 15 “Нарыхтоўка і набыццё матэрыялаў”).

Аперацыя 1. За кошт уласных сродкаў у адпаведнасці з заключаным дагаворам арганізацыя адкрыла акрэдытыў для аплаты матэрыялаў на суму 500 000 тыс. руб.

Аперацыя 2. Акцэпаваны рахунак пастаўшчыка на адгружаныя матэрыялы, якія падлягаюць аплаце за кошт адкрытага акрэдытыву:

а) кошт матэрыялаў па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 357 940 тыс. руб.;

б) транспартныя выдаткі па дастаўцы матэрыялаў, уключаныя ў рахунак пакупніку, — 45 857 тыс. руб.;

в) стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 3. Аплачаны рахунак пастаўшчыка за адгружаныя матэрыялы па цэнах пастаўшчыка за кошт адкрытага акрэдытыву (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Фактычна ад пастаўшчыка паступіла матэрыялаў па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 327 894 тыс. руб., якія апыраходаваны па ўліковых цэнах на суму 361 215 тыс. руб. Натуральны спад матэрыялаў у дарозе па дзеючых нормах склаў 4 295 тыс. руб. На астатнюю суму нястачы пастаўшчыку прад’яўлена прэтэнзія.

Аперацыя 5. Спісаны адхіленні вартасці паступіўшых матэрыялаў па ўліковых цэнах ад іх вартасці па дагаворных цэнах (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. Налічана аўтатранспартнай арганізацыі за дастаўку матэрыялаў ад чыгуначнай станцыі прызначэння да склада арганізацыі:

а) па дагаворных тарыфах — 13 987 тыс. руб.;

б) стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 7. Налічана пазаштатным грузчыкам за пагрузачнаразгрузачныя работы па выгрузцы матэрыялаў з вагонаў і пагрузку на аўтамабілі — 3 895 тыс. руб.

Аперацыя 8. Зроблены налічэнні на зароботную плату грузчыкаў у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 9. Спісаны скарыстаныя матэрыялы па ўліковых цэнах:

а) на вытворчасць асноўнай прадукцыі — 248 217 тыс. руб.;

б) на дапаможныя вытворчасці — 41 638 тыс. руб.

Аперацыя 10. Вызначыць і спісаць на адпаведны рахунак адхіленне ў вартасці, якое адносіцца да ска-

рыстаных матэрыялаў на выпуск прадукцыі.

Аперацыя 11. Пералічаны на адпаведны рахунак нескарыстаныя сродкі па адкрытым раней акрэдытыве (суму неабходна разлічыць).

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–11 адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–11 па адкрытых рахунках.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
4. Скласці новы баланс.

3.4. УЛІК РАЗЛІКАЎ З ПЕРСАНАЛАМ ПА АПЛАЦЕ ПРАЦЫ

3.4.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Дэкапіталізаваныя расходы на аплату працы.
- ◆ Заработная плата.
- ◆ Акордная заработная плата.
- ◆ Акордная расцэнка.
- ◆ Капіталізаваныя расходы на аплату працы.
- ◆ Каэфіцыент працоўнага ўдзельніцтва.
- ◆ Пачасавая аплата працы.
- ◆ Расходы на аплату працы, падлеглыя капіталізацыі.

3.4.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Ці мае права на кампенсацыю за нескарыстаны водпуск пры звальненні працаўнік, які адпрацаваў у арганізацыі адзін месяц?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

2. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якая частка заработнай платы, што выплачваецца ў неграшовай форме, не можа перавышаць суму заработнай платы?

Варыянты адказу:

- а) 50%;
- б) 30%;
- в) 20%.

3. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Супрацоўніку выдадзена накіраванне на санаторна-курортнае лячэнне. На яго набыццё скарыстаны сродкі, якія засталіся ў распараджэнні пасля выплаты падатку на прыбытак. Ці абкладваецца кошт санаторна-курортнага лячэння падаходным падаткам?

Варыянты адказу:

- а) абкладваецца;
- в) не абкладваецца.

4. Неабходна выбраць адзін варыянт, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.

Калі частка водпуску супрацоўніка выпадае на наступны месяц, то налічэнне адпущаных будзе адлюстравана ва ўліку бягучага месяца праводкамі:

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 70;
дэбет рахунку 97, крэдыт рахунку 70;
дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 97;

- б) дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 70;
 дэбет рахунку 97, крэдыт рахунку 70;
 в) дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 70;
 дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 97.

5. *Неабходна выбраць адзін варыянт, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Аналітычны ўлік па рахунку 70 “Разлікі з персаналам па аплаце працы” вядзецца:

Варыянты адказу:

- а) па кожным працаўніку;
 б) па кожнай выплаце працаўніку;
 в) па кожным структурным падраздзяленні.

6. *Неабходна выбраць адзін варыянт, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Дапамога за час хваробы выплачваецца на падставе:

Варыянты адказу:

- а) табеля выкарыстання працоўнага часу;
 б) загаду па арганізацыі;
 в) лістка непрацаздольнасці.

7. *Неабходна выбраць адзін варыянт, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

На суму ўтрыманага падаходнага падатку складаецца рахунковы запіс:

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 69, крэдыт рахунку 51;
 б) дэбет рахунку 70, крэдыт рахунку 68;
 в) дэбет рахунку 20, крэдыт рахунку 68;
 г) дэбет рахунку 68, крэдыт рахунку 50.

3.4.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 47

Неабходна зрабіць наступнае:

1. Вызначыць акордныя брыгадныя расцэнкі за 1 ц па відах прадукцыі для брыгады з 4-х чалавек. Даныя прыведзены ў табліцы 19.

Табліца 19 — Гадзінныя тарыфныя стаўкі брыгады

Склад брыгады	Разрады	Гадзінная тарыфная стаўка
Барабанаў Ю. В.	5	6 892
Бандарэнка І. В.	4	6 624
Казлова Н. Ю.	4	6 624
Сідарцова Л. М.	3	6 256

Працягласць работы змены — 8 гадзін.

Норма выпрацоўкі брыгадай за змену па відах вырабаў:

- ◆ хлеб “Давыдаўскі” — 1 920 кг;
- ◆ батон “Смачны” — 1 500 кг.

2. Складзі разлік налічэння зароботнай платы і размеркаваць яе паміж членамі брыгады пры ўмове, што фактычны аб’ём вытворчасці за месяц склаў:

- ◆ хлеб “Давыдаўскі” — 28 800 кг;
- ◆ батон “Смачны” — 18 000 кг.

Колькасць адпрацаваных гадзін і каэфіцыенты працоўнага ўдзельніцтва прыведзены ў табліцы 20.

Табліца 20 — Колькасць адпрацаваных гадзін і каэфіцыенты працоўнага ўдзельніцтва брыгады

Склад брыгады	Колькасць адпрацаваных гадзін	Каэфіцыент працоўнага ўдзельніцтва
Барабанаў Ю. В.	168	1,1
Бандарэнка І. В.	160	1,6
Казлова Н. Ю.	136	1,3
Сідарцова Л. М.	168	0,9

У адпаведнасці з прынятым парадкам прырабатак размяркоўваецца паміж членамі брыгады прапарцыянальна каэфіцыентам працоўнага ўдзельніцтва.

Адлюстравець на рахунках наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Згодна са зводнай ведамасцю адлюстроўваецца налічэнне зароботнай платы:

- а) рабочым асноўнай вытворчасці — 23 185 тыс. руб.;
- б) рабочым дапаможнай вытворчасці — 2 115 тыс. руб.;
- в) агульнавытворчаму персаналу — 12 156 тыс. руб.;
- г) агульнагаспадарчаму персаналу — 5 937 тыс. руб.

Аперацыя 2. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 3. Пeralічыць на адпаведныя рахунакі агульнавытворчыя і агульнагаспадарчыя выдаткі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Вызначыць фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі пры ўмове, што незавершаная вытворчасць на канец месяца складае 34 896 тыс. руб., і адлюстравець яе на рахунках (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Утрыманы з зароботнай платы працаўнікоў:

- падаходны падатак — 5 467 тыс. руб.;
- адлічэнні ў пенсійны фонд — 437 тыс. руб.;
- прафсаюзныя ўзносы — 434 тыс. руб.

Аперацыя 6. Пeralічаны з разліковага рахунку:

- а) падаходны падатак (суму неабходна разлічыць);
- б) зробленыя налічэнні на зароботную плату (суму неабходна разлічыць).

Вызначыць суму зароботнай платы, якую неабходна выплаціць рабочым і служачым прадпрыемства, адлюстравець на рахунках пералічэнне грошай з разліковага рахунку на асабовыя рахункі працаўнікоў, адкрытыя ва ўстанове банка.

Заданне 48

Неабходна зрабіць наступнае:

1. Складзі разлік налічэння зароботнай платы бухгалтару Іванову А. І. за 26 дзён адпачынку, які пачынаецца з 15 студзеня 20__ г. Звесткі пра налічаную зароботную плату Іванова А. І. за дванаццаць папярэдніх месяцаў прыведзены ў табліцы 21.

2. Адлюстравець на патрэбных рахунках налічэнне зароботнай платы бухгалтару за дні адпачынку.

3. Зрабіць налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму вызначыць).

Табліца 21 – Звесткі пра налічаную зароботную плату Іванова А. І.

Месяцы	Аклад (тарыфная стаўка)	Фактычная зароботная плата з улікам даплат
Студзень	690 000	1 650 200
Люты	690 000	1 645 000
Сакавік	690 000	1 653 300
Красавік	690 000	1 640 100
Травень	690 000	1 636 500
Чэрвень	705 000	1 660 900
Ліпень	705 000	1 670 600
Жнівень	705 000	1 670 100
Верасень	705 000	1 686 600
Кастрычнік	720 000	1 689 900
Лістапад	720 000	1 692 100
Снежань	720 000	1 682 300

Заданне 49

Неабходна зрабіць наступнае:

1. Складзі разлік налічэння зароботнай платы за дні непрацаздольнасці бухгалтару Сітнік А. Ю. з 13 па 20 верасня 20__ г. Фактычная зароботная плата за ліпень склала 1 650 300 руб., за жнівень — 1 630 500 руб. Колькасць адпрацаваных дзён па графіку ў ліпені — 22, у жніўні — 23 дні.

2. Адлюстравець на патрэбных рахунках налічэнне зароботнай платы бухгалтару за дні непрацаздольнасці.

3.5. УЛІК ВЫДАТКАЎ І КАЛЬКУЛЯВАННЕ САБЕКОШТУ ПРАДУКЦЫІ, ТАВАРАЎ, РАБОТ І ПАСЛУГ

3.5.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Аб'ект калькуляцыі.
- ◆ Актываўтваральныя выдаткі.
- ◆ Артыкул калькуляцыі.
- ◆ Асноўныя выдаткі.
- ◆ Бягучыя актываўтваральныя выдаткі.
- ◆ Выдаткі будучых перыядаў.
- ◆ Вытворчы сабекошт.
- ◆ Доўгатэрміновыя актываўтваральныя выдаткі.
- ◆ Канцэпцыя рахункаводства.
- ◆ Накладныя выдаткі.
- ◆ Падрадны спосаб будаўніцтва.
- ◆ Расходы справаздачнага перыяду.
- ◆ Рэзерв.
- ◆ Элемент выдаткаў.

3.5.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якія мэты па сферы ажыццяўлення могуць накіроўвацца выдаткі?

Варыянты адказу:

- а) узнаўленне доўгатэрміновых актываў;
- б) вытворчасць і рэалізацыю прадукцыі;
- в) сацыяльна-культурныя мерапрыемствы.

2. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія актывы складаюць асноўны капітал арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) асноўныя сродкі;
- б) нематэрыяльныя актывы;
- в) запасы і выдаткі;
- г) грошы на рахунках арганізацыі.

3. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якім рахунку ажыццяўляецца ўлік асноўных выдаткаў на выпуск прадукцыі, работ і паслуг?

Варыянты адказу:

- а) 20 “Асноўная вытворчасць”;
- б) 23 “Дапаможныя вытворчасці”;
- в) 25 “Агульнавытворчыя затраты”;
- г) 90-4 “Сабекошт рэалізаванай прадукцыі, тавараў, работ, паслуг”;
- д) 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы”.

4. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якія вытворчасці адносяцца да абслуговых?

Варыянты адказу:

- а) вытворчасці, якія прызначаны для абслугоўвання асноўнага выпуску прадукцыі;
- б) арганізацыйна выдзеленыя падраздзяленні, дзейнасць якіх адносіцца не да асноўнай вытворчасці, а да іншых галін вытворчай і невытворчай сферы;
- в) вытворчасці, якія ажыццяўляюць выпуск прадукцыі, для выпуску якой створана дадзенае прадпрыемства.

5. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якія выдаткі на вытворчасць адносяцца да простых?

Варыянты адказу:

а) выдаткі, якія адразу можна аднесці на сабекошт канкрэтнай прадукцыі без папярэдняга размеркавання;

б) выдаткі, якія звязаны з вытворчасцю некалькіх відаў вырабаў, і таму пры вызначэнні іх сабекошту яны размяркоўваюцца паміж імі.

6. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Пры наяўнасці якіх умоў выдаткі прадпрыемства прызнаюцца ў рахункаводстве?

Варыянты адказу:

а) выдаткаванне адбылося ў адпаведнасці з канкрэтным дагаворам, патрабаваннямі заканадаўства і нарматыўных актаў або са звычаймі дзелавога абароту;

б) выдаткі ажыццяўляюцца ў межах вытворчай праграмы прадпрыемства;

в) сума выдаткаў можа быць вызначаная;

г) маецца ўпэўненасць у тым, што ў выніку дадзенай аперацыі адбудзецца памяншэнне эканамічных выгод прадпрыемства ў выніку перадачы актываў.

7. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якая гаспадарчая аперацыя адлюстроўваецца запісам па дэбеце рахунку 08 “Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы” і крэдыце рахунку 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрядчыкамі”?

Варыянты адказу:

а) выканання і аформлення ў адпаведнасці з вызначаным парадкам будаўнічыя і мантажныя работы на іх каштарысную або дагаворную вартасць;

б) спісанне матэрыялаў на ажыццяўленне будаўнічых работ;

в) паступленне абсталявання, якое не патрабуе мантажу, а таксама пры набыцці нематэрыяльных актываў і іншых аб’ектаў доўгатэрміновага выкарыстання.

8. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што адлюстроўвае запіс па дэбеце сабрахунку 91-4 “Іншыя расходы” і крэдыце рахунку 20 “Асноўная вытворчасць”?

Варыянты адказу:

а) спісанне канчатковых страт у сувязі з бракам прадукцыі;

б) расходы на вытворчасць, якія не далі прадукцыі;

в) сабекошт рэалізаванай прадукцыі.

9. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія з пералічаных ніжэй пунктаў характарызуюць эканамічныя элементы выдаткаў?

Варыянты адказу:

а) матэрыяльныя выдаткі (за вылікам вартасці зваротных адходаў);

б) выдаткі на аплату працы;

в) адлічэнні на сацыяльныя патрэбы;

г) амартызацыя асноўных сродкаў і нематэрыяльных актываў;

д) расход грашовых сродкаў;

е) пагашэнне крэдытаў і адсоткаў па іх;

ж) іншыя выдаткі.

10. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якія нарматыўныя дакументы рэгламентуюць класіфікацыю выдаткаў па артыкулах?

Варыянты адказу:

а) Асноўныя палажэнні па складзе выдаткаў, падлеглых уключэнню ў сабекошт прадукцыі (работ, паслуг);

б) Закон Рэспублікі Беларусь “Аб бухгалтарскім уліку і справаздачнасці”;

в) Падатковы кодэкс Рэспублікі Беларусь;

г) галіновыя метадычныя рэкамендацыі па ўліку і калькуляванні сабекошту прадукцыі.

3.5.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 50

Адлюстравачь на рахунках аперацыі па ўліку выдаткаў арганізацыі:

Аперацыя 1. Панесеныя ў справаздачным перыядзе выдаткі арганізацыі характарызуюцца паказчыкамі, прыведзенымі ў табліцы 22.

Табліца 22 — Гаспадарчыя аперацыі арганізацыі

Змест гаспадарчай аперацыі	Выпуск прадукцыі	Будаўніцтва склада
1. Скарыстаны сыравіна і матэрыялы	215 813	38 120
2. Налічана розным арганізацыям за скарыстаныя энергію, вяду і іншыя паслугі матэрыяльнага характару	43 284	8 315
3. Налічана зароботная плата	59 314	11 943
4. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў вызначаных заканадаўствам памерах	?	?
5. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў	79 115	6 321
6. Налічаны экалагічны і зямельны падаткі	1 326	118

Аперацыя 2. Незавершаная вытворчасць на канец месяца склала 32 917 тыс. руб. Вызначыць і апырходаваць гатовую прадукцыю па фактычным сабекошце.

Аперацыя 3. У сувязі з завяршэннем будаўніцтва ўведзены ў эксплуатацыю склад па першапачатковай вартасці (суму неабходна разлічыць).

Заданне 51

Скласці рахунковыя запісы па ўліку выпуску прадукцыі на прамысловым прадпрыемстве. Астаткі матэрыялаў на пачатак месяца склалі:

а) па ўліковых цэнах — 137 308 тыс. руб.;

б) адхіленне фактычнага сабекошту матэрыялаў ад кошту па ўліковых цэнах (дэбетовае) — 18 401 тыс. руб.

Аперацыі па руху матэрыялаў за справаздачны месяц:

Аперацыя 1. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы па цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 543 340 тыс. руб., кошт матэрыялаў па планава-разліковых цэнах — 540 523 тыс. руб. У рахунак пакупніку пастаўшчык уключыў выдаткі па дастаўцы матэрыялаў на суму 27 316 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 2. Са склада прадпрыемства ў вытворчыя цэхі адпушчана матэрыялаў на суму 235 431 тыс. руб.

Аперацыя 3. Спісваюцца скарыстаныя матэрыялы:

а) на вытворчасць вырабаў № А-236 — 117 120 тыс. руб.;

б) на вытворчасць вырабаў № Г-333 — 98 133 тыс. руб.;

в) на патрэбы дапаможнай вытворчасці — 1 820 тыс. руб.;

г) на агульнацэхавыя патрэбы — 20 178 тыс. руб.

Аперацыя 4. Вызначыць і спісаць на адпаведныя рахункі долю адхіленняў і транспартных выдаткаў, якая адносіцца да скарыстаных матэрыялаў у разрэзе накірункаў іх выдаткавання.

Аперацыя 5. Налічана зароботная плата працаўнікам:

а) асноўнай вытворчасці — 184 130 тыс. руб.;

б) у тым ліку за вытворчасць вырабаў:

№ А-236 — 75 930 тыс. руб.;

№ Г-333 — 108 200 тыс. руб.

в) дапаможнай вытворчасці — 22 471 тыс. руб.;

г) за абслугоўванне машын і абсталявання — 31 285 тыс. руб.;

д) агульнацэхавыя прызначэння — 59 324 тыс. руб.

Аперацыя 6. Зроблены налічэнні на зароботную плату ва ўсталяваных заканадаўствам памерах (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 7. Размеркаваць і спісаць на сабекошт вырабаў А-236 і Г-333 выдаткі дапаможнай вытворчасці, агульнагаспадарчыя выдаткі. Размеркаванне зрабіць прапарцыянальна кошту скарыстаных матэрыялаў і суме налічанай зароботнай платы.

Аперацыя 8. Незавершанай вытворчасці на канец месяца няма. Вызначыць і апырходаваць вырабленую прадукцыю.

Заданне 52

Адлюстравачь на рахунках наступныя аперацыі:

Аперацыя 1. Налічана зароботная плата адміністрацыйна-кіраўнічаму апарату завода — 123 600 тыс. руб.

Аперацыя 2. Зроблены налічэнні на заработную плату па ўсталяваных заканадаўствам нормах (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 3. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў заводакіраўніцтва — 64 406 тыс. руб.

Аперацыя 4. Налічана розным арганізацыям за паслугі, аказаныя заводакіраўніцтву, — 217 483 тыс. руб.

Аперацыя 5. Спісана доля выдаткаў будучых перыядаў па страхаванні каштоўнасцей заводакіраўніцтва — 69 715 тыс. руб.

Аперацыя 6. Налічаны падаткі за карыстанне прыроднымі рэсурсамі — 15 365 тыс. руб.

Аперацыя 7. Налічаны камандзіровачныя выдаткі супрацоўнікам заводакіраўніцтва — 4 538 тыс. руб.

Аперацыя 8. У адпаведнасці з прынятай метадыкай спісваюцца агульнагаспадарчыя выдаткі.

Заданне 53

Неабходна адлюстраваць на рахунках хлебакамбіната аперацыі па ўліку выдаткаў на выпечку хлебабулачных вырабаў, вызначыць фактычны сабекошт прадукцыі і адлюстраваць яе на рахунках:

Аперацыя 1. Спісаны скарыстаныя матэрыялы на абслугоўванне машын і абсталявання — 2 350 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў — 3 730 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана розным арганізацыям за электраэнергію і іншыя паслугі па эксплуатацыі машын і абсталявання без падатку на дабаўленую вартасць 1 520 тыс. руб. (стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%).

Аперацыя 4. Налічана заработная плата працаўнікам за рамонт і абслугоўванне машын і абсталявання — 8 530 тыс. руб.

Аперацыя 5. Зроблены налічэнні на заработную плату па ўсталяваных заканадаўствам нормах (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. Размеркаваць паміж відамі хлебабулачных вырабаў і спісаць на адпаведны рахунак выдаткі па эксплуатацыі вытворчых машын і абсталявання прапарцыянальна колькасці вырабленай прадукцыі, пераведзенай ва ўмоўны гатунак. Патрэбная інфармацыя прыведзена ў табліцы 23.

Табліца 23 — Базы размеркавання выдаткаў па эксплуатацыі машын і абсталявання

Найменне вырабаў	Кэфіцыент пераліку ва ўмоўны гатунак	Вага вырабленай прадукцыі
Хлеб пшанічны	1,4	12 500
Хлеб жытні	1,0	42 857
Сухары	2,9	2 100

Аперацыя 7. Налічана заработная плата рабочым асноўнай вытворчасці за выпечку:

а) хлеба пшанічнага — 18 573 тыс. руб.;

б) хлеба жытняга — 20 540 тыс. руб.;

в) сухароў — 4 346 тыс. руб.

Аперацыя 8. Зроблены налічэнні на заработную плату па ўсталяваных заканадаўствам нормах.

Аперацыя 9. Вызначыць фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі.

Сума астатніх выдаткаў на выпуск хлебабулачных вырабаў складала:

а) хлеб пшанічны — 46 520 тыс. руб.;

б) хлеб жытні — 110 373 тыс. руб.;

в) сухары — 11 131 тыс. руб.

Апрыходаваць вырабленую прадукцыю. Кошт вырабленага хлеба жытняга па адпускных цэнах — 150 000 тыс. руб., хлеба пшанічнага — 100 000 тыс. руб., сухароў — 53 000 тыс. руб.

3.6. УЛІК ГАТОВАЙ ПРАДУКЦЫІ І ЯЕ РЭАЛІЗАЦЫІ

3.6.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Брак.
- ◆ Гатовае прадукцыя.
- ◆ Даход.
- ◆ Дэбітор.
- ◆ Метад уліку рэалізацыі.
- ◆ Сабекошт.

3.6.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што адносіцца да гатовай прадукцыі?

Варыянты адказу:

- а) вырабы, якія прайшлі ўсе стадыі апрацоўкі на дадзеным прадпрыемстве, па якасці адпавядаюць патрабаванням ДАСТАў ці тэхнічным умовам і здадзены на склад;
- б) вырабы, якія прайшлі ўсе стадыі апрацоўкі на дадзеным прадпрыемстве, па якасці адпавядаюць патрабаванням ДАСТАў ці тэхнічным умовам;
- в) вырабы, якія прайшлі ўсе стадыі апрацоўкі на дадзеным прадпрыемстве.

2. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Які від ацэнкі актываў не адносіцца да гатовай прадукцыі?

Варыянты адказу:

- а) планавы сабекошт;
- б) фактычны сабекошт;
- в) першапачатковая вартасць.

3. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца паступленне гатовай прадукцыі на склад з асноўнай вытворчасці?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 43, крэдыт рахунку 20;
- б) дэбет рахунку 43, крэдыт рахунку 23;
- в) дэбет рахунку 43, крэдыт рахунку 41.

4. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якой карэспандэнцыяй рахункаў адлюстроўваецца рэалізацыя гатовай прадукцыі?

Варыянты адказу:

- а) дэбет рахунку 62, крэдыт рахунку 43;
- б) дэбет рахунку 90, крэдыт рахунку 43;
- в) дэбет рахунку 91, крэдыт рахунку 43.

5. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Па якому кошту пакупнікі разлічваюцца за рэалізаваную ім прадукцыю?

Варыянты адказу:

- а) па адпускным кошце без падатку на дабаўленую вартасць;
 - б) па адпускным кошце з улікам падатку на дабаўленую вартасць;
 - в) па фактычным сабекошце гатовай прадукцыі.
- б. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.*

На якім рахунку фарміруецца фінансавы вынік ад рэалізацыі гатовай прадукцыі?

Варыянты адказу:

- а) 84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытая страта)”;
- б) 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці”;
- в) 99 “Прыбыткі і страты”.

3.6.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 54

Неабходна адлюстравіць на рахунках аперцыі па ўліку выдаткаў і выпуску гатовых вырабаў:

Аперацыя 1. Спісаны па ўліковых цэнах скарыстаныя матэрыялы на вытворчасць прадукцыі — 523 147 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана зароботная плата:

- а) вытворчым рабочым — 131 115 тыс. руб.;
- б) абслуговаму персаналу цэхаў — 31 146 тыс. руб.

Аперацыя 3. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым ў Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў цэхавага прызначэння — 54 736 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана за электраэнергію, скарыстаную:

а) на вытворчыя мэты — 25 136 тыс. руб.;

б) на асвятленне цэхаў — 1 273 тыс. руб.

Аперацыя 6. Згодна з разлікам размеркавана і спісана сума адхіленняў фактычнага сабекошту матэрыялаў ад кошту па ўліковых цэнах (эканомія) (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 7. У адпаведнасці з уліковай палітыкай арганізацыі на сабекошт прадукцыі спісваюцца толькі пераменныя агульнавытворчыя выдаткі, велічыня якіх прынята ў памеры 68% ад іх агульнай сумы. Згодна з разлікам спісаны агульнавытворчыя выдаткі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 8. Вызначыць фактычны сабекошт гатовых вырабаў пры ўмове, што незавершаная вытворчасць на пачатак справаздачнага перыяду складала 16 173 тыс. руб., а на канец — 18 246 тыс. руб.

Аперацыя 9. Апрыходавана гатовая прадукцыя па фактычным сабекошце (суму неабходна разлічыць).

Заданне 55

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 24.

Табліца 24 — **Баланс прадпрыемства**

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 115 750
першапачатковая вартасць	4 528 300	Рэзервовы капітал	528 300
амартызацыя (аднімаецца)	1 410 500	Дабавачны капітал	907 914
Сыравіна і матэрыялы	423 759	Разлікі па падатках і зборах	—
Незавершая вытворчасць	36 783	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	143 294
Падатак на дабаўленую вартасць	25 793		
Грашовыя сродкі	91 123		
Баланс	3 695 258	Баланс	3 695 258

На прадпрыемстве выкарыстоўваецца бяссэлавая арганізацыя вытворчасці. Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. На вытворчасць прадукцыі скарыстана матэрыялаў на суму 348 324 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана розным арганізацыям па рахунках за скарыстаную на вытворчасць прадукцыі энергію ўсіх відаў: кошт скарыстанай энергіі па дагаворных тарыфах — 57 240 тыс. руб.; стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 3. Налічана зароботная плата вытворчым працаўнікам прадпрыемства — 56 250 тыс. руб.

Аперацыя 4. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Для вытворчасці прадукцыі выкарыстоўвалася абсталяванне, норма амартызацыі якога складае 54 тыс. руб. на адзінку прадукцыі і перадатачныя прыстасаванні з нормай амартызацыі 12,8 тыс. руб. на адзінку прадукцыі. У справаздачным месяцы выраблена 560 адзінак прадукцыі. Налічыць вытворчым метадам амартызацыю актыўнай часткі асноўных сродкаў.

Аперацыя 6. Налічаны экалагічны падатак, велічыня якога залежыць ад аб'ёму вырабленай прадукцыі, — 17 930 тыс. руб.

Аперацыя 7. Апрыходавана гатовая прадукцыя па фактычным сабекошце (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 10. Уся вырабленая прадукцыя у справаздачным месяцы адгружана пакупнікам па дагаворных цэнах уключна з падаткам на дабаўленую вартасць на суму 825 400 тыс. руб. У рахунак пакупнікам уключаны падатак на дабаўленую вартасць па стаўцы 20%. Адлюстравець на рахунках аперацыі па рэалізацыі прадукцыі.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–10 адкрыць схемы патрэбных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–10 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Складзіць новы баланс.

Заданне 56

Вызначыць і адлюстравець на рахунках фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі:

Аперацыя 1. У справаздачным перыядзе адгружана пакупнікам прадукцыі па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць 1 247 500 тыс. руб.

Аперацыя 2. Спісаны фактычны сабекошт адгружанай прадукцыі — 1 117 384 тыс. руб.

Аперацыя 3. Вызначыць падатак на дабаўленую вартасць па рэалізаванай прадукцыі ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам пры ўмове, што падатак выплачваецца па стаўцы 20%.

Аперацыя 4. Адлюстроўваецца фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна разлічыць).

Заданне 57

Адлюстраваць на рахунках аперацыі па рэалізацыі прадукцыі:

Аперацыя 1. Адгружана гатовая прадукцыя:

а) па адпускных цэнах уключна з падаткам на дабаўленую вартасць — 673 917 тыс. руб.;

б) фактычны сабекошт адгружанай прадукцыі — 428 329 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана аўтатранспартнай арганізацыі за дастаўку гатовай прадукцыі ад склада арганізацыі да чыгуначнай станцыі па дагаворных тарыфах — 23 672 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць налічаны па стаўцы 20%.

Аперацыя 3. Налічаны падатак на дабаўленую вартасць ад сумы атрыманай выручкі (стаўка — 20%, суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Вызначыць і спісаць на адпаведны рахунак выдаткі па збыце (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Адлюстроўваецца фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна вызначыць).

3.7. УЛІК ФІНАНСАВЫХ ВЫНІКАЎ ГАСПАДАРЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

3.7.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Выручка ад рэалізацыі.
- ◆ Выручка.
- ◆ Даход.
- ◆ Кансігнацыя.
- ◆ Іншыя даходы.
- ◆ Сумавыя разніцы.
- ◆ Эканамічная выгада.

3.7.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

Які рахунак выкарыстоўваецца для ўліку сістэматычных даходаў ад відаў дзейнасці?

Варыянты адказу:

- а) 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці”;
- б) 91 “Іншыя даходы і расходы”;
- в) 99 “Прыбыткі і страты”.

2. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Па якой вартасці прымаецца на ўлік маёмасць, атрыманая бязвыплатна?

Варыянты адказу:

- а) па вартасці, зацверджанай камісіяй арганізацыі-атрымальніка;
- б) па вартасці, зацверджанай камісіяй арганізацыі, якая перадае аб’ект;
- в) па рыначнай вартасці, вызначанай на аснове цэн на гэты або аналагічны актыў, якія дзейнічалі на дату прыняцця яго на ўлік.

3. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

У якім дакуменце замацоўваецца парадак прызнання арганізацыяй выручкі ад рэалізацыі?

Варыянты адказу:

- а) Інструкцыя па бухгалтарскім уліку даходаў і расходаў;
- б) Закон Рэспублікі Беларусь “Аб бухгалтарскім уліку і справаздачнасці”;
- в) Загад аб ўліковай палітыцы арганізацыі.

4. Неабходна выбраць адзін варыянт, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.

Рахунак 99 “Прыбыткі і страты” прызначаны для...

Варыянты адказу:

- а) уліку даходаў і страт арганізацыі;
- б) абагульнення канчатковай велічыні атрыманых прыбытку або страт за справаздачны перыяд і выўлення канчатковага выніку гаспадарчай дзейнасці нарастаючым падрахункам з пачатку года;
- в) уліку падаткаў і іншых плацяжоў у бюджэт і пазабюджэтныя фонды.

5. Неабходна выбраць адзін варыянт адказу на пытанне.

У адпаведнасці з цяперашнім заканадаўствам сумы атрыманага арганізацыяй фактычнага прыбытку і базы для налічэння падатку заўсёды супадаюць ці не?

Варыянты адказу:

- а) так, гэтыя сумы супадаюць заўсёды;
- б) не, гэтыя сумы могуць істотна адрознівацца паміж сабой.

6. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.

Прынятая ў нашай краіне метадыка прадугледжвае закрыццё рахунку 99 “Прыбыткі і страты” шляхам пералічэння сумы чыстага выніку гаспадарчай дзейнасці на рахунак 84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытыя страты)”...

Варыянты адказу:

- а) толькі ў канцы справаздачнага года;
- б) магчымы варыянт, калі рахунак 99 “Прыбыткі і страты” закрываецца штомесячна, аднак рэшткі на субрахунках, адкрытых да рахункаў 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці” і 91 “Іншыя даходы і расходы”, на працягу года павінны захоўвацца, што дасць неабходную інфармацыю для складання справаздачы аб прыбытках і стратах;
- в) толькі ў канцы справаздачнага месяца.

7. Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Што называецца рэфармацыяй балансу?

Варыянты адказу:

- а) закрыццё ў канцы справаздачнага перыяду рахункаў для ўліку вынікаў гаспадарчай дзейнасці і размеркавання атрыманага прыбытку паміж удзельнікамі гаспадарчага працэсу;
- б) падлік сум па раздзелах балансу і сумы валюты балансу пасля яго складання;
- в) зверка аднолькавых паказчыкаў балансу з іншымі формамі фінансавай справаздачнасці з мэтай знаходжання памылак у справаздачнасці.

3.7.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 58

Адлюстраваць на рахунках аперацыі па рэалізацыі прадукцыі і вызначэнні фінансавага выніку пры ўмове, што велічыня выручкі вызначаецца па моманце аплаты прадукцыі:

Аперацыя 1. Адгружана гатовая прадукцыя:

а) па адпускных цэнах уключна з падаткам на дабаўленую вартасць — 673 917 тыс. руб.;

б) фактычны сабекошт адгружанай прадукцыі — 428 329 тыс. руб.

Аперацыя 2. На бягучы рахунак паступілі грошы за адгружаную прадукцыю — 523 316 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічаны падатак на дабаўленую вартасць (стаўка — 20%, суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Адлюстроўваецца фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Пералічана пастаўшчыкам з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці — 186 316 тыс. руб.

Аперацыя 6. Іншыя даходы і расходы ў справаздачным перыядзе вызначыліся наступным чынам:

а) налічаны падлеглыя атрыманню штрафы, пеня і няўстойкі — 36 812 тыс. руб.;

б) налічаны падлеглыя выплаце штрафы, пеня і няўстойкі — 28 143 тыс. руб.;

в) спісана дэбіторская завiнавачанасць пакупнікоў прадукцыі, па якой закончыўся тэрмін іскавай даўнасці, — 13 127 тыс. руб.;

г) спісана на адпаведны рахунак сальда іншых даходаў і расходаў.

Заданне 59

Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі і асноўных сродкаў пры ўмове, што велічыня выручкі вызначаецца па моманце адгрузкі.

Аперацыя 1. У справядачным перыядзе прадпрыемствам адгружана пакупнікам прадукцыі па адпукных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 1 247 500 тыс. руб.

Аперацыя 2. Спісаны фактычны сабекошт адгружанай прадукцыі — 1 117 384 тыс. руб.

Аперацыя 3. Вызначыць падатак на дабаўленую вартасць пры ўмове, што падатак на дабаўленую вартасць выплачваецца па стаўцы 20%.

Аперацыя 4. Кіраўніцтвам арганізацыі прынята рашэнне прадаць асноўныя сродкі:

а) першапачатковая вартасць — 33 400 тыс. руб.;

б) налічаная амартызацыя — 10 123 тыс. руб.;

Аперацыя 5. Прададзены асноўныя сродкі:

а) дагаворная вартасць без падатку на дабаўленую вартасць — 20 000 тыс. руб.;

б) вызначыць падатак на дабаўленую вартасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам пры ўмове, што яго стаўка — 20%.

Аперацыя 6. Адлюстроўваецца фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 7. Адлюстроўваецца фінансавы вынік ад рэалізацыі асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

3.8. УЛІК КАПІТАЛУ І РЭЗЕРВАЎ

3.8.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Акцыянерны капітал.
- ◆ Дабавачны капітал.
- ◆ Капітал.
- ◆ Неразмеркаваны прыбытак.
- ◆ Пастулат.
- ◆ Прыбытак.
- ◆ Рэзервовы капітал.
- ◆ Рэзервы будучых расходаў і плацяжоў.
- ◆ Рэінвестыцыі.
- ◆ Рэінвесціраваны капітал.
- ◆ Фінансавы вынік.
- ◆ Чыстыя актывы.
- ◆ Эмісійны даход.

3.8.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што ўяўляе сабой капітал?

Варыянты адказу:

- а) патэнцыяльны доўг арганізацыі, верагодная магчымасць пагашэння якога абумоўлена ў пагадненні;
- б) рэшткавы інтарэс у актывах арганізацыі пасля выліку з іх усіх яе абавязацельстваў;
- в) прызнаныя абавязкі ажыццявіць выдаткоўванне сродкаў на вызначаныя мэты на працягу пэўнага тэрміну.

2. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якія групы класіфікуюць уліковыя рахункі ў сувязі з выдзяленнем капіталу як аб'екта рахункаводства?

Варыянты адказу:

- а) маёмасці;
- б) карэспандэнтаў;
- в) актываў;
- г) уласнікаў;
- д) даходаў;
- е) расходаў.

3. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Якім чынам сфармуляваны М. Дэ ля Портам у канцы XVII ст. пастулат ураўноўвае рэшткі на рахунках маёмасці і капіталу з рэшткамі на рахунках карэспандэнтаў?

Варыянты адказу:

- а) рознасць сальда рахункаў уласніка і карэспандэнтаў заўсёды раўняецца сальда рахункаў маёмасці;
- б) рознасць сальда рахункаў маёмасці і ўласніка заўсёды раўняецца рознасці сальда рахункаў карэспандэнтаў;
- в) рознасць сальда рахункаў маёмасці і карэспандэнтаў заўсёды раўняецца сальда рахункаў уласніка.

4. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Як падраздзяляецца капітал ў залежнасці ад крыніц яго стварэння?

Варыянты адказу:

- а) статутны, рэінвесціраваны, дабавачны;
- б) статутны, рэзервовы, дабавачны;
- в) складачны, рэінвесціраваны, дабавачны;

5. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці можна быць дэбетовым сальда на рахунку, які прызначаны для ўліку капіталу?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

6. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якіх рахунках улічваецца капітал?

Варыянты адказу:

- а) 76 “Разлікі з рознымі дэбітарамі і крэдытарамі”;
- б) 80 “Статутны капітал”;
- в) 83 “Дабавачны капітал”;
- г) 84 “Неразмеркаваны прыбытак (непакрытыя страты)”;
- д) 86 “Мэтавае фінансаванне”.

7. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што з’яўляецца мэтай рахункаводства з юрыдычнага пункту погляду?

Варыянты адказу:

- а) кантроль над выдаткаваннем матэрыяльных каштоўнасцей;
- б) кантроль над атрыманнем фінансавага выніку арганізацыі;
- в) кантроль над дзейнасцю гаспадарчага суб’екта.

8. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

На якія элементы падраздзяляецца гаспадарчы суб’ект?

Варыянты адказу:

- а) уласнік і адміністрацыя;
- б) адміністрацыя і дылеры;
- в) агенты і карэспандэнты;
- г) карэспандэнты і дылеры;
- д) агенты і брокеры.

9. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што з’яўляецца аб’ектам уліку юрыдычнай канцэпцыі дваінога запісу на рахунках?

Варыянты адказу:

- а) матэрыяльныя каштоўнасці;
- б) грашовыя сродкі;
- в) правы і абавязацельствы.

10. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Якое правіла дваінога запісу на рахунках сфармуляваў Э. Дэгранж у 1795 г.?

Варыянты адказу:

- а) дэбетуецца суб'ект, які атрымлівае, або аб'ект, які памяншаецца, а крэдытуецца суб'ект, які выдае, або аб'ект, які павялічваецца;
б) дэбетуецца суб'ект, які выдае, або аб'ект, які памяншаецца, а крэдытуецца суб'ект, які атрымлівае, або аб'ект, які павялічваецца;
в) дэбетуецца суб'ект, які атрымлівае, або аб'ект, які павялічваецца, а крэдытуецца суб'ект, які выдае, або аб'ект, які памяншаецца.

11. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці можна дэбетовае сальда па рахунках, прызначаных для ўліку патрабаванняў да трэціх асоб, пагашаць крэдытавым сальда па рахунках для ўліку абавязацельстваў перад трэцімі асобамі?

Варыянты адказу:

- а) так;
б) не.

12. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія адзнакі характарызуюць юрыдычную асобу?

Варыянты адказу:

- а) арганізацыйнае адзінства;
б) самастойнае выступленне ў грамадзянскім абароце ад свайго імя;
в) самастойная маёмасная адказнасць;
г) бесперапыннасць дзейнасці;
д) маёмасная адасобленасць.

13. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

На якім рахунку ўлічваецца эмісійны даход у Рэспубліцы Беларусь?

Варыянты адказу:

- а) 80 “Статутны капітал”;
б) 82 “Рэзервовы капітал”;
в) 83 “Дабавачны капітал”.

14. Неабходна выбраць некалькі варыянтаў адказу на пытанне.

Якія аперацыі і падзеі аказваюць непасрэдны ўплыў на велічыню капіталу арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) пераацэнка асноўных сродкаў;
б) набыццё асноўных сродкаў;
в) выкуп акцый у акцыянераў;
г) дадатковыя ўклады ў статутны фонд у выглядзе паявых узносаў;
д) эмісія акцый.

15. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці можна ажыццяўляць запісы па рахунку 80 “Статутны капітал” да ўнясення змяненняў у статут арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) так;
б) не.

16. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці павялічваецца першапачатковая вартасць асноўных сродкаў пры іх пераацэнцы?

Варыянты адказу:

- а) так;
б) не.

3.8.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 60

Баланс арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду прыведзены ў табліцы 25.

Табліца 25 — Баланс арганізацыі

Актывы		Уласны капітал і абавязальствы	
Артыкулы	Сума	Артыкулы	Сума
Асноўныя сродкі:	3 834 563	Асноўны капітал	4 789 882
першапачатковая вартасць	4 903 709	Резервовы капітал	269 112
амартызацыя (аднімаецца)	1 069 146	Дабавачны капітал	514 888
Гатовая прадукцыя	1 683 002	Прыбытак справаздачнага года	214 888
Разліковыя рахункі	271 205		
Баланс	5 788 770		5 788 770

На канец справаздачнага года абароты па субрахунках, адкрытых да рахункаў 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці” і 91 “Іншыя даходы і расходы”, складалі сумы, прыведзеныя ў табліцы 26.

Табліца 26 — Абароты па субрахунках, тыс. руб.

Найменне субрахунку	Дэбет	Крэдыт
90-1 “Выручка ад рэалізацыі”		1 457 975
90-2 “Падатак на дабаўленую вартасць”	222 403	
90-4 “Сабекошт рэалізацыі”	974 298	
90-5 “Кіраўніцкія расходы”	50 850	
90-9 “Прыбытак (страты) ад бягучай дзейнасці”	210 424	
91-1 “Іншыя даходы”		23 789
91-2 “Падатак на дабаўленую вартасць”	378	
91-4 “Іншыя расходы”	15 690	
91-9 “Сальда іншых даходаў і расходаў”	7 721	

1. Зрабіць рэфармацыйныя праводкі:

Аперацыя 1. У сувязі з заканчэннем справаздачнага года зачыць указанія субрахункі ўнутранымі запісамі на субрахункі 90-9 “Прыбытак (страты) ад бягучай дзейнасці” і 91-9 “Сальда іншых даходаў і расходаў”.

Аперацыя 2. Налічыць падатак на прыбытак па стаўцы 20%, пры ўмове што база пададкаабкладання прыбытку, вызначаная ў падатковым уліку, складае 303 469 тыс. руб.

Аперацыя 3. Вызначыць сальда па рахунку 99 “Прыбыткі і страты” і пералічыць яго на адпаведны рахунак.

2. Адлюстраваць іншыя гаспадарчыя аперацыі арганізацыі:

Аперацыя 4. Налічаны за кошт неразмеркаванага прыбытку дывідэнды заснавальнікам арганізацыі — 57 890 тыс. руб.

Аперацыя 5. Пералічаны з разліковага рахунку дывідэнды акцыянерам (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 6. За кошт неразмеркаванага прыбытку павялічаны рэзервовы капітал арганізацыі на суму 13 467 тыс. руб. і статутны капітал на 50 000 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстраваць на іх указанія вышэй гаспадарчыя аперацыі
2. Падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.
3. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 61

Адкарэкціруйце на велічыню інфляцыі прыбытак арганізацыі, разлічаны ў намінальных грашовых адзінках. Вызначце неразмеркаваны чысты прыбытак (з улікам інфляцыі) і суму сродкаў, якую арганізацыя можа выплаціць у якасці дывідэндаў.

Неабходная інфармацыя для разлікаў прыведзена ў табліцы 27.

Табліца 27 — Інфармацыя аб астатках бягучых актываў і абавязацельстваў, млн руб.

Паказчыкі	Гістарычная ацэнка астаткаў на канец справаздачнага перыяду	Астаткі на канец справаздачнага перыяду	
		Матэрыяльныя кароткатэрміновыя актывы па рыначных цэнах на пачатак перыяду	Фінансавыя актывы і абавязацельствы па пакупной здольнасці грошай на канец перыяду
1. Сыравіна, матэрыялы і іншыя аналагічныя актывы	1 217	1 127	×
2. Гатовая прадукцыя і тавары для рэалізацыі	1 952	1 808	×
3. Кароткатэрміновая дэбіторская завінавачанасць	1 132	×	1 039
4. Грашовыя сродкі	637	×	596
5. Кароткатэрміновыя фінансавыя ўкладанні	691	×	637
6. Іншыя абаротныя актывы	62	×	57
7. <i>Падрахунак абаротных актываў</i>			
8. Доўгатэрміновыя абавязацельствы	1 313	×	1 207
9. Кароткатэрміновыя крэдыты і пазыкі	1 016	×	934
10. Крэдыторская запазычанасць	1 403	×	1 289
11. Іншыя кароткатэрміновыя абавязацельствы	193	×	178
12. <i>Падрахунак абавязацельстваў</i>			
13. Велічыня чыстых кароткатэрміновых актываў			

Акрамя таго, ёсць даныя, што неразмеркаваны чысты прыбытак склаў 436 млн руб., а для далейшага развіцця сума рэінвесціравання павінна скласці 270 млн руб.

Заданне 62

Аперацыя 1. Пры стварэнні акцыянернага таварыства праведзена падпіска на 5 000 акцый па рыначным курсе 28 тыс. руб. за акцыю. На вартасць падпіскі пры намінальным кошце 25 тыс. руб. створаны статутны капітал акцыянернага таварыства.

Аперацыя 2. У лік аплаты кошту акцый паступілі:

- ◆ грашовыя сродкі на разліковы рахунак — 77 100 тыс. руб.;
- ◆ асноўныя сродкі — 43 400 тыс. руб.;
- ◆ абсталяванне — 9 500 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адлюстравачь па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаных гаспадарчых аперацый.
2. Вызначыць завінавачанасць акцыянераў за акцыі на момант стварэння акцыянернага таварыства.
3. Схематычна адлюстравачь стан рахункаў акцыянернага таварыства на момант яго стварэння.

Заданне 63

Неабходна адлюстравачь на рахунках наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. З мэтай давадзення ўліковай вартасці асноўных сродкаў да рыначнай вартасці іх узнаўлення ў сучасных цэнасных умовах праведзена іх пераацэнка. Першапачатковая вартасць асноўных сродкаў арганізацыі на пачатак года складала 758 600 тыс. руб., а сума накопленай амартызацыі — 325 020 тыс. руб. Каэфіцыент змянення вартасці асноўных сродкаў — 1,1483.

Аперацыя 2. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал арганізацыі на 450 000 тыс. руб.

Аперацыя 3. Акцыянерным таварыствам выкуплены ў акцыянераў па намінальнай вартасці ўласныя акцыі на суму 156 800 тыс. руб.

Аперацыя 4. Ануляваны выкупленыя ўласныя акцыі на суму 110 550 тыс. руб.

Аперацыя 5. Выкупленыя ў акцыянераў уласныя акцыі акцыянернага таварыства перададзены іншым акцыянерам па намінальнай вартасці, якія пералічылі на разліковы рахунак 29 600 тыс. руб.

Заданне 64

Неабходна адлюстравачь на рахунках установы адукацыі наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. З мэтай давадзення ўліковай вартасці асноўных сродкаў да рыначнай вартасці іх узнаўлення ў сучасных цэнасных умовах праведзена іх пераацэнка. Першапачатковая вартасць асноўных сродкаў арганізацыі на пачатак года складала 758 600 тыс. руб., а сума накопленай амартызацыі — 325 020 тыс. руб. Каэфіцыент змянення вартасці асноўных сродкаў — 1,1483.

Аперацыя 2. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал арганізацыі на 450 000 тыс. руб.

Аперацыя 3. У адпаведнасці з заключаным пагадненнем атрыманы з дзяржаўнага бюджэту сродкі мэтавага фінансавання на выкананне навукова-даследчай працы ў суме 96 000 тыс. руб.

Аперацыя 4. Выкарыстаны сродкі мэтавага фінансавання на пакрыццё выдаткаў, якія ажыццяўляліся ў працэсе выканання навуковадаследчай працы, на суму 84 000 тыс. руб.

Аперацыя 5. За кошт неразмержаванага прыбытку павялічаны рэзервовы капітал арганізацыі на суму 13 467 тыс. руб.

3.9. ФІНАНСАВАЯ СПРАВАЗДАЧНАСЦЬ АРГАНІЗАЦЫІ

3.9.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам

Дайце азначэнні наступным тэрмінам:

- ◆ Абаротны баланс.
- ◆ Кароткатэрміновыя актывы.
- ◆ Актыў.
- ◆ Артыкул балансу.
- ◆ Баланс актываў, абавязацельстваў і капіталу.
- ◆ Дырэктыўны баланс.
- ◆ Зводны баланс.
- ◆ Кансалідаваны баланс.
- ◆ Капітал арганізацыі.
- ◆ Ліквідацыйны баланс.
- ◆ Ліквіднасць актываў.
- ◆ Мадыфікацыя балансу.
- ◆ Матрычны (шахматны) баланс.
- ◆ Доўгатэрміновыя актывы.
- ◆ Пермутацыі.
- ◆ Перспектыўны баланс.
- ◆ Правізорны баланс.
- ◆ Рахунковы баланс.
- ◆ Сальдавы баланс.
- ◆ Санацыйны баланс.
- ◆ Справаздачнасць.
- ◆ Тэорыя двух радоў рахункаў.
- ◆ Уласны абаротны капітал.
- ◆ Уступны баланс.

3.9.2. Тэставыя заданні

1. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што з'яўляецца рэгістрам сінтэтычнага ўліку?

Варыянты адказу:

- а) журнал рэгістрацыі гаспадарчых аперацый;
- б) галоўная кніга;
- в) накапляльная ведамасць.

2. Неабходна выбраць адназначны адказ на пытанне.

Ці могуць аналітычныя рахункі змяшчаць натуральныя і працоўныя паказчыкі?

Варыянты адказу:

- а) так;
- б) не.

3. Неабходна выбраць адзін з некалькіх варыянтаў адказу на пытанне.

Што ўяўляе сабой субрахунак?

Варыянты адказу:

- а) рахунак, на якім адлюстроўваюць абагуленыя даныя рахункаводства аб маёмасці, капітале і абавязацельствах;
- б) рахунак, каторы ўваходзіць у склад іншага рахунку, які можна разглядаць як узбуйненую пазіцыю аналітычнага ўліку;
- в) рахунак, на якім адлюстроўваюцца падрабязныя характарыстыкі адзнак аб'ектаў уліку.

4. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў, каб закончыць прыведзены ніжэй сказ.*

Баланс змяшчае інфармацыю аб фінансавам стане арганізацыі...

Варыянты адказу:

- а) за ўвесь перыяд дзейнасці;
- б) на момант стварэння;
- в) за справаздачны год.

5. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Што адносіцца да ўласнага капіталу арганізацыі?

Варыянты адказу:

- а) асноўныя сродкі і кароткатэрміновыя актывы;
- б) акцыянерны капітал, неразмеркаваны прыбытак, дабавачны капітал і рэзервы;
- в) уласныя акцыі.

6. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Па якой вартасці ўключаюцца ў валюту балансу асноўныя сродкі?

Варыянты адказу:

- а) па першапачатковай;
- б) па ўзнаўленчай;
- в) па рэшткавай.

7. *Неабходна выбраць адзін ці некалькі варыянтаў адказу на пытанне.*

Да якога раздзелу балансу адносіцца рахунак “Матэрыялы”?

Варыянты адказу:

- а) кароткатэрміновыя абавязацельствы;
- б) кароткатэрміновыя актывы;
- в) доўгатэрміновыя актывы.

3.9.3. Заданні для практычных заняткаў

Заданне 65

На канец справаздачнага года арганізацыя мела афіцыйны баланс актываў, абавязацельстваў і капіталу, прыведзены ў табліцы 28.

Табліца 28 — Баланс актываў, абавязацельстваў і капіталу арганізацыі, складзены на аснове афіцыйна зацверджанай метадыкі

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.	Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.
I. Доўгатэрміновыя актывы		III. Уласны капітал	
Асноўныя сродкі	328 700	Статутны капітал	145 000
Нематэрыяльныя актывы	380	Уласныя акцыі	–4 200
Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы	4 400		
<i>Падрахунак па раздзелу I</i>	<i>333 480</i>	Рэзервовы капітал	36 625
II. Кароткатэрміновыя актывы		Дабавачны капітал	99 960
Запасы і выдаткі	427 030	Неразмеркаваны (нескарыстны) прыбытак (непакрытыя страты)	173 215
У тым ліку: сыравіна, матэрыялы і іншыя аналагічныя актывы	150 800		
іншыя запасы	5 780		
гатовае прадукцыя і тавары для рэалізацыі	270 450	IV. Доўгатэрміновыя абавязацельствы	
Расходы будучых перыядаў	120	Доўгатэрміновыя пазыкі	35 050
		<i>Падрахунак па раздзелу IV</i>	<i>35 050</i>
Падаткі па набытых таварах, работах і паслугах	25 100	V. Кароткатэрміновыя абавязацельствы	
		Кароткатэрміновыя крэдыты і пазыкі	226 850
		Крэдыторская запазычанасць	354 665
		У тым ліку: перад пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	302 675

Активы		Уласны капітал і абавязальствы	
Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.	Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.
Кароткатэрміновая дэбіторская завінавачанасць	243 600	па разліках з персаналам па аплаце працы	26 340
		па падатках і зборах	15 890
		па сацыяльным страхаванні і забеспячэнні	9 760
		перад удзельнікамі (заснавальнікамі)	56
Грашовыя сродкі	37 900	Рэзервы маючых быць плацяжоў	12
Іншыя кароткатэрміновыя актывы	12	Іншыя кароткатэрміновыя абавязальствы	9
<i>Падрахунак па раздзелу II</i>	<i>733 762</i>	<i>Падрахунак па раздзелу V</i>	<i>581 592</i>
Баланс	1 067 242	Баланс	1 067 242

Па артыкуле “Ўкладанні ў доўгатэрміновыя актывы” адлюстраваны выдаткі на падрыхтоўку эксплуатацыйных кадраў для асноўнай дзейнасці прадпрыемстваў, якія будуцца, і выдаткі на кансервацыю будаўніцтва ў памеры 309 млн руб.

У вартасці матэрыялаў па фактычным сабекошце, адлюстраванай па артыкуле “Сыравіна, матэрыялы і іншыя аналагічныя актывы”, транспартна-нарыхтоўчыя выдаткі складаюць 19 180 млн руб.

За перыяд функцыянавання акцыянернага таварыства ад моманту яго стварэння да моманту складання балансу, прыведзенага ў табліцы 28, з капіталам арганізацыі ажыццяўляліся наступныя аперацыі:

Аперацыя 1. У выніку падпіскі на акцыі і свабоднага іх продажу створаны статутны капітал акцыянернага таварыства. Акцыянеры набылі 550 000 акцый. Намінальная вартасць акцый была вызначана ў памеры 200 тыс. руб. за акцыю. Фактычна ўказаная колькасць акцый была прададзена за 135 000 млн руб.

Аперацыя 2. Зароблены капітал акцыянернага таварыства ў форме чыстага прыбытку склаў 265 700 млн руб.

Аперацыя 3. Была праведзена пераацэнка асноўных сродкаў, у выніку якой адбылося павелічэнне іх вартасці на 127 800 млн руб. і накопленай амартызацыі — на 65 340 млн руб.

Аперацыя 4. Агульны сход акцыянераў прыняў рашэнне павялічыць статутны капітал акцыянернага таварыства за кошт павелічэння намінальнай вартасці акцый да 250 тыс. руб. Рознасць паміж старай і новай намінальнай вартасцю раней прададзеных акцый вырашана пакрыць за кошт атрыманага эмісійнага даходу і налічанага дабавачнага капіталу ў выніку пераацэнкі асноўных сродкаў.

Аперацыя 5. Агульны сход акцыянераў прыняў рашэнне павялічыць статутны капітал акцыянернага таварыства за кошт дадатковай эмісіі 30 000 акцый. Пры намінальнай вартасці адной акцыі 250 тыс. руб. акцыі былі прададзены па рыначным курсе 300 тыс. руб. за акцыю.

Аперацыя 6. Акцыянерным таварыствам выкуплены ў акцыянераў 15 000 уласных акцый па рыначным курсе 280 тыс. руб. за акцыю.

Аперацыя 7. Налічаны дывідэнды акцыянерам за кошт атрыманага чыстага прыбытку ў памеры 55 860 млн руб.

Аперацыя 8. За кошт чыстага прыбытку налічаны рэзервовы капітал акцыянернага таварыства на суму 36 625 млн руб.

Неабходна скласці баланс актываў, абавязальстваў і капіталу акцыянернага таварыства на аснове капітальнай балансавай тэорыі, форма якога прыведзена ў табліцы 29.

Табліца 29 — Баланс актываў, абавязальстваў і капіталу арганізацыі, складзены на аснове капітальнай тэорыі двух радоў рахункаў

Маёмасць		Крыніцы капіталу	
Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.	Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.
I. Доўгатэрміновыя актывы		V. Уклады ўласнікаў у капітал	
Асноўныя сродкі		Набыццё акцый, долі ў маёмасці, паявыя ўзносы	
Нематэрыяльныя актывы			
Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы		Уласныя акцыі (долі), выкупленыя ў акцыянераў (заснавальнікаў)	
Доўгатэрміновая дэбіторская завінавачанасць			
<i>Падрахунак па раздзелу I</i>		<i>Падрахунак па раздзелу V</i>	
II. Кароткатэрміновыя актывы		VI. Капітал, зароблены арганізацыяй	
Запасы і выдаткі		Чысты прыбытак арганізацыі	
У тым ліку: сыравіна, матэрыялы і іншыя аналагічныя актывы		Дывідэнды, выплачаныя за кошт чыстага прыбытку	
гатоўная прадукцыя і тавары для рэалізацыі		Іншыя выплаты ўласнікам	
Кароткатэрміновыя дэбіторская завінавачанасць		Выдаткі, якія не павялічваюць вартасці асноўных сродкаў	
		Транспартна-нарыхтоўчыя выдаткі	
		Расходы на рэалізацыю	
		Расходы будучых перыядаў	
		Падаткі па набытых таварах, работах і паслугах	

Маёмасць		Крыніцы капіталу	
Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.	Раздзелы і артыкулы	Сума, млн руб.
Грашовыя сродкі		Рэзервы будучых расходаў	
Кароткатэрміновыя фінансавыя ўкладанні		Даходы будучых перыядаў	
Іншыя кароткатэрміновыя актывы		<i>Папрахунак на раздзелу VI</i>	
<i>Папрахунак на раздзелу II</i>		VII. Змяненне вартасці маёмасці	
III. Доўгатэрміновыя абавязацельствы		Павелічэнне першапачатковай (узнаўленчай) вартасці асноўных сродкаў у выніку пераацэнкі	
IV. Кароткатэрміновыя абавязацельствы		Павелічэнне накопленай амагатызацыі асноўных сродкаў у выніку іх пераацэнкі	
Кароткатэрміновыя крэдыты і пазыкі		Змяненне вартасці іншых актываў: даацэнка (+), уцэнка (-)	
Крэдыторская запазычанасць		Холдынгавы прыбытак (+), холдынгавыя страты (-)	
У тым ліку:		<i>Папрахунак на раздзелу VII</i>	
перад пастаўшчыкамі і падрадчыкамі		VIII. Іншае змяненне капіталу	
па разліках з персаналам па аплаце працы		Дармавыя паступленні	
па падатках і зборах		Бюджэтныя субсідыі, датацыі	
па сацыяльным страхаванні і забеспячэнні		Сродкі мэтавага фінансавання інвестараў	
Перад удзельнікамі (заснавальнікамі)		Іншае павелічэнне (+), памяншэнне (-) капіталу	
Іншыя кароткатэрміновыя абавязацельствы		<i>Папрахунак на раздзелу VIII</i>	
<i>Папрахунак на раздзелу IV</i>		Капітал (V + VI + VII + VIII)	
Капітал (I + II – III – IV)			

Раздзел 4. ПРЫКЛАДНЫЯ ЗАДАЧЫ ДЛЯ ПАДРЫХТОЎКІ ДА ЗДАЧЫ ЭКЗАМЕНУ

Заданне 66

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 30.

Табліца 30 — Баланс прадпрыемства

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 926 200	Статутны капітал	2 255 120
першапачатковая вартасць	3 874 043	Рэзервовы капітал	526 750
амартызацыя (аднімаецца)	947 843	Дабавачны капітал	1 298 900
Сыравіна, матэрыялы і іншыя каштоўнасці	1 035 780	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	268 253
Разліковыя рахункі	387 043		
Баланс	4 349 023	Баланс	4 349 023

Выканаць і адлюстраваць на рахунках пераацэнку асноўных сродкаў. Каэфіцыент змянення вартасці асноўных сродкаў — 1,1483.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуець наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал арганізацыі на 450 000 тыс. руб.

Аперацыя 2. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 8 600 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 3. Пералічана пастаўшчыкам з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці 256 316 тыс. руб.

Аперацыя 4. Паступілі ў касу грашовыя сродкі, атрыманыя з разліковага рахунку ў банку, — 37 500 тыс. руб.

Аперацыя 5. Выдадзены з касы грошы падсправаздачным асобам — 1 740 тыс. руб.

Аперацыя 6. У справаздачным перыядзе выдаткі арганізацыі на выпуск прадукцыі вызначыліся наступным чынам:

- а) матэрыялы — 826 540 тыс. руб.;
- б) заробная плата — 78 350 тыс. руб.;
- в) налічэнні на заробную плату ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна разлічыць);
- г) амагатызацыя асноўных сродкаў — 11 710 тыс. руб.;

д) электраэнергія, атрыманая ад энергазбытавай арганізацыі, — 8 215 тыс. руб. (без падатку на дабаўленую вартасць), стаўка падатку — 20%;

е) падатак на нерухомасць — 16 121 тыс. руб.

Аперацыя 7. Вызначыць і адлюстравыць на рахунках фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі пры ўмове, што незавершанай вытворчасці на пачатак справаздачнага перыяду не было, а на канец яе астаткі склалі 35 146 тыс. руб.

Аперацыя 8. Ад машынабудаўнічага завода паступіла абсталяванне, якое патрабуе мантажу, па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 36 116 тыс. руб.

Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 9. Паступіўшае абсталяванне перададзена ў мантаж на суму 20 315 тыс. руб.

Аперацыя 10. Выдаткі на мантаж склалі:

а) кошт скарыстаных матэрыялаў — 1 215 тыс. руб.;

б) зароботная плата рабочым — 430 тыс. руб.;

в) налічэнні, у вызначаных заканадаўствам памерах, на зароботную плату, налічаную за мантаж абсталявання (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 11. Перададзенае ў мантаж абсталяванне ўведзена ў эксплуатацыю. Вызначыць першапачатковую вартасць уведзенага ў эксплуатацыю абсталявання і адлюстравыць яго на рахунках (суму неабходна разлічыць).

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–11 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разніску аперацый 1–11 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 67

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 31.

Табліца 31 — Баланс прадпрыемства

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	1 546 215	Статутны капітал	1 524 040
першапачатковая вартасць	2 102 852	Рэзервовы капітал	46 313
амартызацыя (аднімаецца)	556 637	Дабавачны капітал	573 200
Матэрыялы	643 227	Доўгатэрміновыя крэдыты банкаў	113 290
Грашовыя сродкі	11 310		
Разліковыя рахункі	206 829	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	184 318
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	33 580		
Баланс	2 441 161	Баланс	2 441 161

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Пераведзены ў склад абаротных актываў асноўныя сродкі, прызначаныя для рэалізацыі:

а) узнáўленчая вартасць асноўных сродкаў — 217 116 тыс. руб.;

б) амартызацыя за перыяд эксплуатацыі — 91 136 тыс. руб.

Аперацыя 2. У сувязі з продажам спісана рэшткавая вартасць прызначаных для рэалізацыі асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 3. Налічана запазычанасць пакупніка за перададзеныя яму асноўныя сродкі:

а) па дагаворнай цане без падатку на дабаўленую вартасць — 210 000 тыс. руб.;

б) стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. Налічаны падлеглы пералічэнню ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Налічаны выдаткі па дэмантажу і ўстаноўцы прададзеных асноўных сродкаў, якія, у адпаведнасці з дагаворам, панёс прадавец:

а) скарыстаныя матэрыялы — 9 300 тыс. руб.;

б) зароботная плата — 1 200 тыс. руб.;

в) налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Аперацыя 6. Паступілі на разліковы рахунак дывідэнды па акцыях — 15 316 тыс. руб.

Аперацыя 7. Пералічана з разліковага рахунку пастаўшчыкам 136 815 тыс. руб.

Аперацыя 8. Паступіла на разліковы рахунак арэндная плата, налічаная авансам за квартал як даходы будучых перыядаў, — 37 150 тыс. руб.

Аперацыя 9. Спісваюцца даходы будучых перыядаў у суме арэнднай платы, якая адносіцца да справаздачнага месяца ($\frac{1}{3}$ частка паступіўшай сумы).

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Вызначыць і спісаць на адпаведны рахунак сальда аперацыйных даходаў і расходаў (суму неабходна разлічыць).
2. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–9 адкрыць схемы неабходных рахункаў.
3. Зрабіць разноску аперацый 1–9 па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Скласці новы баланс.

Заданне 68

У жніўні арганізацыя плануе зрабіць рамонт асноўных сродкаў агульнагаспадарчага прызначэння, каштарысная вартасць якога вызначана ў памеры 198 500 тыс. руб. Для раўнамернага ўключэння выдаткаў на рамонт асноўных сродкаў з пачатку года па жнівень уключна налічваўся рэзерв у памеры $\frac{1}{12}$ каштарыснай вартасці рамонтнага штомесячна. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках суму рэзерву, якая будзе налічана за ўказаны перыяд.

Па стане на 1 верасня баланс арганізацыі прыведзены ў табліцы 32.

Табліца 32 — Баланс арганізацыі

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 132 240
першапачатковая вартасць	4 633 810	Дабавачны капітал	1 375 803
амартызацыя (аднімаецца)	1 516 010	Неразмержаваны прыбытак	284 175
Матэрыялы	635 115	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	340 170
Разліковыя рахункі	307 108	Рэзервы маючых адбыцця	244 125
Незавершаная вытворчасць	316 490	плацяжоў	
Баланс	4 376 513	Баланс	4 376 513

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя арганізацыі:

Аперацыя 1. Налічана суму рэзерву на рамонт асноўных сродкаў, якая прыходзіцца на жнівень (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 2. Паступіў рахунак ад падраднай арганізацыі за выкананыя работы па рамонту асноўных сродкаў на суму без падатку на дабаўленую вартасць 178 170 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць — 20%. Зрабіць патрэбныя праводкі па налічэнні запазычанасці перад падраднай арганізацыяй, выкарыстанні створанага рэзерву і адлюстраванні выдаткаў будучых перыядаў.

Аперацыя 3. З разліковага рахунку пералічана:

а) падраднай арганізацыі за выкананыя работы па рамонце асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць);

б) пастаўшчыкам матэрыялаў — 43 840 тыс. руб.

Аперацыя 4. Іншыя агульнагаспадарчыя выдаткі вызначыліся наступным чынам:

а) скарыстаны матэрыялы — 585 тыс. руб.;

б) налічана заробатная плата — 25 718 тыс. руб.;

в) зроблены налічэнні на заробатную плату ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна разлічыць);

г) налічана амартызацыя асноўных сродкаў — 8 352 тыс. руб.

Аперацыя 5. Вызначыць і пералічыць на адпаведны рахунак агульнагаспадарчыя выдаткі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. У выніку пераацэнкі павялічана першапачатковая вартасць асноўных сродкаў на суму 215 240 тыс. руб.

Аперацыя 7. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках павялічэнне амартызацыі ў выніку пераацэнкі асноўных сродкаў.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 69

Баланс арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду меў артыкулы, прыведзеныя ў табліцы 33.

Табліца 33 — Баланс арганізацыі

Актывы		Уласны капітал і абавязальствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 678 563	Статутны капітал	2 278 751
першапачатковая вартасць	3 703 709	Рэзервовы капітал	525 112
амартызацыя (аднімаецца)	1 025 146		
Гатовая прадукцыя	125 300		
Баланс	2 803 863		2 803 863

Вызначыць і адлюстраваць на рахунках прыбытак прадпрыемства.

Аперацыя 1. У справаздачным перыядзе прадпрыемствам адгружана пакупнікам прадукцыі па адпукных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 117 500 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%. Усе крытэрыі прызнання выручкі выкананыя.

Аперацыя 2. Спісаны фактычны сабекошт адгружанай прадукцыі — 109 384 тыс. руб.

Аперацыя 3. Адлюстраваць падлеглы пералічэнню ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць па рэалізаванай прадукцыі.

Аперацыя 4. У справаздачным перыядзе прадпрыемства рэалізавала асноўныя сродкі:

- першапачатковая вартасць — 28 400 тыс. руб.;
- налічаная амартызацыя — 14 220 тыс. руб.;
- дагаворная вартасць без падатку на дабаўленую вартасць — 27 150 тыс. руб.;
- вызначыць падатак на дабаўленую вартасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам пры ўмове, што ён выплачваецца па стаўцы 20%.

Аперацыя 5. У справаздачным перыядзе мелі месца наступныя іншыя даходы і расходы:

- на разліковы рахунак паступілі запазычанасці, спісаныя раней як безнадзейныя, — 6 250 тыс. руб.;
- налічаны прызнаныя даўжнікамі штрафы за парушэнне ўмоў гаспадарчых дагавораў — 2 150 тыс. руб.; падатак на дабаўленую вартасць — 20%;
- выплачаны пакупнікам штрафы за парушэнне ўмоў гаспадарчых дагавораў — 1 650 тыс. руб.;
- апрыходаваны выяўленыя пры інвентарызацыі лішкі матэрыялаў — 230 тыс. руб.

Аперацыя 6. Налічыць падатак на прыбытак пры ўмове, што бухгалтарскі прыбытак раўняецца суме прыбытку, які вызначаны ў падатковым уліку (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 7. Адлюстраваць закрыццё рахунку 99 “Прыбыткі і страты”.

Аперацыя 8. На разліковы рахунак паступілі грошы ад пакупнікоў за адгружаную імі прадукцыю — 98 300 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

- Адкрыць схемы рахункаў і адлюстраваць на іх указанія вышэй гаспадарчыя аперацыі.
- Падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.
- Складзі абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 70

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 34.

Табліца 34 — Баланс прадпрыемства

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	1 546 215	Статутны капітал	1 524 040
першапачатковая вартасць	2 483 031	Рэзервовы капітал	46 313
амартызацыя (аднімаецца)	936 816	Дабавачны капітал	573 200
Матэрыялы	717 627	Кароткатэрміновыя крэдыты банкаў	113 290
Гатовая прадукцыя	125 600	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	184 318
Разліковыя рахункі	18 139		
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	33 580	Баланс	2 441 161
Баланс	2 441 161		

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. У справаздачным перыядзе выдаткі арганізацыі на выпуск прадукцыі вызначыліся наступным чынам:

- матэрыялы — 528 540 тыс. руб.;
- заработная плата — 65 347 тыс. руб.;
- налічэнні на заработную плату ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна разлічыць);
- амартызацыя асноўных сродкаў — 11 616 тыс. руб.;
- электраэнергія, атрыманая ад энергазбытавой арганізацыі, — 9 215 тыс. руб. (без падатку на дабаўленую вартасць), стаўка падатку — 20%;

е) падатак на нерухомасць і іншыя падаткі, падлеглыя ўключэнню ў сабекошт прадукцыі, — 5 383 тыс. руб.

Вызначыць і адлюстравачь на рахунках фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі пры ўмове, што незавершанай вытворчасці на пачатак справаздачнага перыяду не было, а на яго канец яе астаткі склалі 19 326 тыс. руб.

Аперацыя 2. Пераведзены ў склад абаротных актываў асноўныя сродкі, падлеглыя продажу:

а) узнаўленчая вартасць — 185 016 тыс. руб.;

б) налічаная за перыяд эксплуатацыі амартызацыя — 123 236 тыс. руб.

Аперацыя 3. Спісана рэшткавая вартасць прададзеных асноўных сродкаў (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 4. Налічана запазычанасць пакупніка за прададзеныя яму асноўныя сродкі:

а) па дагаворнай цане без падатку на дабаўленую вартасць — 75 560 тыс. руб.;

б) стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 5. Налічаны падлеглы пералічэнню ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. Вызначыць і спісаць на адпаведны рахунак фінансавы вынік ад рэалізацыі асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 7. На разліковы рахунак паступілі грошы ў аплату прададзеных асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 8. За кошт атрыманых кароткатэрміновых крэдытаў банкаў пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі і падрадчыкамі — 54 320 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–8 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–8 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці новы баланс.

Заданне 71

Баланс арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду меў артыкулы, прыведзеныя ў табліцы 35.

Табліца 35 — **Баланс арганізацыі**

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 834 563	Статутны капітал	3 267 058
першاپачатковая вартасць	4 903 709	Рэзервовы капітал	569 112
амартызацыя (аднімаецца)	1 069 146	Дабавачны капітал	438 329
Незавершаная вытворчасць	638 947		
Гатовае прадукцыя	17 931	Разлікі з пастаўшчыкамі	353 789
Разліковыя рахункі	136 847		
Баланс	4 628 288	Баланс	4 628 288

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Згодна са зводнай ведамасцю адлюстроўваецца налічэнне заробтнай платы:

а) рабочым асноўнай вытворчасці — 26 285 тыс. руб.;

б) рабочым дапаможнай вытворчасці — 6 315 тыс. руб.;

в) агульнавытворчаму персаналу — 11 656 тыс. руб.;

г) агульнагаспадарчаму персаналу — 15 987 тыс. руб.

Аперацыя 2. Зроблены налічэнні на заробтную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 3. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў:

а) цэхавага прызначэння — 6 013 тыс. руб.;

б) агульназавадскога прызначэння — 2 627 тыс. руб.

Аперацыя 4. Умоўна-пастаянныя выдаткі ў складзе агульнавытворчых выдаткаў складаюць 38%. Пералічыць на адпаведныя рахункі агульнавытворчыя і агульнагаспадарчыя выдаткі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Вызначыць фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі пры ўмове, што незавершаная вытворчасць на канец месяца складае 34 896 тыс. руб., і адлюстравачь яе на рахунках (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. Утрыманы з заробтнай платы працаўнікоў:

• падаходны падатак — 6 567 тыс. руб.;

• адлічэнні ў песніны фонд — 602 тыс. руб.;

• прафсаюзныя ўзносы — 602 тыс. руб.

Аперацыя 7. Пералічаны з разліковага рахунку:

- а) падаходны падатак (суму неабходна разлічыць);
- б) зробленыя налічэнні на заработную плату (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 8. Вызначыць суму заработнай платы, якую неабходна выплаціць рабочым і служачым арганізацыі, і адлюстраваць на рахунках пералічэнне грошай з разліковага рахунку на асабовыя рахункі працаўнікоў, адкрытыя ва ўстанове банка.

Аперацыя 9. Паступіла абсталяванне ад пастаўшчыкоў, якое патрабуе мантажу. Кошт абсталявання без падатку на дабаўленую вартасць — 12 990 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў рахунак па стаўцы 20%. Кошт абсталявання аплачаны з разліковага рахунку.

Аперацыя 10. Атрыманае абсталяванне перададзена ў мантаж.

Аперацыя 11. Выдаткі па мантажу вызначыліся наступным чынам:

- а) заработная плата — 569 тыс. руб.;
- б) налічэнні на заработную плату (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 12. Адлюстраваць на рахунках увядзенне ў эксплуатацыю асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстраваць на іх указаныя вышэй гаспадарчыя аперацыі.
2. Падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.
3. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 72

Баланс арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду меў артыкулы, прыведзеныя ў табліцы 36.

Табліца 36 — Баланс арганізацыі

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 834 563	Асноўны капітал	4 789 882
першапачатковая вартасць	4 903 709	Рэзервовы капітал	269 112
амартызацыя (аднімаецца)	1 069 146	Дабавачны капітал	514 888
Гатовае прадукцыя	1 683 002	Прыбытак справаздачнага года	214 888
Разліковыя рахункі	271 205		
Баланс	5 788 770	Баланс	5 788 770

На канец справаздачнага года абароты па субрахунках, адкрытых да рахункаў 90 “Даходы і расходы па бягучай дзейнасці” і 91 “Іншыя даходы і расходы”, складалі сумы, прыведзеныя ў табліцы 37.

Табліца 37 — Абароты па субрахунках, тыс. руб.

Найменне субрахунку	Дэбет	Крэдыт
90-1 “Выручка ад рэалізацыі прадукцыі, тавараў, работ, паслуг”		1 457 975
90-2 “Падатак на дабаўленую вартасць”	222 403	
90-4 “Сабekoшт рэалізаванай прадукцыі, тавараў, работ, паслуг”	974 298	
90-5 “Кіраўніцкія расходы”	50 850	
90-9 “Прыбытак (страты) ад бягучай дзейнасці”	210 424	
91-1 “Іншыя даходы”		23 789
91-2 “Падатак на дабаўленую вартасць”	378	
91-4 “Іншыя расходы”	15 690	
91-5 “Сальда іншых даходаў і расходаў”	7 721	

Неабходна адлюстраваць на рахунках прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

1. Аперацыі, абумоўленыя завяршэннем уліковага цыклу.

Аперацыя 1. У сувязі з заканчэннем справаздачнага года закрыць указаныя ў табліцы 37 субрахункі ўнутранымі запісамі на субрахунках 90-9 “Прыбытак (страты) ад бягучай дзейнасці”, 91-5 “Сальда іншых даходаў і расходаў”.

Аперацыя 2. Налічыць падатак на прыбытак па стаўцы 18%, пры ўмове, што падатковая база, вызначаная ў падатковым уліку, складае 303 469 тыс. руб.

Аперацыя 3. Вызначыць сальда па рахунку 99 “Прыбыткі і страты” і пералічыць яго на адпаведны рахунак.

2. Аперацыі, якія характарызуюць дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц.

Аперацыя 4. Налічаны за кошт неразмеркаванага прыбытку дывідэнды заснавальнікам прадпрыемства — 42 290 тыс. руб.

Аперацыя 5. Пералічаны з разліковага рахунку дывідэнды акцыянерам (суму неабходна вызначыць).
Аперацыя 6. За кошт неразмеркаванага прыбытку павялічаны рэзервовы капітал арганізацыі на суму 10 467 тыс. руб. і статутны капітал на 50 000 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстраваць на іх указаныя вышэй гаспадарчыя аперацыі.
2. Падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.
3. Складзі абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 73

На пачатак справаздачнага месяца сальда на рахунках арганізацыі складалі наступныя сумы:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 4 099 840 тыс. руб.;
- 02 “Амартызацыя асноўных сродкаў” — 953 480 тыс. руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 156 378 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 256 789 тыс. руб.;
- 60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 328 946 тыс. руб.;
- 66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках” — 489 320 тыс. руб.;
- 76 “Разлікі з дэбіторамі і крэдытарамі” (дэбіторы) — 123 725 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 1 707 152 тыс. руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 1 157 834 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал арганізацыі на суму 728 790 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана падраднай будаўнічай арганізацыі за выканання будаўнічых работ без падатку на дабаўленую вартасць 854 220 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 3. На разліковы рахунак паступілі грошы ад дэбітараў у лік пагашэння дэбіторскай завінаванасці на суму 75 425 тыс. руб.

Аперацыя 4. За кошт выданага банкам крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі ў памеры 213 644 тыс. руб.

Аперацыя 5. Уведзены ў эксплуатацыю здадзеныя падраднай будаўнічай арганізацыі аб’екты асноўных сродкаў — 687 328 тыс. руб.

Аперацыя 6. У выніку пераацэнкі павялічана першапачатковая вартасць асноўных сродкаў на суму 317 540 тыс. руб.

Аперацыя 7. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках павялічэнне амартызацыі ў выніку пераацэнкі асноўных сродкаў.

Аперацыя 8. Пералічана з разліковага рахунку падраднай будаўнічай арганізацыі за выканання будаўнічых работ 840 000 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
2. Зрабіць разноску аперацый 1–8 па адкрытых рахунках.
3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду і складзі абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 74

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства меў наступны выгляд (табліца 38).

Табліца 38 — Баланс прадпрыемства

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 043 116	Статутны капітал	669 791
першапачатковая вартасць	3 315 160	Рэзервовы капітал	110 000
амартызацыя (аднімаецца)	1 272 044	Дабавачны капітал	1 233 075
Матэрыялы	381 163	Кароткатэрміновыя крэдыты банкаў	315 218
Незавершаная вытворчасць	24 595	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	403 115
Гатовае прадукцыя	24 215		
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	258 110		
Баланс	2 731 199	Баланс	2 731 199

Адлюстраваць на рахунках аперацыі па ўліку выдаткаў арганізацыі.

Аперацыя 1. Панесеныя ў справаздачным перыядзе выдаткі арганізацыі характарызуюцца паказчыкамі, прыведзенымі ў табліцы 39.

Табліца 39 — Выдаткі арганізацыі

Змест гаспадарчай аперацыі	Выпуск прадукцыі	Будаўніцтва склада
1. Скарыстаны сыравіна і матэрыялы	326 213	22 600
2. Налічана розным арганізацыям за скарыстаныя энергію, вадзі і іншыя паслугі матэрыяльнага характару без падатку на дабаўленую вартасць, стаўка якога — 20%	28 284	4 315
3. Налічана зароботная плата	49 414	10 743
4. Зроблены адлічэнні ад зароботнай платы	?	?
5. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў	2 115	1 121
6. Налічаны экалагічны і зямельны падаткі	1 126	114

Аперацыя 2. Незавершаная вытворчасць на канец месяца ацэнена ў суме 19 800 тыс. руб. Вызначыць і апрацоўваць гатовую прадукцыю па фактычным сабекошце.

Аперацыя 3. У сувязі з завяршэннем будаўніцтва ўведзены ў эксплуатацыю склад па першапачатковай вартасці (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. На разліковы рахунак паступілі грошы ад дэбітараў у лік пагашэння дэбіторскай завінаванасці на суму 159 402 тыс. руб.

Аперацыя 5. За кошт дабавачнага капіталу павялічаны статутны капітал арганізацыі на 350 000 тыс. руб.

Аперацыя 6. Ажыццявіць і адлюстраваць на рахунках пераацэнку асноўных сродкаў, каэфіцыент змянення вартасці якіх — 1,1483.

Патрабаванне выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду і скласці новы баланс.

Заданне 75

Арганізацыя мяркуе здаць у кароткатэрміновую арэнду тэрмінам на 9 месяцаў памяшканне, якое патрабуе рамонт. Згодна з дагаворам выдаткі па рамонце асноўных сродкаў нясе арэндадаўца, які павінен яго выканаць да здачы памяшкання ў арэнду. Рамонт зроблены ў студзені. Выдаткі па рамонце, які ажыццяўляўся гаспадарчым спосабам, вызначыліся наступным чынам:

Аперацыя 1. Спісаны матэрыялы, скарыстаныя на рамонт асноўных сродкаў, — 23 110 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана зароботная плата рамонтным рабочым — 12 126 тыс. руб.

Аперацыя 3. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь (суму неабходна разлічыць).

Адлюстраваць на рахунках указаныя аперацыі і вызначыць агульную суму выдаткаў будучых перыядаў.

На 1 лютага баланс арганізацыі меў выгляд, прыведзены ў табліцы 40.

Табліца 40 — Баланс арганізацыі

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 836 200	Статутны капітал	3 248 516
першапачатковая вартасць	3 917 110	Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках	586 450
амартызацыя (аднімаецца)	1 080 910		
Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы	689 390	Разлікі з персаналам па аплаце працы	54 894
Абсталяванне да ўстаноўкі	126 780		
Каса	434 722	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	259 553
Выдаткі будучых перыядаў	62 321		
Баланс	4 149 413		

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуець прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Налічана за люты арэндная плата, якая адносіцца да здадзеных у арэнду асноўных сродкаў, у суме 24 500 тыс. руб. уключна за падаткам на дабаўленую вартасць.

Аперацыя 2. Налічаны падлеглы выплаце ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 3. Спісана доля выдаткаў на рамонт здадзеных у арэнду асноўных сродкаў, якая адносіцца да справаздачнага месяца (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Налічана амартызацыя здадзеных у арэнду асноўных сродкаў — 515 тыс. руб.

Аперацыя 5. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фінансавы вынік ад здачы ў арэнду асноўных сродкаў.

Аперацыя 6. Здадзены касірам грошы ў банк для залічэння на разліковы рахунак у суме 368 320 тыс. руб.

Аперацыя 7. З касы выплачана працаўнікам прадпрыемства запазычанасць па зароботнай плаце ў памеры 47 945 тыс. руб.

Аперацыя 8. Пeralічана з разліковага рахунку ў лік пагашэння запазычанасці па атрыманым кароткатэрміновым банкаўскім крэдыце 150 400 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу адкрыць схемы неабходных рахункаў.
2. Адлюстраваць па дэбеце і крэдыце адкрытых рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі.
3. Зрабіць разноску аперацый па адкрытых рахунках.
4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.
5. Скласці новы баланс.

Заданне 76

У будучым годзе арганізацыя плануе затраціць на рамонт асноўных сродкаў цэхавага прызначэння 520 млн руб. Рамонт будзе ажыццяўляцца паграднай рамонтнай арганізацыяй. З гэтай раўнамернага ўключэння гэтай сумы ў сабекошт прадукцыі кожнага месяца, кіраўніцтва арганізацыі вырашыла да пачатку работ па рамоне стварыць рэзерв фінансавых рэсурсаў на пакрыццё гэтых расходаў. Рэзерв налічваецца метадам уключэння ў сабекошт прадукцыі кожнага месяца $\frac{1}{12}$ каштарыснай вартасці расходаў на рамонт асноўных сродкаў. Патрабуецца вызначыць месячную суму рэзерву, суму створанага рэзерву са студзеня па жнівень і адлюстраваць яе на рахунках.

На пачатак справаздачнага месяца сальда на рахунках арганізацыі складалі наступныя сумы:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 3 850 298 тыс. руб.;
- 02 “Амартызацыя асноўных сродкаў” — 1 148 215 тыс. руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 978 420 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 401 315 тыс. руб.;
- 76 “Разлікі з рознымі дэбітарамі і крэдытарамі” (крэдытары) — 22 970 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 2 577 514 тыс. руб.;
- 82 “Рэзервовы капітал” — 93 150 тыс. руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 859 060 тыс. руб.;
- 84 “Неразмеркаваны прыбытак” — 529 124 тыс. руб.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. З разліковага рахунку паступілі грошы ў касу арганізацыі ў памеры 36 660 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічаны дывідэнды акцыянерам на суму 45 730 тыс. руб. за кошт прыбытку арганізацыі.

Аперацыя 3. Накіравана на павелічэнне рэзервовага капіталу 128 250 тыс. руб. неразмеркаванага прыбытку.

Аперацыя 4. Астатняя сума неразмеркаванага прыбытку накіравана на павелічэнне дабавачнага капіталу арганізацыі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. З разліковага рахунку пералічана акцыянерам запазычанасць па налічаных дывідэндах у памеры 45 730 тыс. руб.

Аперацыя 6. Павялічаны статутны капітал арганізацыі за кошт укладаў новых членаў таварыства. Грошы паступілі на разліковы рахунак у суме 19 500 тыс. руб.

Аперацыя 7. У жніўні паступіў рахунак паграднай рамонтнай арганізацыі за выкананя работы па рамоне асноўных сродкаў на суму 535 640 тыс. руб. без падатку на дабаўленую вартасць. Падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў рахунак заказчыку па стаўцы 20%. Вызначыць суму выдаткаў на рамонт асноўных сродкаў, якая адносіцца да будучых перыядаў і адлюстраваць указаную аперацыю на рахунках. Разлічыць суму выдаткаў будучых перыядаў, якую неабходна спісваць на павелічэнне агульнацэлавых расходаў з верасня па снежань справаздачнага года.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзеных астаткаў па рахунках і гаспадарчых аперацый 1–7 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–7 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 77

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прыведзены ў табліцы 41.

На прадпрыемстве выкарыстоўваецца бяспрэжвая арганізацыя вытворчасці.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Закуплены матэрыялы ў пастаўшчыкоў па дагаворных цэнах на суму 107 255 тыс. руб.; стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 2. На вытворчасць прадукцыі скарыстана матэрыялаў на суму 348 324 тыс. руб.

Табліца 41 — **Баланс прадпрыемства**

Актывы	Сума тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 115 750
першапачатковая вартасць	4 528 300	Рэзервовы капітал	528 300
амартызацыя (аднімаецца)	1 410 500	Дабавачны капітал	1 007 914
Сыравіна і матэрыялы	23 759	Разлікі з бюджэтам	—
Незавершаная вытворчасць	536 783	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	143 294
Падатак на дабаўленую вартасць	25 793		
Грашовыя сродкі	91 123		
Баланс	3 795 258	Баланс	3 795 258

Аперацыя 3. Налічана розным арганізацыям па рахунках за скарыстаную на вытворчасць прадукцыі энергію ўсіх відаў: кошт скарыстанай энергіі па дагаворных тарыфах — 57 240 тыс. руб.; стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. Налічана зароботная плата вытворчым рабочым прадпрыемства — 56 250 тыс. руб.

Аперацыя 5. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. У працэсе вытворчасці прадукцыі выкарыстоўвалася абсталаванне, норма амартызацыі якога складае 54 тыс. руб. на адзінку прадукцыі і перадатачныя прыстасаванні з нормай амартызацыі 12,8 тыс. руб. на адзінку прадукцыі. У справаздачным месяцы выраблена 560 адзінак прадукцыі. Налічыць вытворчым метадам амартызацыю актыўнай часткі асноўных сродкаў.

Аперацыя 7. Налічаны экалагічны падатак, велічыня якога залежыць ад аб'ёму вырабленай прадукцыі, — 5 316 тыс. руб.

Аперацыя 8. Налічаны падатак на нерухомасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам — 12 514 тыс. руб.

Аперацыя 9. Вызначыць фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі і адлюстраваць на рахунках яе апрыходаванне. Астаткі незавершанай вытворчасці на канец месяца — 49 048 тыс. руб.

Аперацыя 10. Уся вырабленая прадукцыя ў справаздачным месяцы адгружана пакупнікам па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 825 400 тыс. руб. У рахунак пакупнікам уключаны падатак на дабаўленую вартасць па стаўцы 20%. Кошт адгружанай прадукцыі на суму 217 310 тыс. руб. па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць не можа быць прызнаны як выручка, паколькі не выкананы ўсе ўмовы яе прызнання. Адлюстраваць на рахунках аперацыі па рэалізацыі прадукцыі.

Аперацыя 11. На бягучы рахунак паступілі грошы за адгружаную прадукцыю — 523 316 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага бухгалтарскага балансу і гаспадарчых аперацый 1–11 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–11 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Складзі новы баланс.

Заданне 78

1. Адлюстраваць у рахункаводстве стварэнне акцыянернага таварыства.

Аперацыя 1. Пры стварэнні акцыянернага таварыства зарэгістраваны акцыянерны капітал у памеры 427 млн руб. На гэтую суму рэалізавана 8 540 акцый намінальнай вартасцю 50 тыс. руб. за акцыю. Указаныя 8 540 акцый былі прададзеныя па рыначным курсе 52,5 тыс. руб. за акцыю. Вызначыць эмісійны даход і адлюстраваць указаную аперацыю на рахунках.

Аперацыя 2. У лік аплаты кошту акцый паступіла 217 420 тыс. бел. руб. і 23 023 дол. ЗША па курсе на момант іх унясення 3 000 бел. руб. за 1 дол. ЗША. Адлюстраваць указаную аперацыю на рахунках.

Аперацыя 3. Частка акцый была аплачана наступнымі матэрыяльнымі актывамі:

а) асноўнымі сродкамі — 83 216 тыс. руб.;

б) матэрыяламі — 23 127 тыс. руб.

2. Вызначыць завінаванасць акцыянераў за акцыі і складзі першапачатковы баланс акцыянернага таварыства.

У справаздачным месяцы мелі месца пералічаныя ніжэй факты гаспадарчага жыцця:

Аперацыя 4. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы па дагаворных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 623 000 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць пастаўшчыкі матэрыялаў у рахунак пакупніку ўключылі па стаўцы 20%.

Аперацыя 5. На выпуск прадукцыі скарыстана матэрыялаў на суму 578 378 тыс. руб.

Аперацыя 6. Прададзены залішнія матэрыялы іншым арганізацыям. Кошт прададзеных матэрыялаў па ўліковай вартасці — 55 217 тыс. руб., па цэнах продажу без падатку на дабаўленую вартасць — 71 200 тыс. руб.

Аперацыя 7. Паступілі грошы на разліковы рахунак ад пакупнікоў матэрыялаў — 48 630 тыс. руб.

Аперацыя 8. Пералічаны з разліковага рахунку грошы ў лік аплаты запазычанасці пастаўшчыкам матэрыялаў 200 600 тыс. руб.

Аперацыя 9. За кошт атрыманага кароткатэрміновага банкаўскага крэдыту пагашана запазычанасць пастаўшчыкам матэрыялаў — 52 100 тыс. руб.

Аперацыя 10. Ад машынабудаўнічага завода паступіла абсталюванне, якое не патрабуе мантажу, па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 49 115 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе складзенага першапачатковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–10 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–10 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 79

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства меў наступны выгляд (табліца 42).

Табліца 42 — Баланс прадпрыемства

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 646 598	Статутны капітал	1 653 310
першапачатковая вартасць	3 584 043	Рэзервовы капітал	456 230
амартызацыя (аднімаецца)	937 445	Дабавачны капітал	1 359 800
Сыравіна, матэрыялы і іншыя каштоўнасці	985 630	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	641 728
Незавершаная вытворчасць	415 170	Кароткатэрміновыя крэдыты банкаў	359 850
Разліковыя рахункі	423 520		
Баланс	4 470 918	Баланс	4 470 918

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. У справаздачным перыядзе мелі месца наступныя іншыя даходы і расходы:

а) на разліковы рахунак паступілі запазычанасці, спісаныя раней як безнадзейныя, — 7 128 тыс. руб.;

б) налічаны прызнаныя даўжнікамі штрафы за парушэнне ўмоў гаспадарчых дагавораў — 3 140 тыс. руб.;

в) выплачаны пакупнікам штрафы за парушэнне ўмоў гаспадарчых дагавораў — 1 116 тыс. руб.;

г) апыродаваны выяўленыя пры інвентарызацыі лішкі матэрыялаў — 173 тыс. руб.

Аперацыя 2. Акцыянерным таварыствам выкуплены ў акцыянераў па намінальнай вартасці ўласныя акцыі на суму 156 800 тыс. руб.

Аперацыя 3. Ануляваны выкупленыя ўласныя акцыі на суму 110 550 тыс. руб.

Аперацыя 4. Выкупленыя ў акцыянераў ўласныя акцыі акцыянернага таварыства перададзены іншым акцыянерам па намінальнай вартасці. У якасці платы за акцыі акцыянеры пералічылі на разліковы рахунак 29 600 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстраваць на іх указанія вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.

2. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 80

Баланс акцыянернага таварыства на пачатак справаздачнага перыяду меў артыкулы, прыведзеныя ў табліцы 43.

Табліца 43 — **Баланс акцыянернага таварыства**

Актывы		Уласны капітал і абавязальствы	
Артыкулы	Сума тыс. руб.	Артыкулы	Сума тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 614 463	Статутны капітал	2 536 800
першапачатковая вартасць	4 683 609	Дабавачны капітал	2 467 970
амартызацыя (аднімаецца)	1 069 146		
Разліковыя рахункі	220 100	Рэзервовы капітал	569 112
Гатовая прадукцыя	1 739 319		
Баланс	5 573 882	Баланс	5 573 882

Статутны фонд арганізацыі падзелены на 63 420 акцый, з якіх 6 342 акцыі з'яўляюцца прывілейнымі. У адпаведнасці з умовамі выпуску па прывілейных акцыях выплачваюцца дывідэнды ў памеры 16,5% ад іх намінальнай вартасці. Намінальная вартасць складае 40 тыс. руб. за акцыю.

У справаздачным годзе чысты прыбытак акцыянернага таварыства (пасля выплаты падаткаў, якія выплачваюцца за кошт прыбытку) склаў 732 140 тыс. руб.

Сход акцыянераў прыняў рашэнне скарыстаць на выплату дывідэндаў 37% чыстага прыбытку акцыянернага таварыства. Патрабуецца вызначыць:

- суму дывідэндаў, якая будзе выплачана па прывілейных акцыях;
- суму чыстага прыбытку, якая будзе накіравана на выплату дывідэндаў па простых акцыях;
- суму дывідэнду, якая прыходзіцца на 1 простую акцыю.

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Адлюстравець налічэнне дывідэндаў на рахунках, улічваючы, што ўладальнікамі прывілейных акцый з'яўляюцца працаўнікі акцыянернага таварыства.

Аперацыя 2. З разліковага рахунку пералічаны акцыянерам дывідэнды па акцыях у суме 178 350 тыс. руб.

Аперацыя 3. Астатняя сума дывідэндаў па рашэнні сходу акцыянераў капіталізавана і накіравана на павелічэнне статутнага капіталу арганізацыі (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 4. Ад пастаўшчыкоў паступілі матэрыялы па дагаворных цэнах на суму 681 600 тыс. руб., вартасць якіх па ўліковых цэнах прадпрыемства вызначалася ў памеры 657 893 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць пастаўшчыкі матэрыялаў уключылі ў рахунак пакупніку па стаўцы 20%.

Аперацыя 5. На выпуск прадукцыі скарыстана матэрыялаў па ўліковых цэнах на суму 356 378 тыс. руб.

Аперацыя 6. Налічана зароботная плата:

- вытворчым рабочым — 131 115 тыс. руб.;
- абслуговаму персаналу цэхаў — 31 146 тыс. руб.;
- персаналу заводакіраўніцтва — 28 115 тыс. руб.

Аперацыя 7. Зроблены адлічэнні на сацыяльнае страхаванне ў адпаведнасці з дзеючым ў Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 8. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў:

- цэхавага прызначэння — 54 736 тыс. руб.;
- агульнагаспадарчага прызначэння — 27 135 тыс. руб.

Аперацыя 9. Налічана за электраэнергію, скарыстаную:

- на вытворчыя мэты — 25 136 тыс. руб.;
- на асвятленне цэхаў — 1 273 тыс. руб.;
- на агульнагаспадарчыя патрэбы — 6 115 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае: адкрыць схемы рахункаў і адлюстравець на іх указанія вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць абароты, вызначыць сальда і скласці абаротную ведамасць на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 81

На пачатак справаздачнага месяца баланс арганізацыі прыведзены ў табліцы 44.

Табліца 44 — **Баланс арганізацыі**

Актывы		Уласны капітал і абавязальствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	1 163 400	Статутны капітал	1 976 750
першапачатковая вартасць	1 520 380	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	153 600
амартызацыя (аднімаецца)	356 980		
Матэрыялы	952 360	Разлікі з персаналам па аплаце працы	6 940
Незавершаная вытворчасць	17 800	Разлікі па сацыяльным страхаванні і забеспячэнні	1 620
Гатовая прадукцыя	15 200		
Баланс	2 148 760	Разлікі па падатках і зборах	9 850
		Баланс	2 148 760

Адлюстравач на рахунках аперацыі па ўліку выдаткаў і выпуску гатовых вырабаў.

Аперацыя 1. Спісаны скарыстаныя матэрыялы на вытворчасць прадукцыі — 527 500 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана зароботная плата:

а) вытворчым рабочым — 125 415 тыс. руб.;

б) абслуговаму персаналу цэхаў — 23 146 тыс. руб.

Аперацыя 3. Зроблены налічэнні на сумы налічанай зароботнай платы ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 4. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў цэхавага прызначэння — 15 236 тыс. руб.

Аперацыя 5. Налічана за электраэнергію (без падатку на дабаўленую вартасць, стаўка якога — 20%), скарыстаную:

а) на вытворчыя мэты — 14 236 тыс. руб.;

б) на асвятленне цэхаў — 1 183 тыс. руб.

Аперацыя 6. Налічаны экалагічны падатак, велічыня якога залежыць ад аб'ёму вырабленай прадукцыі, — 3 930 тыс. руб.

Аперацыя 7. Налічаны падатак на нерухомаць цэхавага прызначэння — 4 315 тыс. руб.

Аперацыя 8. На сабекошт прадукцыі адносяцца толькі пераменныя агульнавытворчыя выдаткі. Для раздзялення выдаткаў на пастаянныя і пераменныя выкарыстоўваецца метада мінімуму і максімуму. У сакавіку мінулага года, калі аб'ём вытворчасці склаў 7 856 т, сума агульнавытворчых выдаткаў складала 46 843 тыс. руб., а ў верасні, калі аб'ём вытворчасці быў найбольшым і склаў 10 133 т, іх сума дасягнула 63 949 тыс. руб. Спісаць на адпаведныя рахункі агульнавытворчыя выдаткі (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 9. Вызначыць фактычны сабекошт гатовых вырабаў пры ўмове, што незавершаная вытворчасць на канец месяца складала 16 326 тыс. руб.

Аперацыя 10. Апрыходавана гатовая прадукцыя па фактычным сабекошце (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 11. У справядным месяцы ўся вырабленая прадукцыя адгружана пакупнікам. Вартасць прадукцыі па адпаведных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 917 620 тыс. руб. Усе крытэрыі прызнання выручкі выкананы. Вызначыць і адлюстравач на рахунках бухгалтарскага ўліку фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі.

Аперацыя 12. Вызначыць падатак на дабаўленую вартасць па рэалізаванай прадукцыі па стаўцы 20%.

Аперацыя 13. Адлюстравач фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі (суму неабходна вызначыць).

Патрабуецца выканаць наступнае: адкрыць схемы бухгалтарскіх рахункаў і адлюстравач на іх указаныя вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць абароты, вызначыць сальда і класіфікацыю рахунковы баланс на канец справядчнага перыяду.

Заданне 82

1. Адлюстравач па дэбце і крэдыце адпаведных рахункаў указаныя гаспадарчыя аперацыі, зрабіць разноску па адкрытых рахунках і класіфікацыю першапачатковы баланс акцыянернага таварыства.

Аперацыя 1. Пры стварэнні акцыянернага таварыства зарэгістраваны статутны капітал зыходзячы з таго, што акцыянеры падпісаліся на 35 720 акцый намінальнай вартасцю 16 тыс. руб. за акцыю.

З указаных 35 720 акцый 29 580 прададзены не па намінальнай вартасці, а па рыначным курсе 19,7 тыс. руб. Адлюстравач на рахунках створаны статутны капітал, атрыманы эмісійны даход і запазычанасць акцыянераў за акцыі.

Аперацыя 2. У лік аплаты вартасці акцый паступіла:

а) на разліковы рахунак — 98 215 тыс. руб.;

б) на валютны рахунак — 3 180 дол. ЗША па курсе 8,1 тыс. руб. за 1 дол. ЗША;

в) асноўных сродкаў — 92 410 тыс. руб.;

г) матэрыялаў — 535 105 тыс. руб.

2. Пасля стварэння акцыянернага таварыства ў справядным месяцы мелі месца наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 3. Спісаны па ўліковых цэнах скарыстаныя матэрыялы на вытворчасць прадукцыі — 523 147 тыс. руб.

Аперацыя 4. Налічана зароботная плата:

а) вытворчым рабочым — 131 115 тыс. руб.;

б) абслуговаму персаналу цэхаў — 31 146 тыс. руб.

Аперацыя 5. Зроблены налічэнні на сумы налічанай зароботнай платы ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. Налічана амартызацыя па асноўных сродках цэхавага прызначэння — 54 736 тыс. руб.

Аперацыя 7. Налічана за электраэнергію, скарыстаную:

а) на вытворчыя мэты — 25 136 тыс. руб.;

б) на асвятленне цэхаў — 1 273 тыс. руб.

Аперацыя 8. Спісаны на адпаведны рахунак агульнавытворчыя выдаткі (суму неабходна разлічыць). Адпаведна з прынятай уліковай палітыкай ўся сума агульнавытворчых выдаткаў адносіцца на павелічэнне сабекошту прадукцыі.

Аперацыя 9. Вызначыць фактычны сабекошт готовых вырабаў пры ўмове, што незавершаная вытворчасць на канец месяца склала 18 246 тыс. руб.

Аперацыя 10. Апрыходаваць готовую прадукцыю па фактычным сабекошце (суму неабходна вызначыць).

Аперацыя 11. У справаздачным месяцы ўся вырабленая прадукцыя адгружана пакупнікам. Вартасць прадукцыі па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць — 836 500 тыс. руб. Вызначыць і адлюстравать на рахунках бухгалтарскага ўліку фінансавы вынік ад рэалізацыі прадукцыі.

Патрабуецца выканаць наступнае: адкрыць схемы рахункаў і адлюстравать на іх указаныя вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць абароты, вызначыць сальда і класіфікацыю абаротны баланс на канец справаздачнага перыяду.

Заданне 83

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства прыведзены ў табліцы 45.

Табліца 45 — Баланс прадпрыемства

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 117 800	Статутны капітал	2 132 240
першапачатковая вартасць	4 074 100	Дабавачны капітал	1 274 961
амартызацыя (аднімаецца)	956 300	Неразмеркаваны прыбытак	528 300
Гатовая прадукцыя	834 273	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	340 170
Разлікі з дэбіторамі	316 490		
Разліковыя рахункі	7 108		
Баланс	4 275 671	Баланс	4 275 671

Адлюстравать на рахунках наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Кіраўніцтва арганізацыі прыняло рашэнне прадаць асноўныя сродкі, у сувязі з чым яны пераводзяцца ў склад доўгатэрміновых актываў, прызначаных для продажу. На дату пераводу першапачатковая вартасць прызначаных для продажу асноўных сродкаў складала 33 400 тыс. руб., а налічаная амартызацыя — 10 123 тыс. руб.

Аперацыя 2. Вызначыць і адлюстравать на рахунках прыбытак прадпрыемства ад рэалізацыі асноўных сродкаў:

а) дагаворная вартасць без падатку на дабаўленую вартасць — 20 000 тыс. руб.;

б) вызначыць падатак на дабаўленую вартасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам пры ўмове, што ён выплачваецца па стаўцы 20%.

Аперацыя 3. У справаздачным перыядзе прадпрыемствам адгружана пакупнікам прадукцыі па адпускных цэнах без падатку на дабаўленую вартасць на суму 424 750 тыс. руб. Стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. Спісаны фактычны сабекошт адгружанай прадукцыі — 211 738 тыс. руб.

Аперацыя 5. Спісаны кіраўніцкія расходы, улічаныя на рахунок²⁶ “Агульнагаспадарчыя выдаткі”, — 24 816 тыс. руб.

Аперацыя 6. Вызначыць прыбытак ад рэалізацыі прадукцыі і агульную суму атрыманага арганізацыяй прыбытку (суму неабходна разлічыць).

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстравать на іх указаныя вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.

2. Скласіфікацыю абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 84

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства меў наступны выгляд (табліца 46).

Табліца 46 — Баланс прадпрыемства

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі	1 546 215	Статутны капітал	1 524 040
першапачатковая вартасць	2 483 031	Рэзервовы капітал	46 313
амартызацыя (аднімаецца)	936 816	Дабавачны капітал	573 200
Матэрыялы	717 627		
Незавершаная вытворчасць	17 133	Кароткатэрміновыя крэдыты банкаў	130 423
Гатовая прадукцыя	125 600		
Разліковыя рахункі	18 139		
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	33 580	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	184 318
Баланс	2 458 294	Баланс	2 458 294

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Пераведзены ў склад доўгатэрміновых актываў асноўныя сродкі, прызначаныя для продажу:

- а) узнаўленчая вартасць — 185 016 тыс. руб.;
- б) назапашаная амартызацыя — 123 236 тыс. руб.

Аперацыя 2. Спісана вартасць прададзеных асноўных сродкаў.

Аперацыя 3. Налічана запазычанасць пакупніка за перададзеныя яму асноўныя сродкі:

- а) па дагаворнай цане без падатку на дабаўленую вартасць — 75 560 тыс. руб.;
- б) стаўка падатку на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. Налічаны падлеглы пералічэнню ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Вызначыць і спісаць на адпаведны рахунак фінансавы вынік ад рэалізацыі асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. У справаздачным перыядзе затраты арганізацыі на выпуск прадукцыі вызначыліся наступным чынам:

- а) матэрыялы — 633 150 тыс. руб.;
- б) заробная плата — 99 343 тыс. руб.;
- в) налічэнні на заробную плату ў адпаведнасці з дзеючым у Рэспубліцы Беларусь заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).
- г) амартызацыя асноўных сродкаў — 22 127 тыс. руб.;
- д) электраэнергія, атрыманая ад энергазбытавой арганізацыі, — 10 213 тыс. руб. (без падатку на дабаўленую вартасць), стаўка падатку — 20%.

Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі пры ўмове, што рэшткі незавершанай вытворчасці на канец месяца склалі 23 210 тыс. руб.

Аперацыя 7. На разліковы рахунак паступілі грошы ў аплату прададзеных асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 8. За кошт атрыманых кароткатэрміновых крэдытаў банкаў пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі і падрадчыкамі — 54 320 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае: на падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый 1–8 адкрыць схемы патрэбных рахункаў, зрабіць разноску аперацый 1–8 па адкрытых рахунках, вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду і скласці новы баланс.

Заданне 85

Баланс арганізацыі на пачатак справаздачнага перыяду меў артыкулы, прыведзеныя ў табліцы 47.

Табліца 47 — **Баланс арганізацыі**

Актывы		Уласны капітал і абавязацельствы	
Артыкулы	Сума, тыс. руб.	Артыкулы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	3 834 563	Асноўны капітал	3 267 058
першапачатковая вартасць	4 903 709	Рэзервовы капітал	569 112
амартызацыя (аднімаецца)	1 069 146	Дабавачны капітал	438 329
Незавершаная вытворчасць	638 947	Разлікі з пастаўшчыкамі	353 789
Гатовае прадукцыя	17 931		
Разліковыя рахункі	136 847	Баланс	4 628 288
Баланс	4 628 288		

Дзейнасць арганізацыі за справаздачны месяц характарызуюць прыведзеныя ніжэй гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Скарыстаны матэрыялы:

- а) на выпуск прадукцыі — 348 230 тыс. руб.;
- б) на патрэбнасці цэха — 29 127 тыс. руб. (каэфіцыент пераменных выдаткаў складае 0,86).

Аперацыя 2. Згодна са зводнай ведамасцю адлюстроўваецца налічэнне заробнай платы:

- а) рабочым асноўнай вытворчасці — 26 285 тыс. руб.;
- б) рабочым дапаможнай вытворчасці — 6 315 тыс. руб.;
- в) агульнавытворчаму персаналу — 11 656 тыс. руб. (каэфіцыент пераменных выдаткаў складае 0,35).

Аперацыя 3. Зроблены налічэнні на заробную плату ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў цэхавага прызначэння — 6 013 тыс. руб. (каэфіцыент пераменных выдаткаў складае 0,59).

Аперацыя 5. Пералічыць на адпаведныя рахункі агульнавытворчыя выдаткі (сумы неабходна разлічыць).

Аперацыя 6. Вызначыць фактычны сабекошт вырабленай прадукцыі пры ўмове, што незавершаная вытворчасць на канец месяца складае 34 896 тыс. руб., і адлюстравать яе на рахунках (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 7. Налічаны падаходны падатак на заработную плату — 6 567 тыс. руб.

Аперацыя 8. Вызначыць суму зароботнай платы, якую неабходна выплаціць рабочым і служачым прадпрыемства, і адлюстравать на рахунках пералічэнне грошай з разліковага рахунку на карт-рахункі працаўнікоў арганізацыі, адкрытыя ва ўстанове банка.

Аперацыя 9. Паступіла абсталяванне ад пастаўшчыкоў, якое патрабуе мантажу. Вартасць абсталявання без падатку на дабаўленую вартасць — 12 990 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў рахунак па стаўцы 20%. Вартасць абсталявання аплачана з разліковага рахунку.

Аперацыя 10. Атрыманае абсталяванне перададзена ў мантаж.

Аперацыя 11. Выдаткі па мантажу вызначыліся наступным чынам:

а) зароботная плата — 569 тыс. руб.;

б) налічэнні на заработную плату (суму неабходна разлічыць).

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адкрыць схемы рахункаў і адлюстравать на іх указанія вышэй гаспадарчыя аперацыі, падлічыць абароты і вызначыць сальда на канец перыяду.

2. Складзі абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

Заданне 86

На пачатак справаздачнага месяца рэшткі на рахунках арганізацыі складалі:

01 “Асноўныя сродкі” — 4 099 840 тыс. руб.;

02 “Амартызацыя асноўных сродкаў” — 953 480 тыс. руб.;

10 “Матэрыялы” — 156 378 тыс. руб.;

51 “Разліковыя рахункі” — 433 156 тыс. руб.;

60 “Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі” — 328 946 тыс. руб.;

66 “Разлікі па кароткатэрміновых крэдытах і пазыках” — 489 320 тыс. руб.;

76 “Разлікі з дэбіторамі і крэдытарамі” (дэбіторы) — 123 725 тыс. руб.;

80 “Статутны капітал” — 1 883 519 тыс. руб.;

83 “Дабавачны капітал” — 1 157 834 тыс. руб.

У справаздачным месяцы мелі месца наступныя гаспадарчыя аперацыі і падзеі:

Аперацыя 1. Акцыянерным таварыствам выкуплена 5 100 уласных акцый па намінальнай вартасці 30 тыс. руб. за акцыю.

Аперацыя 2. Прададзена 4 250 выкупленых раней уласных акцый іншым акцыянерам па рыначным курсе 32,5 тыс. руб.

Аперацыя 3. Налічана падраднай будаўнічай арганізацыі за выканання будаўнічых работ без падатку на дабаўленую вартасць 854 220 тыс. руб. Падатак на дабаўленую вартасць — 20%.

Аперацыя 4. За кошт выдадзенага банкам крэдыту пагашана запазычанасць перад пастаўшчыкамі ў памеры 213 644 тыс. руб.

Аперацыя 5. Уведзены ў эксплуатацыю здадзеныя падраднай будаўнічай арганізацыяй аб’екты асноўных сродкаў на суму 687 328 тыс. руб.

Аперацыя 6. Шляхам індэксацыі першапачатковай вартасці з выкарыстаннем каэфіцыента пераразліку пераацэнены асноўныя сродкі. Вызначыць і адлюстравать у сістэме рахункаў прырост вартасці асноўных сродкаў.

Аперацыя 7. Вызначыць і адлюстравать на рахунках павелічэнне амартызацыі ў выніку пераацэнкі асноўных сродкаў (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 8. У адпаведнасці з інвестыцыйнай праграмай з дзяржаўнага бюджэту арганізацыя атрымала сродкі мэтавага фінансавання ў суме 936 000 тыс. руб.

Аперацыя 9. Пералічана з разліковага рахунку падраднай будаўнічай арганізацыі за выканання будаўнічых работ 840 000 тыс. руб.

Аперацыя 10. Выкарыстаны сродкі мэтавага фінансавання на пакрыццё выдаткаў, якія ажыццяўляліся ў адпаведнасці з інвестыцыйнай праграмай, на суму 840 000 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. Адлюстравать па дэбце і крэдыце адпаведных рахункаў указанія гаспадарчыя аперацыі

2. Зрабіць разноску аперацый 1–10 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Складзі абаротную ведамасць па адкрытых рахунках за справаздачны перыяд.

Заданне 87

На пачатак справаздачнага перыяду баланс прадпрыемства меў наступны выгляд (табліца 48).

Табліца 48 — **Баланс прадпрыемства**

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязацельствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 043 116	Статутны капітал	669 791
першапачатковая вартасць	3 315 160	Рэзервовы капітал	366 959
амартызацыя (аднімаецца)	1 272 044	Дабавачны капітал	1 233 075
Матэрыялы	381 163	Кароткатэрміновыя крэдыты банкаў	315 218
Незавершаная вытворчасць	24 595	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	403 115
Разліковыя рахункі	281 174		
Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі	258 110		
Баланс	2 988 158	Баланс	2 988 158

Адлюстраваны на рахунках аперацыі па ўліку выдаткаў арганізацыі:

Аперацыя 1. Панесеныя ў справаздачным перыядзе выдаткі арганізацыі характарызуюцца наступнымі паказчыкамі (табліца 49).

Табліца 49 — **Выдаткі арганізацыі**

Змест гаспадарчай аперацыі	Выпуск прадукцыі	Будаўніцтва склада
1. Скарыстаны сыравіна і матэрыялы	343 814	28 350
2. Налічана розным арганізацыям за скарыстаныя энергію, ваду і іншыя паслугі матэрыяльнага характару без падатку на дабаўленую вартасць, стаўка якога — 20%	32 131	6 816
3. Налічана зароботная плата	56 310	11 514
4. Зроблены налічэнні на зароботную плату	?	?
5. Налічана амартызацыя асноўных сродкаў	2 374	1 121
6. Налічаны экалагічны, зямельны і іншыя падаткі, якія ўключаюцца ў сабекошт прадукцыі	1 126	114

Аперацыя 2. Незавершаная вытворчасць на канец месяца ацэнена ў суме 19 800 тыс. руб. Вызначыць і апрыходаваць гатовую прадукцыю па фактычным сабекошце.

Аперацыя 3. У сувязі з завяршэннем будаўніцтва ўведзены ў эксплуатацыю склад па першапачатковай вартасці (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Утрыманы з зароботнай платы:

а) падаходны падатак — 9 384 тыс. руб.;

б) адлічэнні ў пенсійны фонд у памеры 1% ад налічанай сумы (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. Вызначыць суму зароботнай платы, падлеглую выплаце працаўнікам, і пералічыць яе з разліковага рахунку на асабовыя рахункі працаўнікоў.

Аперацыя 6. За кошт дабавачнага фонду павялічаны статутны фонд арганізацыі на 350 000 тыс. руб.

Аперацыя 7. Ажыццявіць і адлюстраваны на рахунках пераацэнку асноўных сродкаў. Каэфіцыент змянення вартасці асноўных сродкаў — 1,1483.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу і гаспадарчых аперацый адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Складзі новы баланс.

Заданне 88

Арганізацыя мяркуе здаць у кароткатэрміновую арэнду тэрмінам на 9 мес. памяшканне, якое патрабуе рамонт. Згодна з дагаворам выдаткі па рамонце асноўных сродкаў нясе арэндадаўца, які павінен яго выканаць да здачы памяшкання ў арэнду. Рамонт зроблены ў студзені. Выдаткі па рамонце, які ажыццяўляўся гаспадарчым спосабам, раскрываюць прыведзеныя ніжэй аперацыі:

Аперацыя 1. Спісаны матэрыялы, скарыстаныя на рамонт асноўных сродкаў, — 37 115 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічана зароботная плата рамонтным рабочым — 18 316 тыс. руб.

Аперацыя 3. Зроблены налічэнні на зароботную плату ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь (суму неабходна вызначыць).

Адлюстраваны на рахунках указаныя аперацыі і вызначыць агульную суму выдаткаў будучых перыядаў.

На 1 лютага баланс арганізацыі меў выгляд, прыведзены ў табліцы 50.

Табліца 50 — Баланс арганізацыі

Актывы	Сума, тыс. руб.	Уласны капітал і абавязальствы	Сума, тыс. руб.
Асноўныя сродкі:	2 836 200	Статутны капітал	2 990 815
першапачатковая вартасць	3 917 110	Разлікі па кароткатэр- міновых крэдытах і па- зыках	586 450
амартызацыя (аднімаецца)	1 080 910		
Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы	431 689	Разлікі з персаналам па аплаце працы	54 894
Абсталяванне да устаноўкі і будаўнічыя матэрыялы	126 780		
Каса	434 722	Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі	259 553
Выдаткі будучых перыядаў	62 321		
Баланс	3 891 712	Баланс	3 891 712

У лютым мелі месца выкладзеныя ніжэй наступныя гаспадарчыя аперацыі:

Аперацыя 1. Налічана арэндная плата за здадзеныя ў арэнду асноўныя сродкі за люты 24 500 тыс. руб. уключна за падаткам на дабаўленую вартасць.

Аперацыя 2. Налічаны падлеглыя выплаце ў бюджэт падатак на дабаўленую вартасць (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 3. Спісана доля выдаткаў на рамонт здадзеных у арэнду асноўных сродкаў, якая адносіцца да справаздачнага месяца (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 4. Налічана амартызацыя здадзеных у арэнду асноўных сродкаў — 515 тыс. руб.

Аперацыя 5. Вызначыць і адлюстраваць на рахунках фінансава вынік ад здачы ў арэнду асноўных сродкаў.

Аперацыя 6. У справаздачным перыядзе мелі месца наступныя іншыя даходы і расходы:

- а) на разліковы рахунак паступіла запазычанасць, спісаная раней як безнадзейная, — 8 140 тыс. руб.;
- б) налічаны прызнаныя даўжнікамі штрафы за парушэнне ўмоў гаспадарчых дагавораў — 6 316 тыс. руб.;
- в) выплачаны пакупнікам штрафы за парушэнне ўмоў гаспадарчых дагавораў — 1 439 тыс. руб.;
- г) апырходаваны выяўленыя пры інвентарызацыі лішкі матэрыялаў — 467 тыс. руб.

Патрабуецца выканаць наступнае:

- 1. На падставе прыведзенага рахунковага балансу адкрыць схемы неабходных рахункаў.
- 2. Адлюстраваць па дэбце і крэдыце адпаведных рахункаў указанія гаспадарчыя аперацыі.
- 3. Зрабіць разноску аперацый па адкрытых рахунках.
- 4. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду і скласці новы баланс.

Заданне 89

У наступным годзе арганізацыя плануе затраціць на рамонт асноўных сродкаў цэхавага прызначэння 520 млн руб. Рамонт будзе ажыццяўляцца падраднай рамонтнай арганізацыяй. З мэтай раўнамернага ўключэння гэтай сумы ў сабекошт прадукцыі кожнага месяца кіраўніцтва арганізацыі вырашыла да завяршэння работ па рамонце стварыць рэзерв фінансавых рэсурсаў на пакрыццё гэтых расходаў шляхам уключэння ў сабекошт прадукцыі кожнага месяца 1/12 каштарыснай вартасці расходаў на рамонт асноўных сродкаў. Патрабуецца вызначыць падлеглую рэзерванню месячную суму рэзерву і адлюстраваць ва ўліку суму створанага рэзерву са студзеня па жнівень.

На пачатак справаздачнага месяца рэшткі на рахунках арганізацыі складалі:

- 01 “Асноўныя сродкі” — 3 850 298 тыс. руб.;
- 02 “Амартызацыя асноўных сродкаў” — 1 148 215 тыс. руб.;
- 10 “Матэрыялы” — 978 420 тыс. руб.;
- 51 “Разліковыя рахункі” — 401 315 тыс. руб.;
- 76 “Разлікі з рознымі дэбіторамі і крэдыторамі” (крэдыторы) — 22 970 тыс. руб.;
- 80 “Статутны капітал” — 2 577 514 тыс. руб.;
- 82 “Рэзервовы капітал” — 93 150 тыс. руб.;
- 83 “Дабавачны капітал” — 859 060 тыс. руб.;
- 84 “Неразмеркаваны прыбытак” — 529 124 тыс. руб.

У справаздачным месяцы мелі месца наступныя гаспадарчыя аперацыі і падзеі:

Аперацыя 1. З разліковага рахунку паступілі грошы ў касу арганізацыі ў памеры 36 660 тыс. руб.

Аперацыя 2. Налічаны дывідэнды акцыянерам на суму 45 730 тыс. руб. за кошт прыбытку арганізацыі.

Аперацыя 3. Накіравана на павелічэнне рэзервовага капіталу 128 250 тыс. руб. неразмеркаванага прыбытку.

Аперацыя 4. Астатняя сума неразмеркаванага прыбытку накіравана на павелічэнне дабавачнага капіталу арганізацыі (суму неабходна разлічыць).

Аперацыя 5. З разліковага рахунку пералічана акцыянерам запазычанасць па налічаных дывідэндах у памеры 45 730 тыс. руб.

Аперацыя 6. Павялічаны статутны капітал арганізацыі за кошт укладаў новых членаў таварыства. Грошы паступілі на разліковы рахунак у суме 19 500 тыс. руб.

Аперацыя 7. У жніўні паступіў рахунак паграднай рамонтнай арганізацыі за выкананя работы па рамонце асноўных сродкаў на суму 535 640 тыс. руб. без падатку на дабаўленую вартасць. Падатак на дабаўленую вартасць уключаны ў рахунак заказчыку па стаўцы 20%. Вызначыць суму выдаткаў на рамонт асноўных сродкаў, якая адносіцца да будучых перыядаў, і адлюстраваць указаную аперацыю на рахунках. Вызначыць суму выдаткаў будучых перыядаў якую неабходна спісаць на павелічэнне агульнаэхаваых расходаў з верасня па снежань месяцы справаздачнага года.

Патрабуецца выканаць наступнае:

1. На падставе прыведзеных сальда па рахунках і гаспадарчых аперацый 1–7 адкрыць схемы неабходных рахункаў.

2. Зрабіць разноску аперацый 1–7 па адкрытых рахунках.

3. Вызначыць сальда на канец справаздачнага перыяду.

4. Скласці абаротную ведамасць па сінтэтычных рахунках.

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

Шаўлюкоў, А. П. Асновы рахунказнаўства : вучэб. дапам. / А. П. Шаўлюкоў. — Гомель : Бел. гандлёва-экан. ун-т спажыв. каап., 2011. — 404 с.

Снитко, М. А. Теория бухгалтерского учета : учеб. пособие / М. А. Снитко. — Минск : Соврем. шк., 2006. — 312 с.

Бухгалтерский учет, анализ и аудит : учеб. пособие / П. Г. Пономаренко [и др.] ; под общ. ред. П. Г. Пономаренко. — Минск : Выш. шк., 2010. — 558 с.

Типовой план счетов бухгалтерского учета и Инструкция о порядке применения типового плана счетов бухгалтерского учета : утв. постановлением М-ва финансов Респ. Беларусь от 29 июня 2011 г. № 50 // КонсультантПлюс : Беларусь. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО “ЮрСпектр”. – Минск, 2012.

ЗМЕСТ

Уводзіны.....	3
Раздзел 1. Асновы рахунказнаўства.....	4
1.1. Улік у сістэме кіравання дзейнасцю арганізацыі	4
1.1.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	4
1.1.2. Семінар “Сутнасць уліку і яго роля ў кіраванні эканомікай”	5
1.1.3. Тэставыя заданні.....	5
1.2. Дакументацыя і інвентарызацыя.....	8
1.2.1. Семінар “Уліковая дакументацыя і інвентарызацыя — пачатковы этап уліковай працэдуры”.....	8
1.2.2. Тэставыя заданні.....	8
1.2.3. Заданні для практычных заняткаў	11
1.3. Рахункі і двайны запіс.....	12
1.3.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	12
1.3.2. Тэставыя заданні.....	14

1.3.3. Заданні для практычных заняткаў	25
1.4. Улік гаспадарчых працэсаў	28
1.4.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	28
1.4.2. Тэставыя заданні.....	29
1.4.3. Заданні для практычных заняткаў	35
1.5. Рахунковы баланс як элемент метаду рахункаводства	39
1.5.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	39
1.5.2. Тэставыя заданні.....	39
1.5.3. Заданні для практычных заняткаў	42
1.6. Формы, рэгістры і арганізацыя рахункаводства	45
1.6.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	45
1.6.2. Тэставыя заданні.....	45
1.6.3. Заданні для практычных заняткаў	49
Раздел 2. Прыкладныя заданні для падрыхтоўкі да здачы заліку.....	52
Раздел 3. Рахункаводства ў арганізацыях.....	65
3.1. Улік грашовых сродкаў, фінансавых інвестыцый і разлікаў.....	65
3.1.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	65
3.1.2. Тэставыя заданні.....	65
3.1.3. Заданні для практычных заняткаў	67
3.2. Улік укладанняў у доўгатэрміновыя актывы, асноўных сродкаў і нематэрыяльных актываў.....	69
3.2.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	69
3.2.2. Тэставыя заданні.....	69
3.2.3. Заданні для практычных заняткаў	72
3.3. Улік вытворчых запасаў.....	79
3.3.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	79
3.3.2. Тэставыя заданні.....	80
3.3.3. Заданні для практычных заняткаў	83
3.4. Улік разлікаў з персаналам па аплаце працы.....	88
3.4.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	88
3.4.2. Тэставыя заданні.....	88
3.4.3. Заданні для практычных заняткаў	90
3.5. Улік выдаткаў і калькуляванне сабекошту прадукцыі, тавараў, работ і паслуг	92
3.5.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	92
3.5.2. Тэставыя заданні.....	93
3.5.3. Заданні для практычных заняткаў	96
3.6. Улік гатовай прадукцыі і яе рэалізацыі	99
3.6.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	99
3.6.2. Тэставыя заданні.....	99
3.6.3. Заданні для практычных заняткаў	101
3.7. Улік фінансавых вынікаў гаспадарчай дзейнасці.....	104
3.7.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	104
3.7.2. Тэставыя заданні.....	104
3.7.3. Заданні для практычных заняткаў	106
3.8. Улік капіталу і рэзерваў	108
3.8.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	108
3.8.2. Тэставыя заданні.....	108
3.8.3. Заданні для практычных заняткаў	112
3.9. Фінансавая справаздачнасць арганізацыі.....	116
3.9.1. Кантроль над валоданнем тэрміналагічным апаратам.....	116
3.9.2. Тэставыя заданні.....	117
3.9.3. Заданні для практычных заняткаў	118
Раздел 4. Прыкладныя задачы для падрыхтоўкі да здачы экзамену.....	122
Спіс літаратуры.....	156

Вучэбнае выданне

Шаўлюкоў Аляксандр Пятровіч
Герцава Таццяна Фёдараўна
Смірноў Мікалай Георгіевіч

**РАХУНКАЗНАЎСТВА
І РАХУНКАВОДСТВА АРГАНІЗАЦЫІ
ПРАКТЫКУМ**

Вучэбны дапаможнік

Рэдактар Н. У. Капцелава
Тэхнічны рэдактар Т. В. Гаўрыленка
Камп'ютарная вёрстка Л. Г. Макарава

Падпісана ў друк 21.11.12. Папера друкарская № 1.
Фармат 60 × 84 ¹/₁₆. Гарнітура Таймс. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 9,30. Ул.-выд. арк. 9,00. Тыраж 100 экз.

Заказ №

Установа адукацыі “Беларускі гандлёва-эканамічны
ўніверсітэт спажывецкай кааперацыі”.
246029, г. Гомель, прасп. Кастрычніка, 50.
ЛІВ № 02330/0494302 ад 04.03.2009 г.

Аддрукавана ва ўстанове адукацыі
“Беларускі гандлёва-эканамічны ўніверсітэт
спажывецкай кааперацыі”.
246029, г. Гомель, прасп. Кастрычніка, 50.